

شماره: ۴۴۲۴۰
تاریخ نامه: ۱۳۹۷/۱۱/۲۲
پوست: دارد

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور

بسم تعالی

جناب آقای مهندس انصاری

رئیس محترم شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه ای کشور

موضوع: پیش نویس شرایط عمومی پیمان - ویرایش سال ۱۳۹۷

باسلام، احترام و تبریک به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب گویم؛

همانگونه که استحضار دارید پیرو جلسات و تلاشهای فراوان منتهی به مهر ماه سال ۱۳۹۳، پیش نویس جدید شرایط عمومی پیمان با رویکردهایی از جمله شفافیت، توازن ریسک و مسئولیت، برنامه ریزی و زمانبندی، پاسخ گوئی، استفاده از اسناد بین المللی و پروژه محوری بعنوان ماحصل کار جمعی ذینفعان عرصه ساخت و ساز کشور تهیه و تدوین گردید، ولیکن بروز رخدادی مانع تنظیم نهایی و ابلاغ آن شد. پس از این، از اواخر سال ۱۳۹۵ و پیرو مذاکرات بعمل آمده فرآیند بازخوانی و به جریان افتادن سند راهبردی مذکور با بررسی پیشنهادهای مندرج در پیوست نامه شماره ۵۷۵۶-س مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱ آن شورای محترم مجدداً آغاز، و پیرو تفاهم و تصمیم اتخاذ شده در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۰ شورای محترم گفتگوی دولت و بخش خصوصی، مورد درخواست و تاکید قرار گرفت.

از اینرو، پیش نویس تهیه شده "شرایط عمومی پیمان" شامل موافقت نامه، کلیات، تعاریف و مواد ۵۴ گانه، برای بررسی و اظهار نظر به پیوست ارائه می گردد. خواهشمند است دستور فرمایید نظرات آن شورای محترم، ظرف یک ماه آینده جهت بررسی های تکمیلی، به روزرسانی و نهایی سازی پیش نویس تهیه شده برای ابلاغ توسط ریاست محترم سازمان، به این امور ارسال گردد.

ورود به دبیرخانه شورای هماهنگی

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۲۳

شماره: ۷۳۹۰ - س

سید جواد فاتح فرهم
رئیس امور نظام فنی اجرایی، مشاورین
و پیمانکاران

رونوشت:

جناب آقای دکتر نوبخت معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
جناب آقای دکتر دژپسند وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و رییس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
جناب آقای دکتر عدل معاون محترم فنی، امور زیربنایی و تولیدی

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	موافقت نامه
------	---------------------	-------------

موافقت نامه

		عنوان طرح:
		شماره طرح:
		عنوان پروژه:
		عنوان دستگاه اجرایی:
		عنوان پیمانکار:
		عنوان مهندس مشاور:
سایر منابع	منابع عمومی	نوع اعتبار:
تاریخ پیمان:		شماره پیمان:
شهرستان:		محل اجرا: استان

بسمه تعالی

این موافقت نامه به همراه شرایط عمومی و دیگر مدارک الحاقی آن که یک مجموعه غیرقابل تفکیک است و پیمان نامیده می شود، در تاریخ ..... بین ..... به نمایندگی ..... با شناسه ملی ..... که در این پیمان کارفرما نامیده می شود، از یک طرف و شرکت ..... ثبت شده به شماره ..... و کد اقتصادی ..... و شناسه ملی ..... دارای گواهینامه تشخیص صلاحیت به شماره ..... مورخ ..... به نمایندگی ..... فرزند ..... متولد ..... با کد ملی ..... و شماره شناسنامه ..... صادره از ..... با سمت ..... از طرف دیگر، که از این به بعد پیمانکار نامیده می شود، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این پیمان درج شده است، منعقد می شود.

ماده ۱. موضوع

موضوع پیمان، عبارت است از: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ماده ۲. اسناد و مدارک

این پیمان، شامل اسناد و مدارک زیر است:

الف) موافقتنامه.

ب) شرایط عمومی.

ج) شرایط خصوصی.

موافقت نامه	بیوست بخشنامه شماره	مورخ
-------------	---------------------	------

د) برنامه زمانی کلی.
ه) فهرست بها و مقادیر کار.
و) مشخصات فنی (مشخصات فنی عمومی، مشخصات فنی خصوصی)، دستورالعملها و استانداردهای فنی.
ز) نقشهها.
اسناد تکمیلی که حین اجرای کار و به منظور اجرای پیمان، به پیمانکار ابلاغ می شود یا بین طرفین پیمان مبادله می گردد نیز جزو اسناد و مدارک پیمان به شمار می آید. این اسناد باید در چارچوب اسناد و مدارک پیمان تهیه شود. این اسناد، ممکن است به صورت مشخصات فنی، نقشه، دستور کار و صورت مجلس باشد.
در صورت وجود دوگانگی بین اسناد و مدارک پیمان، موافقت نامه پیمان بر دیگر اسناد و مدارک پیمان اولویت دارد. هر گاه دوگانگی مربوط به مشخصات فنی باشد، اولویت به ترتیب با مشخصات فنی خصوصی، نقشه های اجرایی و مشخصات فنی عمومی است و اگر دوگانگی مربوط به بهای کار باشد، فهرست بها بر دیگر اسناد و مدارک پیمان اولویت دارد.

ماده ۳. مبلغ

مبلغ پیمان (بـه حروف) ..... و (بـه عدد)
..... ریال است. مبلغ پیمان، با توجه به اسناد و مدارک پیمان،
تغییر می کند.
ضریب پیمان، برابر است با .....

ماده ۴. تاریخ تنفیذ، مدت، تاریخ شروع کار

الف) این پیمان از تاریخ مبادله آن (ابلاغ از سوی کارفرما) نافذ است.
ب) مدت پیمان ..... ماه است. این مدت، تابع تغییرات موضوع ماده ۳۰ شرایط عمومی پیمان است.
ج) تاریخ شروع کار، تاریخ نخستین صورت مجلس تحویل کارگاه است که پس از مبادله پیمان، تنظیم می شود.
پیمانکار متعهد است از تاریخ تعیین شده برای شروع کار، در مدت ..... ماه نسبت به تجهیز کارگاه به منظور شروع عملیات موضوع پیمان، اقدام نماید.

ماده ۵. دوره تضمین

حسن انجام عملیات موضوع پیمان، از تاریخ تحویل موقت یا تاریخ دیگری که طبق ماده ۳۹ شرایط عمومی تعیین می شود، برای ..... ماه از سوی پیمانکار، تضمین می گردد و طی آن به ترتیب ماده ۴۲ شرایط عمومی عمل می شود.

موافقت نامه	پیوست بخشنامه شماره	مورخ
-------------	---------------------	------

ماده ۶. نظارت بر اجرای کار

نظارت بر اجرای تعهدات پیمانکار طبق اسناد و مدارک پیمان، از طرف کارفرما به عهده ..... به
نشانی ..... واگذار شده است که با توجه به
مواد ۳۲ و ۳۳ شرایط عمومی انجام می شود.

ماده ۷. نشانی دو طرف

نشانی کارفرما:

.....

نشانی پیمانکار:

.....

نماینده پیمانکار
نام و نام خانوادگی:

امضا

نماینده کارفرما
نام و نام خانوادگی:

امضا

دو طرف

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

فصل اول

کلیات، تعاریف و مفاهیم

کلیات

ماده ۱- توافقی

۱-۱- دو طرف توافق دارند که در این پیمان :

۱-۱-۱- عنوان‌های به کار رفته در متن‌های موافقت‌نامه، شرایط عمومی و دیگر اسناد و مدارک پیمان، صرفاً به منظور راهنمایی و آگاهی از مفاد آن‌هاست و نمی‌تواند در تفسیر اسناد و مدارک مورد استناد قرار گیرد.

۱-۱-۲- در هر مورد اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای این پیمان، هر یک از دو طرف محق به مراجعه به مرجع حل اختلاف (موضوع ماده ۵۳) است. تصریح این موضوع در بعضی مواد، جنبه تأکید دارد و محدود کننده در سایر موارد نیست.

۱-۱-۳- ابلاغ‌ها، دستورجلسات، صورت مجلس‌ها و اعلام‌های عوامل پیمان (کارفرما، مدیریت طرح، مهندس مشاور، پیمانکار، واحد کنترل کیفیت) صرفاً به صورت کتبی معتبر و قابل استناد است.

۱-۱-۴- روز، ماه و سال، تقویمی و شمسی است و تاریخ‌ها طبق تقویم رسمی کشور است.

۱-۱-۵- هر جا که معنای عبارت ایجاب کند، کلمات مفرد معنای جمع و کلمات جمع معنای مفرد دارند.

۱-۱-۶- در مواردی که از واژه "تا" برای مشخص کردن حد بالای فاصله زمانی، محدوده ریالی، درصدها و ... استفاده شده است حد بالای این فاصله در داخل محدوده محسوب می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

ماده ۲- دستورالعمل‌های ابلاغی

۲-۱- در صورتی که مالیات، عوارض، شرایط کار، حق بیمه تامین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، نسبت به تاریخ مهلت تسلیم پیشنهاد، تغییر قابل ملاحظه‌ای نماید، دستورالعمل‌های ابلاغی از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور، حسب مورد ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۳- حد مسئولیت مالی پیمانکار در جبران خسارات

به جز روش‌های مندرج در پیمان برای اخذ خسارت از پیمانکار، چنانچه کارفرما برای جبران خساراتی خارج و یا بیشتر از موارد مذکور نظر بر اخذ مبلغ جبرانی از پیمانکار داشته باشد، میزان مسئولیت مالی پیمانکار برای پرداخت این مبلغ نمی‌تواند بیش از مبلغ پیمان باشد که پس از اثبات در مراجع قضایی و با حکم دادگاه بر میزان آن قابل دریافت از پیمانکار است. این خسارت به مفهوم خسارات غیرمستقیم مانند عدم النفع یا عدم استفاده و بهره‌برداری نیست.

شرايط عمومي پيمان	پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم		صفحه از

تعاریف و مفاهیم

واژه‌ها و عبارات مهم مورد استفاده در پیمان دارای معانی و مفاهیمی هستند که در این فصل ارایه شده است. بنا به ضرورت بعضی از واژه‌ها در متن مربوط تعریف شده است.

ماده ۴- پیمان

۴-۱- پیمان (اسناد و مدارک)

به مجموعه اسناد و مدارکی اطلاق می‌شود که در ماده ۲ موافقتنامه پیمان درج شده است. هر یک از اسناد و مدارک پیمان جزئی از پیمان محسوب می‌شود مجموعه اسناد و مدارک غیرقابل تفکیک است که بیان‌کننده تعهدات، مسئولیت‌ها، اختیارات، وظایف و اقدامات طرفین آن و اشخاص حقیقی یا حقوقی مرتبط با آن است. فهرست این اسناد و مدارک در ماده ۲ موافقتنامه درج شده است.

۴-۲- موافقتنامه پیمان

موافقتنامه پیمان سندی است که در آن مشخصات اصلی پیمان مانند مشخصات طرفین، موضوع، مبلغ، مدت و نیز فهرست اسناد و مدارک پیمان ذکر شده است. این سند به عنوان توافقات طرفین پیمان، به امضاء دارندگان امضای مجاز و تعهدآور هر طرف می‌رسد.

۴-۳- طرفین پیمان

طرفین، یعنی اشخاصی که پیمان را امضا می‌کنند یعنی کارفرما به عنوان یک طرف و پیمانکار به عنوان طرف دیگر. در عبارات طرف به مفهوم کارفرما یا پیمانکار است آنگونه که از متن برمی‌آید و طرفین به مفهوم هر دو طرف پیمان می‌باشد.

۴-۴- شرايط عمومي پيمان

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

شرایط عمومی پیمان مفاد همین سند است که شرایط حاکم بر پیمان را معین می‌کند تعهدات، الزامات، وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های عمومی طرفین پیمان و ضوابط و شرایط همسان و مشترک حاکم بر پیمان را بیان می‌دارد.

۴-۵- شرایط خصوصی پیمان

سندی است که به منظور توضیح یا تکمیل آنچه در شرایط عمومی تعیین تکلیف آن به شرایط خصوصی احاله شده است و نیز به منظور تبیین موارد خاص ذکر شده در اسناد پیمان که برای آن تکلیفی معین نیست، تنظیم شده است. شرایط خصوصی پیمان هیچگاه نمی‌تواند شرایط عمومی پیمان را نقض کند و باید براساس اسناد مناقصه (ارجاع کار) تنظیم گردد.

۴-۶- گزارش روزانه

سندی است که وضعیت کار و کارگاه از نظر حضور نیروی انسانی و تامین تدارکات، مصالح، ماشین‌آلات، ابزار و تجهیزات، نوع و مشخصات و کارهایی که در آن روز باید انجام شوند و وضعیت آنها از بابت انجام یا عدم انجام آن را نشان می‌دهد.

ماده ۵- کارفرما

۵-۱- کارفرما

شخص حقوقی است که یک طرف امضا کننده پیمان است و عملیات موضوع پیمان را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، به پیمانکار واگذار کرده است. نمایندگانه و جانشین‌های قانونی کارفرما، در حکم کارفرما می‌باشند.

۵-۲- نماینده کارفرما

شخصی (حقیقی یا حقوقی) است که با اختیارات مشخص از طرف کارفرما از سوی دارندگان امضاء مجاز به پیمانکار و مهندس مشاور معرفی می‌شود و مسئولیت اقدامات وی در چارچوب تعیین شده با کارفرما است.

۵-۳- کارکنان کارفرما

شرايط عمومي پيمان	پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم	صفحه از	

تمامی اشخاصی هستند که در استخدام کارفرما یا مامور از سوی او بوده و تحت نظر و مسئولیت کارفرما یا نماینده او دارای وظایفی در پیمان می‌باشند.

ماده ۶- واحد خدمات مدیریت طرح

شخصی است حقوقی مستقل از کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار که در صورت تشخیص لزوم استفاده از خدمات او از سوی کارفرما، برای انجام تمام یا برخی از وظایف و اختیارات قابل واگذاری کارفرما، که در اسناد و مدارک پیمان معین می‌شود، از طرف کارفرما به مهندس مشاور و پیمانکار معرفی می‌گردد و به مسئولیت کارفرما، اختیارات مربوط را اعمال و وظایف تعیین شده را انجام می‌دهد.

ماده ۷- مهندس مشاور و نظارت

۷-۱- مهندس مشاور

شخصی حقوقی است که به منظور انجام نظارت کمی و کیفی بر اجرای پیمان و نیز اعمال اختیارات و انجام وظایف پیش‌بینی شده برای او در اسناد و مدارک پیمان، از سوی کارفرما طی ماده ۶ موافقتنامه به پیمانکار معرفی شده است.

۷-۱-۱- نظارت مستقیم یا نظارت مقیم

نظارتی است که از سوی مهندس مشاور و توسط عوامل او که مجموعه آنها دستگاه نظارت مقیم نامیده می‌شوند از نظر کمی و کیفی بر انجام عملیات پیمان در کارگاه محل اجرای کار انجام می‌گیرد.

۷-۱-۲- ناظر مقیم یا عوامل نظارت مقیم

شخص یا اشخاصی هستند که به عنوان نماینده مقیم مهندس مشاور در کارگاه پیمان از سوی مهندس مشاور به کارفرما و پیمانکار معرفی می‌شود و در چارچوب وظایف و اختیارات تعیین شده برای او، بر اجرای عملیات پیمان از نظر کمی و کیفی نظارت مستقیم دارد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

۷-۱-۳- در شرایطی که مقررات اجازه دهد، دستگاه نظارت می تواند واحد یا بخش مشخصی از کارفرما باشد. در این صورت، موضوع باید در اسناد ارجاع کار و شرایط خصوصی پیمان اعلام شده باشد.

۷-۲- نظارت عالی

نظارت عمومی و کلی است که از سوی دفتر مرکزی مهندس مشاور و نیز با بازدید از کارها و محل کار و انجام کار اعمال می شود.

ماده ۸- پیمانکار

۸-۱- پیمانکار

شخصی است که یک طرف امضاکننده پیمان بوده و انجام کارهای موضوع پیمان و تعهدات مربوط را بر اساس اسناد و مدارک پیمان بر عهده گرفته است. جانشین های قانونی و نمایندگان پیمانکار در حکم پیمانکار هستند.

۸-۲- نماینده پیمانکار

شخصی است حقیقی که با وظایف و اختیارات مشخص از طرف پیمانکار به کارفرما و مهندس مشاور معرفی می شود. مسئولیت اقدامهای وی در چارچوب تعیین شده با پیمانکار است.

۸-۳- رییس کارگاه

رییس کارگاه شخصی است حقیقی که دارای تجربه و تخصص مورد نظر در موضوع پیمان (با تایید مهندس مشاور) بوده و با اختیارات لازم از سوی پیمانکار برای سرپرستی و مدیریت بر اجرای عملیات پیمان در کارگاه به مهندس مشاور و کارفرما معرفی می شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

۸-۴- پیمانکار جزء

پیمانکار جزء، شخصی است حقیقی یا حقوقی که دارای تجربه و مهارت در انجام عملیات اجرایی بوده و پیمانکار برای اجرای بخشی از عملیات موضوع پیمان، با او قرارداد منعقد می‌کند.

۸-۵- کارکنان خارجی

افرادی از کارکنان پیمانکار هستند که تابعیت ایرانی ندارند و دارای مجوز کار در کشور ایران باشند.

ماده ۹- مبلغ (قیمت)

۹-۱- برآورد هزینه اجرای کار

مبلغی است که به عنوان هزینه اجرای موضوع پیمان، به وسیله کارفرما تعیین و در اسناد مناقصه (ارجاع کار) اعلام شده است.

۹-۲- مبلغ پیمان

۹-۲-۱- مبلغ اولیه پیمان

همان رقم درج شده در ماده ۳ موافقت‌نامه پیمان است.

۹-۲-۲- مبلغ پیمان

همان رقم درج شده در ماده ۳ موافقت‌نامه پیمان است که تغییرات ناشی از تغییر مقادیر کارها و قیمت کارهای جدید در آن اعمال می‌شود.

۹-۲-۳- مبلغ نهایی پیمان

مبلغ نهایی پیمان، مبلغ درج شده در ماده (۳) موافقت‌نامه و تغییرات احتمالی است که براساس اسناد و مدارک پیمان، در آن ایجاد می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

۹-۳- ضریب پیمان

رقم حاصل از تقسیم مبلغ اولیه پیمان به مبلغ برآورد هزینه اجرای کار است که تا چهار رقم اعشار محاسبه می‌شود. (چنانچه رقم پنجم بعد از ممیز کمتر از ۵ باشد حذف و در صورتی که برابر ۵ یا بیشتر باشد یک واحد به رقم چهارم اضافه می‌شود).

۹-۴- نرخ پیمان

نرخ پیمان، در مورد هر یک از اقلام کار، عبارت از بهای واحد آن قلم کار در فهرست بهای منضم به پیمان با اعمال ضریب پیمان و ضریبهای پیش‌بینی شده در فهرست بها و مقادیر کار است. در پیمانهایی که مشمول تعدیل آحادبها هستند، نرخ پیمان، نرخ محاسبه شده به روش پیشگفته، پس از اعمال تعدیل آحادبها، می‌باشد.

۹-۵- تعدیل

عبارت است از به‌روزرسانی قیمت‌های پیمان برای زمان انجام کار مطابق دستورالعملهای ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور

ماده ۱۰- مدت و برنامه زمانبندی

۱۰-۱- مدت

۱۰-۱-۱- مدت اولیه پیمان

همان مدت درج شده در بند ب ماده ۴ موافقت‌نامه است.

۱۰-۱-۲- تاریخ شروع پیمان

تاریخ نخستین صورت‌مجلس تحویل کارگاه است که پس از مبادله پیمان تنظیم می‌شود.

۱۰-۱-۳- تاریخ ابلاغ (مبادله) پیمان

تاریخ سند کتبی ابلاغ پیمان از طرف کارفرما به پیمانکار است.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

۱۰-۱-۴- مدت پیمان

مدت پیمان یا مدت اجرای کار، مدت درج شده در بند «ب» ماده (۴) موافقتنامه و تغییرات احتمالی است که براساس ماده (۳۰) در آن ایجاد می‌شود. مدت پیمان هنگام مبادله پیمان، همان مدت درج شده در ماده (۴) موافقتنامه است که مدت اولیه پیمان نامیده می‌شود.

۱۰-۱-۵- دوره نفوذ یا اعتبار پیمان

از تاریخ نفوذ پیمان تا تاریخ تسویه حساب نهائی است.

۱۰-۱-۶- مدت مجاز پیمان

عبارت است از مدت پیمان منهای مدت تاخیرات ناشی از قصور پیمانکار

۱۰-۱-۷- دوره تضمین

به مفهوم دوره زمانی معین است که در ماده ۵ موافقتنامه مشخص گردیده و طی این دوره در صورتی که معایب و نقایصی ناشی از عملکرد پیمانکار بروز کند باید توسط پیمانکار و به هزینه او رفع عیب و نقص شود.

۱۰-۲- برنامه زمانی

۱۰-۲-۱- برنامه زمانی کلی

یکی از اسناد پیمان است که از سوی کارفرما تهیه شده و در آن زمانبندی کلی انجام کارهای موضوع پیمان در قالب سطوح کلی، فعالیت‌های اصلی، توالی زمانی بخشها و مقاطع مهم کار درج شده است و در زمان ارائه پیشنهاد توسط پیمانکار امضا و ضمیمه پیشنهاد تسلیم کارفرما می‌شود.

۱۰-۲-۲- برنامه زمانی تفصیلی

سندی است که زمانبندی و توالی فعالیت‌های مختلف کارهای موضوع پیمان بر حسب روز و در چارچوب برنامه زمانی کلی به تفصیل (بر حسب ساختار شکست فعالیت‌های پروژه) در آن درج شده و ظرف مدتی که در پیمان معین شده است باید توسط پیمانکار تهیه، پس از تایید، مورد عمل قرار گیرد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

ماده ۱۱- کار، کارگاه

۱۱-۱- کار

عبارت از مجموعه عملیات، خدمات یا اقدامات موردنیاز، برای آغاز کردن، انجام و پایان دادن عملیات موضوع پیمان است و شامل کارهای دائمی است که باقی خواهد ماند و به عنوان موضوع پیمان تحویل کارفرما می‌گردد، و کارهای موقتی است که به منظور اجرا و نگهداری موضوع پیمان انجام می‌شود.

۱۱-۲- کارگاه

محل یا محلهایی است که عملیات موضوع پیمان در آن اجرا می‌شود یا به منظور اجرای پیمان، با اجازه کارفرما از آن استفاده می‌کنند. کارگاهها یا کارخانه‌های تولیدی خارج از محلها و زمینهای تحویلی کارفرما، که به منظور ساخت تجهیزات یا قطعاتی که در کار نصب خواهد شد مورد استفاده قرار می‌گیرد، جزو کارگاه به شمار نمی‌آید.

۱۱-۳- تجهیز کارگاه

عبارت از عملیات، اقدامها و تدارکاتی است که باید به صورت موقت برای دوره اجرا انجام شود، تا آغاز کردن و انجام دادن عملیات موضوع پیمان، طبق اسناد و مدارک پیمان، میسر شود.

۱۱-۴- برچیدن کارگاه

عبارت از جمع‌آوری مصالح، تجهیزات، تأسیسات و ساختمانهای موقت، خارج کردن مواد زاید، مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات و دیگر تدارکات پیمانکار از کارگاه و تسطیح و تمیز کردن محلهای تحویلی کارفرما می‌باشد.

۱۱-۵- طرح جانمایی

عبارت است از نقشه کلی با درج ابعاد و اندازه‌هایی که محل قرار گرفتن بخش‌های مختلف از یک کار را نشان دهد.

شرايط عمومي پيمان	بيوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل اول: كليات، تعاريف و مفاهيم		صفحه از

ماده ۱۲- مصالح و تجهيزات

۱-۱۲- مصالح

عبارت از مواد، اجناس و كالاهاي است كه در عمليات موضوع پيمان مصرف يا نصب شده و در كار باقي مي ماند.

۲-۱۲- تجهيزات

عبارت از دستگاهها و ماشين آلائي است كه در عمليات موضوع پيمان نصب شده و در كار باقي مي ماند.

۳-۱۲- مصالح و تجهيزات پاي كار

مصالح و تجهيزات پاي كار، عبارت از مصالح و تجهيزاتي است كه پيمانكار، با توجه به اسناد و مدارك پيمان براي اجرائي موضوع پيمان، تهيه کرده و در محل يا محلهايي از كارگاه كه در طرح جانمائي تجهيز كارگاه به عنوان ابزار كارگاه يا محل انباشت مصالح تعيين گرديده است، نگهداري و حفاظت مي كند. مصالح و تجهيزات موجود در محل مصرف يا نصب نيز مصالح و تجهيزات پاي كار ناميده مي شود.

قطعات پيش ساخته و تجهيزاتي كه در اجرائي موضوع پيمان، با اجازه كارفرما و زير نظر مهندس مشاور، در كارگاهها يا كارخانه هاي توليدي خارج از كارگاه ساخته شده است نيز در حكم مصالح و تجهيزات پاي كار به شمار مي رود.

ماده ۱۳- ماشين آلات و ابزار

۱-۱۳- ماشين آلات و ابزار

ماشين آلات و ابزار، عبارت از دستگاهها، تجهيزات، ماشين آلات، و به طور كلي، ابزارهاي اجرائي كار است كه به منظور اجرائي موضوع پيمان به صورت موقت به كار گرفته مي شود. ماشين آلات و ابزار را ممكن است ماشين آلات نيز بنامند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

۱۳-۲- وسایل

عبارت از اثاثیه اداری و سکونتی در کارگاه و بطور کلی لوازم موردنیاز زیستی و اداری است که برای دوره اجرا تامین شده و جزو تجهیز کارگاه منظور می‌شود.

۱۳-۳- تاسیسات و ساختمانهای موقت

عبارت از ساختمانها، راهها، محوطه‌سازیه‌ها، انبارها، تاسیسات آب و برق و سوخت و مخابرات و فاضلاب، شالوده دستگامها و بطور کلی تمامی تاسیساتی است که به صورت موقت برای دوره اجرا تامین شده و جزو تجهیز کارگاه به شمار می‌رود.

ماده ۱۴- متوسط کارکرد فرضی

۱-۱۴- متوسط کارکرد فرضی ماهانه

عبارت است از حاصل تقسیم مبلغ اولیه پیمان به مدت اولیه پیمان (برحسب ماه)

۲-۱۴- متوسط کارکرد فرضی روزانه

عبارت است از $\frac{1}{30}$ (یک سی ام) متوسط کارکرد فرضی ماهانه

ماده ۱۵ - داوری شورای عالی فنی

۱-۱۵- داوری

مجموعه اقداماتی که منجر به صدور رای توسط مرجع تعیین شده در بند ۳-۵۳ می‌شود.

۲-۱۵- نماینده ویژه

شخص حقیقی که به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در قالب آخرین تصویب‌نامه هیات وزیران، برای ارجاع اختلاف‌های ناشی از اجرا یا تفسیر قراردادها به شورای عالی فنی، تعیین می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم

۱۵-۳- خواهان

خواهان طرفی که ابتدا به داوری رجوع می کند.

۱۵-۴- خوانده

طرف دیگر اختلاف که برای پاسخگویی به دعاوی خواهان، توسط داور خوانده می شود.

۱۵-۵- قرارنامه

سندی حاوی مشخصات کامل خواهان، خوانده و نمایندگان رسمی آنان، مشخصات قرارداد، دعاوی خواهان و خواسته مربوط، پاسخ خوانده، دعاوی متقابل خوانده، نحوه ابلاغ رای، مدت داوری، محل داوری، جلسه استماع و سایر مواردی که لازم است دو طرف اختلاف نسبت به آن آگاهی داشته باشند. این سند به امضای خواهان و خوانده یا نمایندگان ایشان و داوران خواهد رسید. با امضای قرارنامه توسط اکثریت داوران، هیچ یک از دو طرف نمی تواند ادعای جدیدی مطرح نماید.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

فصل دوم

تاییدات و تعهدات پیمانکار

ماده ۱۶- تاییدات پیمانکار

پیمانکار تایید می کند که در هنگام تسلیم پیشنهاد و انعقاد پیمان:

- ۱-۱۶- تمام اسناد و مدارک موضوع ماده ۲ موافقت نامه این پیمان را مطالعه کرده و از مفاد آن آگاه شده است و با رعایت کامل موارد درج شده در این اسناد، توان انجام کارهای موضوع پیمان را دارد و بر این اساس پیمان را امضاء نموده است.
- ۲-۱۶- از امکان تامین نیروی انسانی ماهر و واجد شرایط مورد نیاز، چگونگی رفت و آمد، تدارک مصالح، تجهیزات، ماشین آلات، ابزار و دیگر تدارکات لازم برای اجرای کار اطمینان حاصل کرده است.
- ۳-۱۶- با بازدید محل اجرای کار، از شرایط فیزیکی و آب و هوایی منطقه، وضعیت اجرای کار در فصل های مختلف سال با توجه به آمار بیست ساله گذشته هواشناسی، وضعیت راه های ارتباطی و دسترسی (زمینی، هوایی و دریایی) به محل، در مدت اجرای کار کاملاً آگاه شده است.
- ۴-۱۶- از وضعیت مجاورت ها، تداخل کار مورد پیمان با فعالیت های دیگر پیمانکاران و تداخل با بهره برداری و شاغلین دیگر تا مرحله تسلیم پیشنهاد (یا تعیین شده در شرایط خصوصی) در منطقه پیمان و شرایط اجتماعی، در همسایگی منطقه اطلاع پیدا کرده است.
- ۵-۱۶- از قوانین و مقررات مربوط به کار، بیمه های اجتماعی، مالیات ها، عوارض و دیگر قوانین و مقررات، که تا تاریخ تسلیم پیشنهاد معمول و جاری بوده است، کاملاً مطلع بوده و متعهد است که همه آنها را رعایت کند. در هر حال، مسئولیت عدم رعایت قوانین و مقررات یادشده، برعهده پیمانکار است.

شرايط عمومى پيمان	پيوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل دوم: تاييدات و تعهدات پيمانكار		صفحه از

۱۶-۶- در پيشنهاد قيمت خود هزينه‌هاى مورد نياز براى انجام كارهاى موضوع پيمان با لحاظ موارد فوق و نيز سود، هزينه‌هاى بالاسرى و از جمله سود مبالغ مربوط به عوارض يا حقوق قانونى و غير آن (نظير ماليات‌ها و حق بيمه) را در نظر گرفته است.

۱۶-۷- به هر حال، پيمانكار تاييد مى‌نمايد با لحاظ تمام موارد فوق در هنگام تسليم پيشنهاد، مطالعه كافي انجام داده و هيچ موردى باقى نمانده است كه بعدا از بابت آن ادعاى عدم اطلاع نمايد و درخواست اضافه پرداختى كند.

۱۶-۷-۱- مطالعه اسناد، مدارك، اطلاعات و داده‌هاى پيمان توسط پيمانكار براى تسليم پيشنهاد، به مفهوم كنترل يا تاييد صحت آن‌ها از سوي پيمانكار نيست. مسئوليت درستي اين اطلاعات با كارفرما است.

۱۶-۷-۲- مسئوليت و تبعات مغايرت اطلاعات با مشخصات كار و شرايط محل كه از سوي كارفرما به پيمانكار ارايه شده است، به همراه هزينه رفع مغايرت‌ها، بر عهده كارفرما است.

ماده ۱۷- كاركنان پيمانكار، رييس كارگاه، مدير پروژه

۱۷-۱- پيمانكار متعهد است كه عمليات اجرايى موضوع پيمان را طبق قانون كار و ضوابط مربوط (از قبيل بكارگيرى افراد، ساعات كارى و ...) با استفاده از خدمات (مهندسان، تكنسين‌ها، كارگران و...) كه در كار خود تخصص، مهارت و تجربه كافي دارند، انجام دهد. كسانى كه در اجراى اين پيمان، خدماتى براى پيمانكار انجام مى‌دهند، كاركنان پيمانكار شناخته مى‌شوند و پرداخت تمام هزينه‌هاى ناشى از بكارگيرى آن‌ها از جمله حقوق، مزايا، ماليات، بيمه و مانند آن با پيمانكار است. اگر در شرايط خصوصى، استفاده از متخصصان خارجى پيش‌بيني شده باشد، پيمانكار متعهد است وضعيت ايشان مانند ميزان حقوق و مزايا، مدت استخدام و محل اقامت و مشخصات آن‌ها را توسط مهندس مشاور به اطلاع كارفرما برساند و با رعايت مقررات مربوط، براى بكارگيرى آن‌ها اقدام كند. كارفرما تسهيلات لازم در اين مورد را طبق شرايط خصوصى فراهم مى‌نمايد. فراهم نشدن اين تسهيلات از مسئوليت پيمانكار نمى‌كاهد. در مواردى كه انجام اين امور منحصر با صدور مجوز يا همكارى كارفرما ميسر باشد، كارفرما در اين زمينه اقدام مى‌كند.

۱۷-۲- تامين نيروى انساني مورد نياز، يك وعده غذاى گرم، محل سكونت ايمن و مناسب از نظر استحمام، نور، گرمائش و سرمايش، حمام و ساير امور بهداشتى در محدوده كارگاه يا مجاور آن و همچنين تامين آب آشاميدنى و بهداشتى و روشنائى كافي براى ايشان در ارتباط با كار موضوع پيمان به عهده پيمانكار است. پيمانكار بايد راه تردد ايمن و در صورت

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار			صفحه از

لزوم وسیله رفت و آمد کارکنان خود به کارگاه را تامین کند. در هر حال پیمانکار موظف به اجرای مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار برای کارکنان خود است و نباید اجازه دهد کارکنان او در ساختمان‌های دائمی موضوع پیمان، حتی به صورت موقت سکونت کنند و نباید ایشان را در ساختمان‌های غیر ایمن و غیر بهداشتی سکونت دهد.

پیمانکار باید امکان دسترسی کارکنان به مواد غذایی را فراهم کند، بدون آنکه این اقدام برای وی حق انحصاری ایجاد کند و آزادی کارکنان در تامین مواد غذایی مورد نیاز از سایر منابع را محدود سازد. قیمت مواد غذایی که از طرف پیمانکار عرضه می‌شود، نباید از قیمت اجناس مشابه در نزدیک‌ترین شهر یا محل، گران‌تر باشد. پیمانکار می‌تواند صرفاً هزینه حمل را به قیمت‌های خرید اضافه کند.

۱۷-۳- کارکنان ایرانی پیمانکار باید دارای شناسنامه و کارت ملی و کارکنان خارجی باید دارای پروانه اقامت و اجازه کار باشند.

۱۷-۴- بکارگیری و یا استخدام کارکنان شاغل کارفرما، مهندس مشاور و یا واحد خدمات مدیریت طرح توسط پیمانکار به طور مطلق ممنوع است. پیمانکار نمی‌تواند از خدمات کارکنان شاغل وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها بدون اجازه مسئولان ذیربط استفاده نماید. پیمانکار نباید اشخاصی را که استخدام آن‌ها از نظر اداره وظیفه عمومی مجاز نیست، بکارگیرد.

۱۷-۵- پیمانکار موظف است که برای کارگران کارت کارگری و کارنامه کارکرد روزانه صادر کند و در اختیار آنان قرار دهد. ناظر مقیم می‌تواند از ادامه کار کارگران بدون کارت و یا کارنامه جلوگیری نماید. پیمانکار باید فهرست کارگران، نوع کار و دستمزد ایشان را در پایان هر ماه طی گزارشی با امضای رئیس کارگاه به مهندس مشاور تسلیم نماید.

۱۷-۶- پیمانکار موظف به اجرای قانون کار و مقررات بیمه‌های درمانی و اجتماعی برای کارکنان خود می‌باشد و باید فهرست کارکنان و حق بیمه ایشان را ماهانه به مراجع مربوط ارسال کند.

۱۷-۷- پیمانکار متعهد است دستمزد کارگران خود را طبق قانون کار به طور مرتب پرداخت کند. در صورت تاخیر در پرداخت دستمزد کارگران، مهندس مشاور به پیمانکار اخطار می‌کند تا مطالبات کارگران را ظرف مدت دو هفته پرداخت نماید و در صورت استنکاف پیمانکار، کارفرما می‌تواند دستمزد کارگران را برای ماه یا ماه‌هایی که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، طبق کارنامه‌های کارگری که دارای امضای رئیس کارگاه است و با توجه به پرداخت‌های

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

علی الحساب، در حضور نماینده مهندس مشاور و پیمانکار، از محل مطالبات پیمانکار پرداخت کند و ۱۵ درصد آن را به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید و در صورتی که مطالبات پیمانکار کافی نباشد، از محل تضمین‌های وی تأمین کند. چنانچه نماینده پیمانکار، با وجود اخطار مهندس مشاور، از حضور برای پرداخت خودداری کند، کارفرما مطالبات یادشده را پرداخت می‌کند و پیمانکار حق اعتراض به این اقدام، مبلغ پرداختی، تعداد کارگران و میزان استحقاق آنان را ندارد. در صورت تکرار تأخیر در پرداخت دستمزد کارگران به مدت بیش از یک ماه، برای ماهی که صورت وضعیت آن پرداخت شده است، کارفرما می‌تواند پیمان را فسخ نماید.

۱۷-۸- پیمانکار می‌کوشد تا حد ممکن، کارگران مورد نیاز خود را از بین ساکنان منطقه اجرای کار، که صلاحیت و مهارت لازم برای انجام کارهای موضوع پیمان را داشته باشند، انتخاب کند و به کار گمارد.

۱۷-۹- در اجرای این پیمان، پیمانکار مسئول اعمال کارکنان خود در مقابل کارفرما است. هرگاه کارکنان پیمانکار صلاحیت، مهارت، تخصص یا دقت لازم برای انجام کار مربوط را نداشته باشند، یا باعث اخلال در نظم کارگاه شوند، مهندس مشاور، مراتب را برای اقدام لازم به رئیس کارگاه تذکر می‌دهد و در صورت تکرار، می‌تواند با ذکر دلایل و مستندات لازم به پیمانکار دستور دهد که افراد غیر ماهر یا متخلفان را از کار برکنار و جایگزین مناسب برای آن‌ها تعیین کند. در این صورت، پیمانکار مکلف به اجرای این دستور است و حق ندارد برکنار شدگان را بار دیگر در همان کارگاه به کار گمارد. اجرای این دستور از مسئولیت‌های پیمانکار نمی‌کاهد و حقی برای او ایجاد نمی‌کند، در موارد اختلاف طبق نظر کارفرما عمل می‌شود.

۱۷-۱۰- پیمانکار باید مقررات ایمنی و حفاظت فنی را به کارکنان خود و اشخاص حاضر در کارگاه آموزش دهد و بر رعایت آن تأکید کند و با برقراری تشویق یا جریمه آن‌ها را ترغیب یا وادار به استفاده از تجهیزات ایمنی نماید. تجهیزات لازم باید توسط پیمانکار تهیه شود و در اختیار کارکنان قرار گیرد. طبق شرایط خصوصی مدیریت و مسئولیت ایمنی و حفاظت و پیشگیری از حوادث، تعیین تا بر رعایت مقررات ایمنی نظارت و پیگیری لازم را داشته باشد.

۱۷-۱۱- پیمانکار باید بر رعایت مسائل بهداشتی در کارگاه و محل سکونت کارکنان نظارت داشته باشد و دسترسی آن‌ها را به فوریت‌های پزشکی و کمک‌های اولیه در محل کار کارکنان خود فراهم سازد. سطح و مدیریت امور بهداشتی، طبق شرایط خصوصی توسط پیمانکار تأمین می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

مسئولیت عواقب ناشی از سهل انگاری در موارد فوق با پیمانکار است. نیاز به برپایی درمانگاه در محل کار با توجه به ماهیت و موقعیت جغرافیایی منطقه، باید در شرایط خصوصی پیش‌بینی و طبق آن عمل شود.

۱۷-۱۲- پیمانکار موظف است نسبت به درمان آسیب‌دیدگی کارکنان، ناشی از انجام کارهای موضوع پیمان اقدام و در صورت فوت کارکنان، برای مراسم تدفین امکانات لازم را فراهم نماید.

۱۷-۱۳- عوامل مهندس مشاور در زمان‌های لازم از امکانات بهداشتی و رفاهی کارگاه بازدید می‌نمایند و در صورتی که با تشخیص ایشان امکانات و تسهیلات کارگاه را برای کارکنان مناسب و کافی تشخیص ندهند، دستور رفع کمبودها و اشکالات را صادر می‌کنند و پیمانکار در چارچوب اسناد و مدارک پیمان موظف به اجرای آن است.

۱۷-۱۴- پیمانکار مسئول اعمال، رفتار، تخلفات و قصور کارکنان خود (از جمله کارکنان پیمانکاران فرعی و جزء) در رابطه با پیمان است و باید ایشان را موظف به رعایت قوانین و مقررات مربوط در کارگاه، بویژه ضوابط ایمنی بنماید.

۱۷-۱۵- پیمانکار باید پیش از آغاز عملیات، نماینده خود در رابطه با اجرای پیمان را به عنوان رییس کارگاه، به طور کتبی به کارفرما، مهندس مشاور و حسب مورد واحد خدمات مدیریت طرح معرفی کند و اختیارات لازم را به او بدهد.

۱۷-۱۶- رییس کارگاه به نمایندگی از پیمانکار، دستورات مهندس مشاور در رابطه با اجرای کار، اخطارها و اعلام‌ها را دریافت می‌کند. نظرات و دستورات کارفرما نیز صرفاً از طریق مهندس مشاور به رییس کارگاه ابلاغ می‌شود.

۱۷-۱۷- پیمانکار باید پیش از آغاز عملیات شخص واجد صلاحیتی را که صلاحیت او مستند به تخصص و تجربیات مورد قبول مهندس مشاور در چارچوب شرایط خصوصی باشد به عنوان رییس کارگاه معرفی نماید. رییس کارگاه باید در اوقات کار در کارگاه حاضر باشد و عملیات اجرایی با مسئولیت و نظارت او انجام شود. اگر ضمن کار مشخص شود که رییس کارگاه قادر به انجام وظایف خود نیست، مهندس مشاور، با ذکر دلیل، تعویض او را از پیمانکار درخواست می‌کند و پیمانکار مکلف است ظرف یک ماه، شخص دیگری را که دارای صلاحیت و مورد قبول مهندس مشاور باشد، معرفی کند.

پیمانکار باید به منظور اجرای کار، دریافت دستور کارها و نقشه‌ها از مهندس مشاور و همچنین برای تنظیم صورت‌وضعیت‌ها، اختیارات کافی به رییس کارگاه بدهد. هر نوع اخطار و اعلام که مربوط به اجرای کار باشد و از طرف مهندس مشاور به رییس کارگاه ابلاغ شود، در حکم ابلاغ به پیمانکار است و باید رونوشت آن به دفتر مرکزی پیمانکار ارسال شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

۱۷-۱۸- در مواردی که رییس کارگاه به دلایل موجه یا اضطراری نتواند در کارگاه حضور یابد، پیمانکار باید جانشین موقت وی را که مورد قبول مهندس مشاور باشد، برای این کار معرفی کند. دستورات و نظرات جانشین موقت، در غیاب رییس کارگاه، در حکم نظر و دستور رییس کارگاه است.

۱۷-۱۹- پیمانکار می‌تواند، در صورت لزوم، رییس کارگاه را عوض کند، مشروط به این که پیش از تعویض، مراتب را به مهندس مشاور اطلاع دهد و صلاحیت شخص جایگزین مورد تایید مهندس مشاور باشد.

۱۷-۲۰- رییس کارگاه و جایگزین او باید به زبان اهالی منطقه اجرای پیمان آشنا بوده، یا مترجمان لازم را در اختیار داشته باشد.

ماده ۱۸- اجرای صحیح کار، برنامه زمانی، گزارش پیشرفت، جلسات کارگاهی

۱-۱۸- اجرای صحیح کار

۱-۱-۱۸- مسئولیت کامل اجرای صحیح کارها طبق اسناد و مدارک پیمان بر عهده پیمانکار است.

۱-۱-۲- پیمانکار با برقراری سیستم تضمین کیفیت، که الزامات آن در اسناد و مدارک پیمان معین شده است و نیز در صورت تشخیص خود با بکارگیری سیستم کنترل کیفیت مناسب، بر اجرای صحیح کارها طبق مشخصات فنی مراقبت می‌نماید. کارفرما و مشاور مجاز به بازرسی هر جزء از سیستم تضمین کیفیت هستند.

۱-۱-۳- پیمانکار موظف است هر گونه عیب و نقص در اجرای کارهای موضوع پیمان را که ناشی از قصور او باشد، به هزینه خود رفع کند .

۱-۱-۴- پیمانکار مسئول تامین کفایت استحکام، پایداری و ایمنی در روش‌ها و عملیات اجرایی کارهای موضوع پیمان است که توسط او یا پیمانکاران جزء او انجام می‌شود.

پیمانکار باید حداقل یک‌هفته پیش از آغاز کارهای هر بخش، روش‌های پیشنهادی برای اجرای کار، توالی آنها و یا هر نوع تغییر آن را به مهندس مشاور ارایه دهد. پس از بررسی پیشنهاد پیمانکار، در صورت تشخیص مهندس مشاور مبنی بر مغایرت روش‌ها و توالی انجام کارهای هر بخش با اسناد و مدارک پیمان، بر اساس توافق مهندس مشاور و پیمانکار عمل می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

۱۸-۱-۵- پیمانکار مسئول صحت روش‌های اجرایی که توسط کارفرما یا مهندس مشاور در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده است می‌باشد، مگر در مواردی که نسبت به آن ایرادی را مستدل مطرح نماید و توسط کارفرما پذیرفته نشود، در این صورت مسئولیتی متوجه پیمانکار نخواهد بود.

۱۸-۱-۶- پیمانکار باید آزمایش‌هایی را که فهرست، چگونگی، هزینه و زمان آن در شرایط خصوصی یا برنامه زمانی مشخص شده است، انجام دهد و نتیجه را به مهندس مشاور ارائه نماید.

کارفرما و مهندس مشاور نیز می‌توانند نسبت به انجام هر نوع آزمایش مورد نیاز، به هزینه کارفرما، اقدام نمایند. چنانچه نتایج این آزمایش‌ها عدم تامین مشخصات فنی لازم بر اساس اسناد و مدارک پیمان را نشان دهد، پیمانکار به هزینه خود موظف به رفع عیب و نقص و پرداخت هزینه این آزمایش‌ها خواهد بود.

۱۸-۱-۷- پیمانکار می‌تواند مسئولیت اجرای کار توسط خود را، به هزینه خود، پوشش بیمه‌ای دهد، در این صورت لازم است کارفرما اجازه بازدید، بازرسی و کنترل بر اجرای کار بیمه شده توسط کارکنان بیمه‌گر را فراهم نماید.

۱۸-۲- برنامه زمانی کار

۱۸-۲-۱- پیمانکار متعهد است سازمان اجرایی، برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار و چگونگی هر نوع تغییر، بهنگام‌سازی یا تجدیدنظر در آن را تهیه و به مهندس مشاور ارائه کند.

۱۸-۲-۲- مهلت تهیه و ارائه برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار به مهندس مشاور $\frac{1}{3}$ مدت اولیه پیمان یا ۴ هفته (هر کدام بیشتر است) از تاریخ ابلاغ پیمان (یا تاریخ آخرین ابلاغ تجدیدنظر در برنامه زمانی اجرای کار) است، مگر این‌که مدت دیگری در شرایط خصوصی تعیین شده باشد.

۱۸-۲-۳- برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار باید حداقل به تفکیک مراحل زمانی تهیه و تدارک نیروی انسانی، مصالح ساخت کارگاهی یا بیرون از کارگاه، ابزار و ماشین‌آلات، اخذ مجوزهای قانونی، تحویل نقشه‌های تکمیلی یا اصلاحی، تحویل کارگاه (در صورتی که زمان این تحویل‌ها در شرایط خصوصی درج شده باشد)، تسهیلاتی که کارفرما در اختیار قرار می‌دهد و نیز اجرای کار براساس نقشه‌های موجود و با رعایت برنامه زمانی کلی تهیه شود.

۱۸-۲-۴- پرداخت قسط دوم پیش پرداخت منوط به تهیه و ارائه برنامه تفصیلی اجرای کار است.

۱۸-۲-۵- در هر حال، چنانچه در شرایط خصوصی برای تهیه برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار، تغییر یا تجدیدنظر و بهنگام‌سازی آن موارد دیگری نیز مشخص شده باشد، باید در تهیه برنامه لحاظ شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

۱۸-۲-۶- مهندس مشاور با توافق پیمانکار، برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار یا تجدید نظر در آن را بررسی و تایید می کند تا پس از تصویب کارفرما برای اجرا به پیمانکار و مهندس مشاور ابلاغ شود. حداکثر مهلت بررسی و ابلاغ، نصف مدت تعیین شده در بند (۱۸-۲-۲) می باشد.

۱۸-۲-۷- چنانچه حین اجرای کار، به تشخیص پیمانکار تغییراتی در برنامه زمانی تفصیلی ضروری باشد، نامبرده موظف است ۴ هفته پیش از تاریخ انجام کارهایی که به نظر او باید در برنامه آن تغییر داده شود، مراتب را با ذکر دلیل، به مهندس مشاور اطلاع دهد. مهندس مشاور، تغییرات مورد تقاضای پیمانکار را با توجه به برنامه زمانی مصوب قبلی رسیدگی می کند و آنچه را که مورد تایید است، پس از تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می کند. این تغییرات در حدود اسناد و مدارک پیمان، از میزان تعهدات و مسئولیت های دوطرف نمی کاهد. در صورت عدم توافق با آنچه که قرار است ابلاغ شود و نیز در صورت عدم ابلاغ آنچه که مورد توافق قرار گرفته است، تغییر در برنامه زمانی تفصیلی منتفی است.

۱۸-۲-۸- چنانچه در حین اجرا، به نظر مشاور یا کارفرما، تغییر اجرای هر بخش از کار نسبت به آخرین برنامه زمانی تفصیلی مصوب مورد نظر باشد، در این صورت مهندس مشاور می تواند از پیمانکار بخواهد برنامه تجدید نظر شده ای را همراه با گزارشی توجیهی حاوی روش های پیشنهادی پیمانکار برای تسریع در پیشرفت و تکمیل کار در زمان مورد نظر، برای بررسی و تایید مشاور و کارفرما ارسال دارد. پیمانکار نیز می تواند به منظور تسریع در کار پیشنهاد کتبی خود را که متضمن کاهش زمان اجرا با حفظ کیفیت مطلوب و عدم افزایش هزینه باشد، به مشاور ارائه کند. در صورت پذیرش پیشنهاد پیمانکار توسط کارفرما، پاداش تسریع طبق بند (۵۰-۱) محاسبه می شود و مبنای عمل قرار می گیرد.

۱۸-۲-۹- پیمانکار متعهد است از طریق مهندس مشاور منتخب کارفرما هماهنگی لازم با دیگر پیمانکاران یا گروه های اجرایی متعلق به کارفرما که به نحوی با موضوع پیمان مرتبط هستند و حضور آنها در شرایط خصوصی پیش بینی شده است، بعمل آورد. برنامه ریزی چگونگی این هماهنگی توسط مهندس مشاور منتخب به پیمانکار و نیز پیمانکاران و گروه های اجرایی مربوط به کارفرما که مجاور کارگاه پیمانکار باشد ابلاغ می شود.

۱۸-۳- گزارش پیشرفت کار

۱۸-۳-۱- پیمانکار موظف است که در پایان هر ماه، گزارش کامل کارهای انجام شده در آن ماه را در دو نسخه کاغذی و دو نسخه رایانه ای تهیه و به مهندس مشاور و کارفرما تسلیم نماید. شکل و چگونگی تهیه گزارش را مهندس مشاور تعیین می کند. این گزارش باید شامل مقدار و درصد فعالیت های انجام شده، میزان پیشرفت یا تاخیر نسبت به برنامه زمانی تفصیلی، مشکلات و موانع اجرایی، نوع و مقدار مصالح و تجهیزاتی که در خارج کارگاه ساخته شده است، با میزان پیشرفت

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

کار براساس جزئیات و نیازها و تدارکات آن، مصالح و تجهیزات وارد شده به کارگاه و آنچه آماده ورود به کارگاه است، تعداد و نوع ماشین آلات موجود و آماده به کار، تعداد نیروی انسانی موجود و تخصص آن‌ها و دیگر اطلاعات لازم باشد. در صورتی که جزئیات دیگری برای چگونگی تهیه گزارش پیشرفت کار در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده باشد، پیمانکار موظف به رعایت آن است. به طور کلی گزارش پیشرفت کار باید تمامی ردیف‌های برنامه کاری درج شده در برنامه زمانی تفصیلی و وضعیت فعالیت‌های جزئی را نشان دهد و به علاوه آمار و گزارشی از وضعیت ایمنی و حوادث احتمالی پیش آمده و جنبه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی ناشی از عملیات اجرایی موضوع پیمان را به نحوی شامل شود که مقایسه پیشرفت واقعی با برنامه را نشان دهد و روشها و اقدامات لازم برای جبران تاخیرها و رفع مشکلات را پیشنهاد کند.

۱۸-۳-۲- پیمانکار باید برای تهیه برنامه‌های زمانی و گزارش‌های پیشرفت کار از برنامه‌های مکانیزه یا سامانه معتبر تعیین شده در شرایط خصوصی استفاده نماید.

۱۸-۳-۳- در صورتی که پیمانکار در تهیه گزارش پیشرفت کار و یا اصلاح و بهنگام سازی برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار در مهلت مقرر کوتاهی نماید، مهندس مشاور آن را تهیه می‌کند و هزینه مربوطه به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهی پیمانکار منظور می‌شود.

۱۸-۳-۴- پیمانکار متعهد است یک نسخه از آخرین برنامه زمانی تفصیلی، نمودارها، عکس‌ها، جدول‌های پیشرفت کار و نیز اسناد و مدارک حاوی کیفیت و نتایج آزمایش‌های کیفیت مصالح و اجرای کار را در کارگاه آماده داشته باشد تا در موارد لازم مهندس مشاور و کسانی که اجازه بازدید از کارگاه را دارند، رؤیت نمایند.

۱۸-۴- تشکیل جلسات کارگاهی

۱۸-۴-۱- تشکیل جلسات کارگاهی با حضور نمایندگان کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار (و حسب مورد سایر پیمانکاران همان طرح) به منظور بررسی وضعیت کار و مسایل آن و ارایه راه حل‌ها، حداقل هر ۴ هفته یکبار ضروری است. نتایج هر جلسه باید طی صورت جلسه‌ای که حاوی اقدامات بر عهده هر یک از عوامل دست‌اندرکار باشد، تنظیم و امضا شود. برنامه ریزی، دعوت و مستندسازی جلسات بر عهده مهندس مشاور است.

شرایط عمومی پیمان	پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار		صفحه از

ماده ۱۹- تحویل و کنترل نقاط نشانه، پیاده کردن نقشه‌ها، اندازه‌گیری‌ها

۱۹-۱- بلافاصله پس از تحویل کارگاه نقاط نشانه و مبدأ، امتدادها و محورهای مبنایی باید طبق نقشه‌ها توسط مهندس مشاور به پیمانکار تحویل شود.

برای حصول اطمینان از درست بودن مختصات این نقاط و محورها، پیمانکار باید نقاط نشانه و مبدأ و مختصات محل‌های تحویلی را از لحاظ تطبیق با نقشه‌ها، پیش از انجام عملیات کنترل نماید و در صورتی که اختلافی موجود نباشد، درستی آن‌ها را تایید و اعلام کند تا در صورت مجلس مربوط که به امضای کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار می‌رسد درج شود. پس از آغاز عملیات هیچ‌گونه اعتراضی از سوی پیمانکار در این مورد پذیرفته نمی‌شود. در صورت وجود اختلاف، پیمانکار مراتب را به صورت مستدل به اطلاع مهندس مشاور می‌رساند تا پس از رفع اشکال و اصلاح آن ملاک تنظیم صورت‌مجلس و شروع عملیات بخش مربوط قرار گیرد، چنانچه با وجود مراتب فوق مهندس مشاور و کارفرما بر نظر خود اصرار کنند مسئولیتی متوجه پیمانکار نمی‌باشد. در هر حال پیمانکار باید صورت مجلس تحویل امور فوق را با ذکر موارد اختلاف امضا کند.

۱۹-۲- با تحویل نقاط نشانه، مبدأ و علایم مربوط، پیمانکار باید آن‌ها را طبق مشخصات و اسناد فنی تثبیت و در طول مدت اجرای کار تا انجام تحویل موقت، به هزینه خود، حفظ و نگهداری کند.

۱۹-۳- پیمانکار متعهد است که نقشه‌ها، امتدادها و محورها (خطوط، ارتفاعات و سطوح) را نسبت به نقاط و امتدادها و محورهای مبنایی فوق با نظارت مهندس مشاور پیاده و درستی آن‌ها را از نظر تطبیق با وضعیت موجود محل کار با مهندس مشاور صورت‌مجلس کند. چنانچه هنگام پیاده کردن نقشه‌ها، امتدادها و محورها، اختلافی در مورد تراز زمین طبیعی با تراز آن‌ها در مدارک فنی مشاهده شود، وضع موجود توسط پیمانکار، مهندس مشاور و کارفرما صورت‌مجلس و در آن مهلتی برای رفع ایرادها توسط مهندس مشاور معین می‌شود. پس از رفع ایراد، محورها و امتدادها با تایید مهندس مشاور مجدداً پیاده می‌شود و بر مبنای اصلاحات لازم، کار ادامه می‌یابد، از بابت این مغایرت پیمانکار مسئولیتی ندارد.

۱۹-۴- تراز کف پی بناها، کانال‌ها و زیرسازی راه‌ها و تمام عملیاتی که پس از انجام کار پوشیده می‌شوند و بعداً قابل رویت نبوده، یا کنترل و اندازه‌گیری آن‌ها میسر نباشد، باید پیش از پوشیده شدن یا از بین رفتن، وضعیت آن‌ها، کنترل، اندازه‌گیری و صورت‌مجلس شود و به امضای نماینده مهندس مشاور و رییس کارگاه برسد. این صورت‌مجلس‌ها ملاک اندازه‌گیری در تنظیم صورت وضعیت‌ها است. در مورد کارهایی که باید پوشیده شود، پیمانکار موضوع را با هماهنگی مهندس

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

مشاور و تعیین مهلت متعارف در چارچوب برنامه زمانی تفصیلی برای کنترل و اندازه‌گیری، به مهندس مشاور اعلام می‌کند. اگر پیمانکار عملیاتی را که باید آزمایش، بازدید یا اندازه‌گیری و تایید شوند، پیش از پایان مهلت لازم برای انجام اقدامات پیش‌گفته بپوشاند، موظف است پوشش‌های انجام شده را تخریب و پس از انجام آزمایش‌ها و بازدیدهای لازم و تایید انجام کار توسط دستگاه نظارت، به هزینه خود، نسبت به اصلاح کار و پوشش مجدد اقدام کند. چنانچه علی‌رغم تعیین مهلت و اطلاع رسانی پیمانکار، دستگاه نظارت برای کنترل، اندازه‌گیری و تنظیم صورت‌مجلس کارهایی که لازم است بنا بر برنامه زمانی تفصیلی پوشیده شود، اقدام نکند، پیمانکار با اخطار به مهندس مشاور، می‌تواند پس از ۲۴ ساعت نسبت به انجام عملیات پوشش اقدام کند و در این مورد مسئولیتی متوجه وی نیست.

۱۹-۵- اندازه‌گیری‌ها براساس نقشه‌های اجرایی، دستور کارهای اجرا شده و صورت‌مجلس‌ها، که شامل کروکی‌های لازم و روشن است، توسط پیمانکار و دستگاه نظارت انجام می‌شود. به علاوه، دستگاه نظارت مقیم می‌تواند از پیمانکار بخواهد که نماینده خود را برای کنترل مضاعف اندازه‌گیری‌ها معرفی کند، تا به اتفاق وی در محل حضور یابد و براساس اطلاعات و مدارک، اندازه‌گیری لازم انجام و نتیجه صورت‌مجلس شود.

۱۹-۶- در پایان عملیات اجرایی هر بخش مشخص شده در اسناد و مدارک پیمان، انجام آن باید از نظر انطباق با نقشه‌ها، مشخصات فنی و کمیت‌ها، اندازه‌گیری و صورت‌مجلس شود تا ملاک کارهای بعدی قرار گیرد.

ماده ۲۰- تجهیز کارگاه، تدارک مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلات، نیروی انسانی و دیگر نیازهای شروع کار

۲۰-۱- پیمانکار موظف است پس از تحویل گرفتن کارگاه، با توجه به مدت تعیین شده برای تجهیز، طرح جانمایی تجهیز کارگاه را بر اساس نقشه استقرار منضم به پیمان تهیه کرده و پس از تأیید مهندس مشاور، آن را مبنای تجهیز کارگاه قرار دهد. تأمین آب، برق، مخابرات، سوخت و به طور کلی، تجهیز کامل کارگاه، به نحوی که برای اجرای کار طبق اسناد و مدارک پیمان لازم است، به عهده پیمانکار می‌باشد، مگر آن که در شرایط خصوصی، ترتیب دیگری پیش‌بینی شده باشد.

۲۰-۲- تأمین نیروی انسانی، مصالح و تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزار به عهده پیمانکار است، مگر آن که در شرایط خصوصی، ترتیب دیگری پیش‌بینی شده باشد.

مورخ		پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه	از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

۲۰-۳- در مورد مصالح و تجهیزاتی که پیمانکار برای انجام کارهای موضوع پیمان تهیه می نماید یا بنابر اسناد و مدارک پیمان از سوی کارفرما به او تحویل می شود، لازم است مراتب زیر رعایت شود:

۲۰-۳-۱- تهیه مصالح و تجهیزات باید در انطباق با مشخصات فنی و از منابع تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان، متناسب با نیاز اجرای کار تهیه و طبق برنامه زمانی تفصیلی وارد کارگاه شده و فهرست، مشخصات و مقدار آن بطور دقیق، معین و بین مهندس مشاور و پیمانکار صورت مجلس شود. مسئولیت انبارداری صحیح، به منظور حفظ کیفیت و کمیت آن ها با پیمانکار است. تهیه و حمل مصالح به کارگاه بیش از میزان پیش بینی شده برنامه زمانی تفصیلی بلامانع است، لیکن در مواعد نیاز طبق برنامه زمانی تفصیلی در صورت وضعیت ها منظور می شوند، مگر آن که قبلاً در مورد درج مقادیر مازاد بر اساس برنامه زمانی تفصیلی بین دو طرف توافق شده باشد.

۲۰-۳-۲- مواد، مصالح و تجهیزات باید از منابع معین شده (حداقل سه منبع برای هر مورد) در شرایط خصوصی با رعایت موارد زیر تهیه شود. نمونه و کاتالوگ مصالح، مواد و تجهیزات باید از نظر انطباق با مشخصات فنی، پیش از سفارش به تایید مهندس مشاور برسد و در هر حال، منطبق با مشخصات فنی و اسناد و مدارک پیمان باشد.

انتخاب مصالح، مواد و تجهیزات منطبق با مشخصات فنی و اسناد و مدارک پیمان از میان منابع فوق، با پیمانکار است.

۲۰-۳-۳- عملکرد تجهیزات و دستگاههایی که پس از نصب راه اندازی می شود، باید مطابق مشخصات فنی لازم بوده و انجام خدمات پس از فروش آن برای حداقل مدتی که در اسناد و مدارک پیمان مشخص شده است، توسط سازنده تعهد شده باشد. هزینه های انجام خدمات پس از فروش بر عهده سازنده و پیمانکار نیست.

۲۰-۳-۴- چنانچه منابع تهیه مصالح و تجهیزات در شرایط خصوصی مشخص شده، ولی در زمان اجرا بنا به ضرورت، نیاز به تغییر آن باشد، در صورت اختلاف قیمت نسبت به نرخ های پیمان، بر اساس ادعای هر یک از دو طرف، طبق ضوابط تعیین قیمت کارهای جدید عمل می شود.

۲۰-۳-۵- چنانچه منابع تهیه مصالح، مواد و تجهیزات در شرایط خصوصی معین نشده باشد، پیمانکار موظف است با بررسی و اطمینان از تطابق کیفیت مصالح و تجهیزات مورد نظر با مشخصات فنی، منابع جدید را به مهندس مشاور اعلام و پس از تایید وی و کارفرما نسبت به تهیه مواد و مصالح و تجهیزات اقدام نماید.

۲۰-۳-۶- درج منابع تهیه مواد، مصالح و تجهیزات در اسناد و مدارک پیمان، یا تعیین آن ها توسط کارفرما و مهندس مشاور در حین اجرا، از تعهدات پیمانکار در قبال تهیه مواد، مصالح و تجهیزات منطبق با مشخصات فنی و با مقدار کافی نمی کاهد.

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار			صفحه از

پیمانکار موظف است با مطالعه کافی نسبت به کیفیت و کمیت اقلام موردنظر از منابع معرفی شده با توجه به سایر امکانات در محل یا محل های دیگر و نیز در موارد نامناسب بودن منابع، نظر و پیشنهاد خود را به مشاور ارایه کند و در صورت موافقت مهندس مشاور و کارفرما با پیشنهاد ارایه شده، نسبت به تهیه و حمل از منابع جدید اقدام نماید. مجموع مهلت مهندس مشاور و کارفرما برای اظهار نظر در هر نوبت پیشنهاد، دو هفته می باشد.

۲۰-۳-۷- هرگاه تهیه یا توزیع مصالح، مواد، تجهیزات و لوازمی در داخل کشور در انحصار دولت یا نهاد خاصی باشد، کارفرما تسهیلات لازم برای تهیه آن را فراهم می کند. اگر تهیه بعضی از مواد، مصالح، تجهیزات یا لوازم با مشخصات لازم در داخل کشور میسر نباشد، کارفرما تسهیلات لازم برای اخذ مجوز ورود، با هزینه و توسط پیمانکار را فراهم می کند، یا مشخصات را تغییر می دهد.

۲۰-۳-۸- در مواردی که مصالح، مواد، لوازم یا تجهیزاتی بر طبق اسناد و مدارک پیمان باید توسط پیمانکار از خارج کشور تهیه شود، کارفرما تسهیلات لازم برای اخذ مجوز ورود، با هزینه و توسط پیمانکار را فراهم می کند. چنانچه ضمن اجرای کار، محدودیت های جدیدی پیش آید که به علت آن پیمانکار نتواند مصالح و تجهیزات مورد نیاز اجرای کار را، طبق برنامه زمانی تفصیلی پیشرفت کار، از خارج کشور تهیه و وارد کند، مراتب را با ذکر دلیل و ارایه اسناد از طریق مهندس مشاور به اطلاع کارفرما می رساند تا با توجه به برنامه زمانی، کارفرما نسبت به چگونگی تامین این قبیل مصالح و تجهیزات، تصمیم گیری نماید.

۲۰-۴- در شرایط خصوصی باید حداقل مشخصات لازم (مانند نوع ظرفیت و کیفیت) و نیز تعداد مورد نیاز ماشین آلات و ابزار اجرای کار تعیین شده باشد و پیمانکار باید آن ها را طبق مشخصات تعیین شده، تامین کند. هرگاه ضمن اجرای کار، مهندس مشاور تشخیص دهد که ماشین آلات و ابزار موجود پیمانکار با مشخصات و تعداد تعیین شده در شرایط خصوصی انطباق ندارد و یا به این دلیل در برنامه زمانی تفصیلی تاخیر ایجاد شده است، مراتب را با ذکر دلیل به پیمانکار اعلام می کند. پیمانکار مکلف است که ماشین آلات و ابزار خود را طبق نظر مهندس مشاور و در مدتی که مهندس مشاور تعیین می نماید، بدون ادعای خسارت یا هزینه اضافی تکمیل و تقویت کند.

۲۰-۵- پیمانکار نمی تواند مصالح، تجهیزات، ماشین آلات و ابزاری را که برای انجام عملیات موضوع پیمان لازم است، از کارگاه خارج کند. در مورد ماشین آلاتی که از نظر پیمانکار و طبق برنامه زمانی تفصیلی، در کارگاه مورد نیاز نیست، پیمانکار

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

درخواست خارج کردن آن‌ها را به مهندس مشاور ارائه می‌کند. مهندس مشاور پس از هماهنگی با کارفرما، درخواست پیمانکار را رسیدگی و در صورت مواجه بودن درخواست، مجوز خروج صادر می‌کند. به هر حال پیمانکار مسئول حفظ و نگهداری و استفاده از تجهیزات در اختیار خود می‌باشد.

۲۰-۶- مسئولیت عملکرد ناقص تجهیزاتی که طبق شرایط خصوصی، تامین آن در تعهد کارفرماست، ولی باید توسط پیمانکار نصب شود و به صورت دائم در کار باقی بماند، با پیمانکار نیست، مگر آنکه ثابت شود که نقص آن‌ها ناشی از قصور پیمانکار است. به هر حال کارفرما باید این اقلام را طبق برنامه زمانی تفصیلی و در محل مقرر به پیمانکار تحویل دهد و پیمانکار پس از بازرسی عیوب احتمالی، آن را گزارش نماید. پیمانکار موظف است تجهیزات را تا زمان نصب در شرایط مناسب نگهداری کند.

۲۰-۷- چنانچه در شرایط خصوصی، برای تهیه غذا، مسکن و دفتر کار کارکنان کارفرما، در محل کار، تکلیفی برای پیمانکار تعیین شده باشد، پیمانکار موظف به انجام آن است.

ماده ۲۱- حفاظت از کار و کارگاه، ایمنی و حفاظت فنی، بهداشت کار و محیط زیست (HSE)

نظم، امنیت و مراقبت کارگاه، پوشش‌های بیمه‌ای

۲۱-۱- حفاظت از کار و کارگاه

۲۱-۱-۱- پیمانکار از روز تحویل کارگاه تا روز تحویل موقت عملیات موضوع پیمان، مسئول حفظ و نگهداری کارهای انجام شده، مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزار، زمین‌ها، راه‌ها، تأسیسات و بناهایی است که زیر نظر و مراقبت او قرار دارد و به همین منظور، اقدامات لازم برای نگهداری و حفاظت آن‌ها در داخل کارگاه و در مقابل عوامل جوی، طغیان آب رودخانه‌ها، سرقت، حریق و مانند آن را به عمل می‌آورد.

در مواردی که تحویل موقت بخش‌هایی از کار به طور مجزا، در اسناد و مدارک پیمان پیش‌بینی شده است، پس از تحویل هر بخش به کارفرما، پیمانکار به لحاظ حفاظت، مسئولیتی در آن بخش ندارد.

۲۱-۲- ایمنی، حفاظت فنی، بهداشت کار و محیط زیست (HSE)

مورخ		پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه	از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

۲۱-۲-۱- پیمانکار موظف به رعایت مقررات و دستورالعمل‌های ایمنی، حفاظت فنی و بهداشت کار مشخص شده در شرایط خصوصی و مسئول پیش‌گیری از وارد شدن خسارت‌های مالی و جانی ناشی از اجرای موضوع پیمان به کارفرما، مهندس مشاور، کارکنان خود، اشخاص ثالث، در محوطه کارگاه، ساختمان‌ها، تاسیسات، املاک و محوطه‌های مجاور آن است. جبران خسارت‌های وارد شده احتمالی به شرح این بند، بر عهده پیمانکار است و کارفرما در این مورد مسئولیتی ندارد.

۲۱-۲-۲- در اجرای کارهای موضوع پیمان، پیمانکار موظف است دستورالعمل‌های زیست محیطی تعیین شده در شرایط خصوصی و نیز ضوابط زیست محیطی و ضوابط و مقررات راجع به جلوگیری از آلودگی‌های ناشی از سروصدا، مایعات، گازها یا ایجاد مواد آلاینده آب، هوا و محیط زیست ابلاغی سازمان محیط زیست را بکار بندد. مسئولیت پاسخگویی و جبران خسارت آسیب‌های وارد شده به محیط زیست ناشی از عملکرد پیمانکار، به عهده او است.

۲۱-۲-۳- پیمانکار موظف است برای پیش‌گیری از حوادث و خطرهای اقدامات و تمهیدات مشخص شده در بندهای (۲۱-۲-۱) و (۲۱-۲-۲) را به صورت طرحی با عنوان "برنامه ایمنی، حفاظت فنی، بهداشت کار و محیط زیست - HSE Plan" تهیه و به مهندس مشاور و کارفرما ارائه کند. این برنامه پس از تایید، برای اجرا توسط مهندس مشاور به پیمانکار ابلاغ می‌شود.

در صورت عدم رعایت دستورالعمل‌های یادشده، کارفرما و مهندس مشاور می‌توانند تا برقراری شرایط لازم بر اساس این دستورالعمل، دستور توقف کار در بخش‌های مربوط را صادر نمایند. در این حالت خسارتی بابت توقف کار به پیمانکار تعلق نمی‌گیرد.

۲۱-۳- امنیت و مراقبت کارگاه

۲۱-۳-۱- پیمانکار موظف است با بکار گماردن نگهبان به تعداد کافی و استفاده از سایر روش‌های مناسب، نظم کارگاه را تامین و از ورود افراد غیرمجاز و کسانی که باعث اختلال نظم کارگاه می‌شوند جلوگیری نماید. تامین روشنایی کافی برای ایجاد ایمنی و کاهش مخاطرات احتمالی به عهده پیمانکار است.

۲۱-۳-۲- پیمانکار متعهد است مصالح خود را در محل‌های مجاز مورد تایید مهندس مشاور نگهداری و حفاظت کند و عملیات را به نحوی اجرا کند که همواره مسیر مناسبی در پیاده‌رو و سواره‌رو برای عبور رهگذران و وسایل نقلیه باز بماند. صدای ماشین‌آلات و ابزار در ساعات عادی کار و استفاده از راه‌های عمومی با شرط مسدودنشدن و به منظور انجام عملیات، غیرمجاز تلقی نمی‌شود. چنانچه اجرای کار ایجاب کند که قسمتی از سواره‌رو یا پیاده‌رو برای مدتی کوتاه و با اطلاع مهندس

مورخ		پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه	از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

مشاور به کلی مسدود شود، پیمانکار باید مجوز لازم را با مساعدت کارفرما از مقامات محلی کسب و عبور و مرور را با ایجاد راه‌های موقت مورد تأیید مهندس مشاور، تامین کند. چنانچه نحوه احتساب و پرداخت هزینه ایجاد و نگهداری راه‌های موقت در شرایط خصوصی معین نشده باشد، این هزینه‌ها برعهده پیمانکار است. مسئولیت رعایت ضوابط حمل مصالح، ماشین‌آلات و عبور آن‌ها از راه‌ها، پل‌ها و تونل‌ها با پیمانکار است و باید مجوزهای لازم را با مساعدت کارفرما از مراجع مربوط کسب کند. هرگاه پیمانکار بر خلاف مفاد این بند رفتار کند، مسئول جبران خسارت‌های وارد شده می‌باشد.

۲۱-۳-۳- در مواردی که با درخواست پیمانکار و تایید کارفرما، برای حفظ امنیت کارگاه نیاز به استفاده از نیروهای نظامی یا انتظامی باشد، اقدام لازم به هزینه و توسط کارفرما به عمل می‌آید و پیمانکار موظف به ارائه تسهیلات خواهد بود. چنانچه برای برقراری انتظامات و امنیت کارگاه، نیاز به تمهیدات و اقدامات ویژه‌ای باشد، طبق شرایط خصوصی عمل خواهد شد.

ورود کارکنان پیمانکار، کارکنان کارفرما، مهندس مشاور و نیز افراد معرفی شده توسط دوطرف پیمان و مهندس مشاور به کارگاه مجاز است.

۲۱-۴- پوشش‌های بیمه‌ای

۲۱-۴-۱- پیمانکار مکلف است که پیش از شروع کار، تمام یا آن قسمت از کارهای موضوع پیمان را که در شرایط خصوصی پیمان تعیین شده است، در مقابل مواردی از حوادث درج شده در اسناد پیمان، به نفع کارفرما نزد موسسه‌ای که مورد قبول کارفرما باشد، بیمه نموده و بیمه‌نامه‌ها را به کارفرما تسلیم کند. بیمه‌نامه‌ها باید تا تاریخ تحویل موقت اعتبار داشته باشد. تا زمانی که تحویل موقت انجام نشده است، پیمانکار مکلف است بیمه‌نامه‌ها را تا مدتی که لازم است تمدید کند. کارفرما هزینه‌های مربوط به بیمه به شرح پیش گفته را در مقابل ارائه اسناد صادر شده از سوی بیمه‌گر، عیناً به بیمه‌گر پرداخت می‌کند. آن قسمت از هزینه بیمه که مربوط به مدت تاخیر غیرمجاز پیمانکار باشد، به حساب بدهکاری وی منظور می‌شود.

در صورت بروز حادثه‌ای که باعث از بین رفتن تمام یا قسمتی از کارهای انجام یافته، مصالح و تجهیزات پای کار شود، پیمانکار موظف است، اولاً مراتب را فوراً به کارفرما و مهندس مشاور و طبق مقررات بیمه، به بیمه‌گر اطلاع دهد، ثانیاً طبق دستور کارفرما یا مهندس مشاور، کارها را به حالت اولیه بازگرداند. برنامه زمانی انجام کارهای پیش گفته توسط پیمانکار تهیه می‌شود و پس از تایید مهندس مشاور و کارفرما، به اجرا درمی‌آید. کارفرما خسارت‌های وارد شده بر آن چه را که بیمه

مورخ	بیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

شده است از بیمه‌گر وصول می‌نماید و مبلغ وصول شده از بیمه‌گر را برای تخریب‌های لازم، جمع‌آوری ضایعات و تجدید عملیات به تناسب پیشرفت کار و طبق هزینه تمام شده، اعم از هزینه مستقیم یا غیرمستقیم (بالاسری)، با تایید مهندس مشاور به تدریج تا اعاده کار به حالت اولیه به پیمانکار پرداخت می‌کند. کارفرما باید کارهای موضوع پیمان را به نحوی بیمه کند که در صورت بروز حادثه، خسارت دریافتی از بیمه‌گر برای اعاده کارها به حالت اولیه کافی باشد، در صورتی که تکلیف بیمه کار در شرایط خصوصی پیمان تعیین نشده باشد، پیش از شروع کار، پیمانکار چگونگی بیمه کار را از کارفرما استعلام می‌نماید و کارفرما در مهلت ۲ هفته کارها و حوادث مشمول بیمه را تعیین و به پیمانکار ابلاغ می‌کند، تا پیمانکار طبق مفاد این بند، در مورد بیمه کار اقدام نماید.

۲۱-۴-۲- پیمانکار موظف است که تمام ساختمان‌ها و تاسیسات موقت، ماشین‌آلات و ابزار و وسایل کارگاه را، که متعلق به او یا در اختیار اوست و برای انجام عملیات موضوع پیمان، به کار می‌گیرد، به هزینه خود بیمه کند و رونوشت بیمه‌نامه‌ها را به کارفرما تسلیم نماید کارفرما، ماشین‌آلات و ابزاری را که در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد، خود بیمه می‌کند.

۲۱-۴-۳- روش واگذاری و دیگر پوشش‌های بیمه‌ای طبق دستورالعمل ابلاغی معاونت، نافذ در زمان ارجاع کار، انتخاب و در شرایط خصوصی پیمان پیش‌بینی شده است.

۲۱-۵- هر گاه پیمانکار در اجرای تمام یا قسمتی از موارد درج شده در این ماده سهل‌انگاری یا کوتاهی کند و از انجام تعهداتی که طبق آن به عهده گرفته است خودداری نماید، کارفرما حق دارد آن تعهدات را به جای پیمانکار انجام دهد و هزینه‌های انجام شده و خسارت وارد شده را به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهکاری پیمانکار منظور و از مطالبات وی کسر نماید.

ماده ۲۲- گردش مدارک، نقشه‌ها و ابلاغ دستور کارها

۲۲-۱- گردش مدارک و نقشه‌ها

۲۲-۱-۱- مشخصات، دستورالعمل‌ها، استانداردهای فنی و نیز نقشه‌ها که دارای مهر "برای اجرا" با مهر و امضای کارفرما، مشاور و پیمانکار است، به تعداد نسخه‌های درج شده در اسناد و مدارک پیمان و در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان تعداد نسخه معین نشده باشد، در سه نسخه کاغذی و دو نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر، به صورت رایگان، با تمام اطلاعات مورد نیاز نظیر اندازه‌گذاری‌ها، همراه با ابلاغ پیمان به پیمانکار تحویل می‌شود. نسخه اصلی نقشه‌ها و مدارک همواره نزد

مورخ		پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه	از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

کارفرما نگهداری می‌شود. پیمانکار باید یک نسخه از نقشه‌ها و مشخصات، حاوی آخرین تغییرات را در کارگاه نگهداری کند، تا در صورت لزوم، در اختیار کارفرما، مهندس مشاور یا نمایندگان آن‌ها قرار گیرد.

۲۲-۱-۲- پیمانکار موظف است پیش از آغاز هر قسمت از کار، تمام نقشه‌ها، دستورالعمل‌ها و دیگر اسناد و مدارک فنی مربوط به آن قسمت را با دقت مطالعه کند و مواردی نظیر اندازه درج شده در نقشه‌ها را کنترل نماید، به نحوی که از نظر چگونگی اجرای کار هیچ‌گونه ابهامی برای او باقی نماند.

۲۲-۱-۳- هرگاه پیمانکار در مورد کمبود یا درستی نقشه‌ها، محاسبات، دستور کارها، مشخصات مصالح و تجهیزاتی که بنا به دستور کارفرما لازم است از منابع معینی تهیه شود ابهام یا ایرادی داشته باشد، باید حداقل ۴ هفته قبل از موعد انجام کار مربوط طبق برنامه زمانی تفصیلی، مراتب را با ذکر دلیل به مهندس مشاور اطلاع دهد. پاسخ نهایی مهندس مشاور باید حداکثر ظرف ۲ هفته به پیمانکار ابلاغ شود. در هر صورت پیمانکار فقط مسئول اجرای درست کار طبق ماده ۱۸ است.

۲۲-۱-۴- در مواردی که تحویل تدریجی نقشه‌ها، مدارک یا دستورالعمل‌های فنی و اجرایی در شرایط خصوصی پیش‌بینی شده، لازم است موعدهای تحویل طبق برنامه زمانی تفصیلی به نحوی باشد تا فرصت مناسب برای بررسی و اعلام نظر پیمانکار فراهم شود. نوع و تعداد نسخه‌ها، مهلت‌های بررسی، اعلام‌نظر و نهایی شدن آن طبق بندهای فوق است.

۲۲-۱-۵- پیمانکار، نقشه‌های کارگاهی را، ضمن اجرای کار و متناسب با برنامه زمانی تفصیلی براساس نقشه‌های اجرایی، مشخصات فنی و دستورالعمل سازندگان، تهیه و در ۲ نسخه کاغذی و ۲ نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر، به مهندس مشاور ارائه می‌نماید. مهندس مشاور، نقشه‌های ارائه‌شده را ظرف یک هفته پس از دریافت، بررسی و اصلاح کرده، در یک نسخه کاغذی و یک نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر به پیمانکار بازمی‌گرداند. پیمانکار نقشه‌های اصلاح شده را در ۵ نسخه کاغذی و ۲ نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر، به مهندس مشاور نیز ظرف مدت سه روز، نقشه‌ها را، در ۲ نسخه کاغذی مهر و امضا شده و یک نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر به پیمانکار ابلاغ می‌کند. یک نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر این نقشه‌ها نزد مهندس مشاور نگهداری می‌شود. عدم اعلام نظر مشاور ظرف مدت یاد شده، به منزله تایید نقشه‌ها خواهد بود.

۲۲-۱-۶- پیمانکار باید نقشه‌های چون ساخت را به تدریج و حداکثر ۳ ماه پس از انجام هر کار طبق مشخصات تعیین شده توسط مهندس مشاور، در ۲ نسخه کاغذی و ۲ نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر تهیه و برای بررسی و تایید، به مهندس مشاور ارائه کند. مهندس مشاور پس از بررسی و اصلاح طی یک ماه، ۲ نسخه کاغذی و ۲ نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر از نقشه‌های چون ساخت تایید شده را در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد. در صورتی که پیمانکار نقشه‌های چون ساخت را ظرف مدت یاد

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

شده تهیه نمایند، تهیه آن به عهده مهندس مشاور است. هزینه مربوط به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌شود.

۲۲-۱-۷- پیمانکار باید طبق مهلت‌های تعیین شده در شرایط خصوصی، مشخصات فنی، نقشه‌ها و دستورالعمل‌ها، نقشه‌های جزئیات، روش‌های نصب، آزمایش، راه‌اندازی و بهره‌برداری از تاسیسات و تجهیزاتی که تامین آنها را به عهده دارد، تهیه و یا از سازنده مربوط دریافت و در یک نسخه کاغذی و ۲ نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر، به مهندس مشاور ارائه کند. مهندس مشاور براساس آن، مدارک و نقشه‌های اجرایی محل استقرار تجهیزات یاد شده را تهیه و برای اجرا به پیمانکار ابلاغ می‌کند. مهلت مهندس مشاور یک سوم مهلت تعیین شده برای پیمانکار است.

۲۲-۱-۸- پیش از تحویل موقت کار طبق ماده ۳۹، پیمانکار باید دستورالعمل‌های راه‌اندازی، راهبری، تعمیر و نگهداری را همراه با نقشه‌های چون ساخت در ۲ نسخه کاغذی و ۲ نسخه رایانه‌ای قابل تکثیر به مهندس مشاور ارائه کند. مدارک ارائه شده باید به نحوی باشد که راهبری، تعمیر و نگهداری تمام قسمت‌های موضوع پیمان به سهولت قابل انجام باشد. چنانچه در شرایط خصوصی نوع و تعداد نسخه‌ها یا مشخصات ویژه‌ای برای مدارک موضوع این بند تعیین شده باشد، طبق آن عمل می‌شود.

۲۲-۲- ابلاغ دستور کارها

۲۲-۲-۱- مهندس مشاور تمام مدارک از قبیل تاییدها، معرفی‌ها، تصویب‌ها، اخطارها و دستورکارها و نقشه‌ها را به صورت کتبی و به نحوی به پیمانکار ابلاغ می‌کند که اجرای کار طبق برنامه زمانی ممکن باشد. در مواردی که تایید توسط کارفرما، در اسناد و مدارک پیمان پیش‌بینی شده باشد، این مدارک پس از تایید کارفرما، توسط مشاور به پیمانکار ابلاغ می‌شود.

۲۲-۲-۲- پیمانکار پس از دریافت هر دستورکار، نقشه یا مشخصات می‌تواند ظرف یک هفته نظرات مستدل خود را به مهندس مشاور اعلام کند. در صورتی که ظرف یک هفته از تاریخ اعلام نظر، پیمانکار پاسخی دریافت ننماید، با رعایت ضوابط پیمان موظف به اجراست و در این مورد مسئولیتی ندارد.

۲۲-۲-۳- مهندس مشاور موظف است رونوشتی از تمام نامه‌ها و مدارک ابلاغی خود به پیمانکار را برای کارفرما ارسال کند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

ماده ۲۳- تاسیسات زیربنایی، حفاظت و تغییر وضع آن‌ها

۲۳-۱- وضعیت تاسیسات زیربنایی موجود در محل کار یا محل‌هایی که برای انجام عملیات پیمان از آن استفاده می‌شود، در اسناد و اطلاعات و مدارک پیمان بیان شده است. در صورتی که این امر در اسناد و مدارک پیمان مشخص نشده باشد یا

اطلاعات داده شده کافی نبوده یا اشتباه باشد، پیمانکار باید چگونگی امر را از مهندس مشاور سوال کند و با همکاری او درباره وضعیت این تاسیسات از مراجع مربوط کسب اطلاع نماید و بر اساس اطلاعات مکتوب دریافتی اقدام به اجرای پروژه نماید. چنانچه بر اثر مبنا قراردادن اطلاعات فوق در اجرای کار، ایرادی در تاسیسات زیربنایی بروز کند، مسئولیت جبران هر نوع تاخیر در کار بر اثر آن و نیز هزینه ترمیم خسارت وارد شده به تاسیسات بر عهده کارفرما است.

۲۳-۲- در صورتی که انجام عملیات پیمان مستلزم تغییر وضعیت و یا جابجایی تاسیسات باشد، پیمانکار باید مراتب را به کارفرما اطلاع دهد تا ضمن هماهنگی با سازمان‌های ذی‌ربط یا توسط ایشان، اقدامات جابجایی صورت پذیرد، در هر حال هزینه‌های مربوط به تغییر وضع و یا جابجایی بر عهده کارفرما است .

۲۳-۳- در صورتی که برای انجام عملیات تغییر و جابجایی تاسیسات یادشده، یا برای جمع‌آوری اطلاعات راجع به تعیین وضعیت آن‌ها و یا تکمیل اطلاعات، تاخیری در انجام کار بر طبق برنامه زمانی ایجاد شود، جبران تاخیر و هزینه خسارت وارده بر اثر آن، به عهده کارفرما است.

۲۳-۴- پیمانکار باید عملیات موضوع پیمان را به نحوی اجرا کند که به تاسیسات زیربنایی موجود در کارگاه یا مجاور آن در اثر اجرای عملیات آسیبی وارد نشود. هرگاه در اثر عمل پیمانکار، به تاسیسات یاد شده صدماتی وارد شود، در صورتی‌که این تاسیسات در اسناد و مدارک پیمان مشخص بوده یا پیمانکار طبق بند (۲۳-۱) از وجود آن اطلاع داشته، متعهد است هزینه ترمیم و برقراری مجدد آن‌ها را بپردازد. هرگاه پیمانکار نسبت به اصلاح و رفع آسیب یا جبران خسارت وارد شده اقدام لازم و فوری به عمل نیاورد، کارفرما می‌تواند برای رفع نقص و خسارت اقدام و هزینه آن را به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهکاری پیمانکار منظور کند.

شرايط عمومى پيمان	پيوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل دوم: تاييدات و تعهدات پيمانكار		صفحه از

۲۳-۵- کسب مجوز عبور از راهها با کارفرما، ایمن سازی و نصب علائم راههای دسترسی و ارتباطی انحصاری کارگاه، با پیمانکار است و پیمانکار مسئول ترمیم خسارت وارده ناشی از بهره برداری خود و اتخاذ تمهیدات ایمنی و قابل تردد نگه داشتن راه بطور ایمن در دوره اجرای پیمان می باشد. در پایان نیز باید راهها را حداقل به وضعیت اولیه برساند.

ماده ۲۴- انتقال و واگذاری پیمان، پیمانکار جزء

۲۴-۱- پیمانکار حق انتقال یا واگذاری پیمان به دیگری را ندارد.

۲۴-۲- چنانچه مطابق قوانین و مقررات، دستگاه کارفرمایی تغییر یابد، پیمان با رعایت شرایط زیر به کارفرمای جدید منتقل می شود:

۲۴-۲-۱- پیمان عیناً و بدون هر نوع تغییر به کارفرمای جدید منتقل می شود و او از شروع تا پایان پیمان جایگزین کارفرمای قبلی، در حقوق، مسئولیتها، تعهدات و وظایف، بر اساس اسناد و مدارک پیمان است.

۲۴-۲-۲- با انتقال پیمان ادعاهای حقوق و مطالبات پیمانکار از کارفرمای قبلی به کارفرمای جدید منتقل می شود و از آن پس، کارفرمای قبلی دارای مسئولیت، حقوق و تعهدات در این پیمان نیست.

۲۴-۲-۳- با انتقال پیمان، تمام تاييدات کارفرمای قبلی، مسئولیتها و پذیرشهای او از ابتدای پیمان به کارفرمای جدید منتقل می شود و کارفرمای جدید دارای مسئولیت و پذیرش نسبت به تمام مطالبات و تکالیف و تعهدات و تاييدات و متقابلاً دارای تمام حقوق و اختیارات می باشد.

۲۴-۲-۴- تغییر کارفرما در داخل یک تشکیلات یا سازمان واحد به مفهوم تغییر کارفرمای موضوع این بند تلقی نمی شود.

۲۴-۳- واگذاری کار به پیمانکار جزء

۲۴-۳-۱- پیمانکار می تواند به منظور تسهیل و تسریع در اجرای بخش یا بخش هایی از عملیات موضوع پیمان، پیمان هایی با پیمانکاران جزء منعقد کند، مشروط به آن که آنان را از واگذاری کار به دیگران ممنوع کند. در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان، کارفرما، لزوم تأیید صلاحیت پیمانکاران جزء را پیش بینی کرده باشد، پیمانکار موظف است که تأیید کارفرما را در این مورد تحصیل نماید. این واگذاری نباید پیشرفت کار طبق برنامه زمانی اجرای کار را کاهش دهد و در هرحال، از مسئولیت و تعهدات پیمانکار کاسته نمی شود. پیمانکار مسئول تمام عملیاتی است که

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

توسط پیمانکاران جزء یا کارکنان آن‌ها انجام می‌شود. در پیمان‌های بین پیمانکار و پیمانکاران جزء باید درج شود، که در صورت بروز اختلاف بین آن‌ها، کارفرما حق دارد، در صورتی که مقتضی بداند، به مورد اختلاف رسیدگی کند. پیمانکار و پیمانکار جزء نیز می‌پذیرند که نظر کارفرما در این مورد قطعی است و تعهد می‌کنند که ملزم به اجرای آن هستند.

۲۴-۳-۲- یک نسخه از پیمان پیمانکار فرعی با پیمانکار باید به مهندس مشاور و یک نسخه از آن به کارفرما تسلیم شود.

۲۴-۴- مسئولیت‌ها و گردش کار در پیمان پیمانکاران جزء

۲۴-۴-۱- پیمانکار تضمین می‌نماید که پیمانکار فرعی یا جزء تمام الزامات تعیین شده برای پیمانکار را رعایت کند.
۲۴-۴-۲- هرگاه در پرداخت مطالبات پیمانکاران جزء، با توجه به شرایط درج شده در پیمان آن‌ها، تأخیر شود، در صورتی که پیمانکار جزء، تعهدات خود را براساس پیمان تنظیمی خود با پیمانکار کاملاً انجام داده و کار او مورد قبول و تأیید مهندس مشاور باشد، کارفرما می‌تواند بنابر تقاضای پیمانکار جزء با حضور نماینده پیمانکار، به درخواست او رسیدگی کند. اگر در اثر این رسیدگی، پیمانکار جزء طلبکار شود و پیمانکار از پرداخت آن خودداری کند، کارفرما حق دارد طلب پیمانکار جزء را برای کارهایی که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، از محل مطالبات پیمانکار بپردازد. در صورتی که با اخطار کارفرما، پیمانکار یا نماینده او برای رسیدگی حاضر نشوند، کارفرما رسیدگی می‌نماید و به شرح پیشگفته عمل می‌کند، این عمل قطعی و غیرقابل اعتراض است.

هرگاه پس از فسخ یا خاتمه پیمان، پیمانکاران جزء، مطالباتی از پیمانکار داشته باشند، مهندس مشاور و کارفرما، به شرح پیشگفته موضوع را رسیدگی می‌نمایند. اگر پس از رسیدگی و تهیه صورتحساب نهایی، پیمانکار مطالباتی داشته باشد، کارفرما می‌تواند طلب پیمانکاران جزء را از محل مطالبات پیمانکار بپردازد و مبلغ مربوط را به حساب بدهکاری پیمانکار منظور دارد.

۲۴-۵- چنانچه مشاهده شود پیمانکار جزء تجربه، تخصص و توان لازم برای انجام کار را ندارد، مهندس مشاور می‌تواند تعویض او را از پیمانکار بخواهد و او موظف به تعویض و استفاده از پیمانکار با صلاحیت، مورد تایید مهندس مشاور و کارفرما است.

۲۴-۶- در پیمان با پیمانکاران جزء باید قید شود که کارفرما در قبال ایشان، از جمله پرداخت مطالبات، هیچ نوع تعهد و مسئولیتی ندارد و ایشان صرفاً با پیمانکار، طرف قرارداد و متعهد به یکدیگر هستند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار	

۲۴-۷- با توجه به پرداخت خسارت ناشی از تاخیر پرداخت به پیمانکار توسط کارفرما، پیمانکار نیز موظف به درج پرداخت خسارت تاخیر در پرداخت به پیمانکار جزء مطابق بند (۳۷-۱۰-۱) در پیمان منعقد با پیمانکار جزء است.

ماده ۲۵- ساعات اجرای کار

۱-۲۵- ساعات متعارف اجرای کار

۲۵-۱-۱- آغاز و پایان ساعات متعارف اجرای کار در روزهای غیر تعطیل رسمی در شرایط خصوصی مشخص شده است. ساعات متعارف اجرا ممکن است متناسب با شرایط کار (مانند اقلیم) در روز، شب یا هر دو تعیین شود.

۲۵-۱-۲- چنانچه در شرایط خصوصی، اجرای کار در شب پیش‌بینی شده باشد و یا پس از انعقاد پیمان به پیمانکار ابلاغ شود، کارفرما و مهندس مشاور باید وظایف خود را در زمان اجرای کار، انجام دهد.

۲-۲۵- اجرای کار در ساعات غیر متعارف

۲۵-۲-۱- اجرای کار در ساعات غیر متعارف، در هر یک از حالات زیر، طبق ضوابط این ماده امکان‌پذیر است.

۲۵-۲-۱-۱- در شرایط خصوصی مشخص شده باشد.

۲۵-۲-۱-۲- در برنامه زمانی تفصیلی پیش‌بینی شده باشد.

۲۵-۲-۱-۳- به تشخیص پیمانکار و ناشی از قصور وی اجرای کامل کار در مدت پیمان ممکن نباشد. در این صورت پیمانکار درخواست اجرای کار در ساعات غیر متعارف را به مهندس مشاور ارائه می‌نماید و اجرای کار در ساعات غیر متعارف پس از موافقت مشاور، توسط کارفرما به پیمانکار ابلاغ می‌شود. در این حالت هیچ اضافه‌هزینه‌ای بابت کار در ساعات غیر متعارف به پیمانکار پرداخت نخواهد شد.

۲۵-۲-۱-۴- به تشخیص مشاور و تایید کارفرما و خارج از قصور پیمانکار اجرای کامل کار در مدت پیمان ممکن نباشد. در این حالت با ابلاغ کارفرما و اجرای کار در ساعات غیر متعارف هزینه اضافی مربوط، طبق قانون کار و امور اجتماعی و سایر ضوابط اجرای کار محاسبه می‌شود.

الف) در این حالت، بر اساس توافق کارفرما و پیمانکار، اعمال بند (۵۰-۱) می‌تواند جایگزین روش فوق برای محاسبه هزینه‌های اضافی شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل دوم: تاییدات و تعهدات پیمانکار

۲۵-۲-۲- به هر حال کار در ساعات غیر متعارف نباید تاخیری در اجرای کار، طبق آخرین برنامه زمانی تفصیلی ایجاد کند.
۲۵-۲-۳- پیمانکار متعهد است به ترتیبی عمل کند که تا حد امکان اجرای کار در شب برای افراد مجاور مزاحمتی ایجاد ننماید و ایمنی ایشان از این بابت تامین شود.

ماده ۲۶- آثار تاریخی و اشیای عتیقه، سنگوارهها

هرگاه هنگام اجرای کار، اشیای عتیقه، مسکوکات، سنگواره، آثار تاریخی و سایر اقلامی که از نظر زمین شناسی و باستان شناسی حایز اهمیت هستند در محل کار کشف (پیدا) شود، پیمانکار باید با اتخاذ تمهیدات لازم از آنها حفاظت و نگهداری کند و از آسیب رسیدن و خارج شدن آنها از محل اجرای کار جلوگیری نماید و بلافاصله پس از هر مورد کشف، مراتب را به کارفرما و مهندس مشاور اطلاع دهد و طبق قانون به اطلاع مراجع انتظامی و دیگر دستگاههای مسئول برساند و برای حفظ و نگهداری، یا انتقال آنها، اقدامهای موثر فوری را معمول دارد.
چنانچه برای اجرای موارد فوق، اعم از حفاظت یا دیگر اقدامهای لازم، نیاز به توقف یا تعلیق تمام یا بخشی از کار باشد، حسب مورد طبق ماده ۴۹ اقدام می شود و کارفرما علاوه بر هزینه های توقف یا تعلیق کار، هزینه های نگهداری، حمل و تحویل اقلام مکشوفه را نیز، به پیمانکار پرداخت می کند.

ماده ۲۷- محل قانونی

محل قانونی کارفرما و پیمانکار در ماده ۷ موافقت نامه درج شده است. چنانچه هر یک از دو طرف، محل قانونی خود را تغییر دهد، باید نشانی جدید خود را حداقل ۲ هفته پیش از تاریخ تغییر محل، به طرف دیگر اطلاع دهد. تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال و دریافت شده تلقی می شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

فصل سوم

تعهدات و اختیارات کارفرما

ماده ۲۸- تحویل کارگاه

۲۸-۱- کارفرما باید کارگاه را با مختصات نقاط نشانه مبنایی، محورها و امتدادها، بدون معارض و مانع بطور رایگان، به نحوی به پیمانکار تحویل دهد، که اجرای کار طبق برنامه زمانی ممکن باشد. اگر اجرای کار در زمین‌ها و محل‌های تحویلی، مستلزم اخذ پروانه یا پرداخت حقوقی از قبیل عوارض شهرداری، حق ریشه، مستحقات و مانند این‌ها باشد، کارفرما متعهد به تحصیل پروانه ساختمان و پرداخت این وجوه است.

۲۸-۲- کارگاه باید، با وسعت و شرایطی که برای تجهیز و شروع کار طبق نقشه استقرار لازم و مناسب است، طی صورت‌جلسه‌ای، حداکثر تا ۲ هفته پس از تاریخ ابلاغ پیمان و با اعلام قبلی در اختیار پیمانکار قرار گیرد.

۲۸-۳- در صورت آماده بودن محل کارگاه یا هر بخش از محل اجرای کار برای تحویل، چنانچه پیمانکار علی‌رغم اعلام قبلی کارفرما، در تحویل گرفتن آن بیش از ۳ هفته تاخیر کند، کارفرما می‌تواند پیمان را فسخ کند. در صورت تحویل کارگاه پس از مدت فوق به پیمانکار، فسخ پیمان در این رابطه منتفی است، لیکن جریمه تاخیر در تحویل‌گیری طبق بند (۵-۵۰) محاسبه و به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌شود.

۲۸-۴- در صورتی که کارفرما نتواند کارگاه یا هر بخش از محل اجرای کار را طبق بندهای (۱-۲۸) و (۲-۲۸) تحویل دهد، پیمانکار محق به دریافت خسارت تاخیر طبق بند (۵-۵۰)، پس از ۲ هفته از تاریخ ابلاغ پیمان تا ۲۵ درصد مدت اولیه پیمان یا ۳ ماه (هر کدام کمتر است) می‌باشد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

۲۸-۵- در صورتی که تاخیر کارفرما در تحویل کارگاه یا هر بخش از محل اجرای کار، بیش از ۲۵ درصد مدت اولیه پیمان یا ۳ ماه (هر کدام کمتر است) شود، بندهای (۲۸-۵-۱) تا (۲۸-۵-۴) حسب مورد، ملاک عمل است.

۲۸-۵-۱- چنانچه در نتیجه عدم تحویل محل تجهیز و هیچ بخش از محل اجرای کار، تجهیز کارگاه و اجرای کار شروع نشود، پیمانکار می‌تواند تصمیم خود مبنی بر خاتمه پیمان را به کارفرما اعلام کند. در صورتی که کارفرما ظرف ۲ هفته پس از اعلام پیمانکار نتواند محل تجهیز و هیچ بخش از کارگاه را تحویل دهد، با اعلام مجدد پیمانکار، ظرف ۲ هفته، پیمان طبق (۲-۴۸) خاتمه می‌یابد. چنانچه پیمانکار پس از پایان مهلت فوق خاتمه پیمان را پیگیری و اعلام نکند، خاتمه پیمان در این ارتباط منتفی می‌شود.

۲۸-۵-۲- در مواردی که بخش یا بخش‌هایی از محل اجرای کار تحویل شده است، چنانچه جمع مبلغ کارهایی که طبق برنامه زمانی باید در بخش‌های تحویل نشده اجرا شود، کمتر از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، مدت تحویل این بخش‌ها، ۳ ماه دیگر تمدید می‌شود و پیمانکار محق به دریافت خسارت عدم تحویل محل اجرای کار به نسبت بخش‌های یادشده برای مدت است. در صورتی که تاخیر در تحویل بیش از مدت فوق شود، پیمانکار می‌تواند ظرف ۲ هفته تصمیم خود مبنی بر حذف یک یا چند بخش، یا حذف کل بخش‌های یاد شده به تشخیص خود را، به کارفرما اعلام دارد. در صورتی که کارفرما ظرف ۲ هفته نسبت به تحویل اقدام ننماید، اجرای کار در بخش‌های اعلام شده، از تعهدات پیمانکار حذف می‌شود. در غیر این صورت حذف این بخش‌ها منتفی است.

۲۸-۵-۳- در مواردی که جمع مبلغ کارها در بخش‌های حذف شده موضوع بند (۲۸-۵-۲) و بخش‌های تحویل نشده بیش از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، پیمانکار می‌تواند ظرف یک ماه خاتمه پیمان را به کارفرما اعلام دارد. در صورتی که کارفرما ظرف ۲ هفته بخش‌های یادشده را تحویل ندهد، با اعلام مجدد پیمانکار ظرف ۲ هفته، پیمان طبق بند (۲-۴۸) خاتمه می‌یابد.

۲۸-۵-۴- در هر یک از حالات موضوع بندهای (۲۸-۵-۱)، (۲۸-۵-۲) و (۲۸-۵-۳)، اعم از حذف بخش‌های تحویل نشده یا خاتمه پیمان، خسارت پیمانکار حسب مورد طبق ماده ۴۸، ۵۰ یا هر دو محاسبه می‌شود.

۲۸-۶- معارض

۲۸-۶-۱- در حالتی که جمع مدت تاخیرها (T_d) طبق رابطه زیر، برای بخش‌هایی از کار که پس از شروع دچار معارض شده‌اند، از ۲۵ درصد مدت اولیه پیمان تجاوز کند، پیمانکار می‌تواند ظرف ۲ ماه از تاریخ شمول، تصمیم خود مبنی بر خاتمه

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

پیمان را به کارفرما اعلام دارد. آن مدت از تاخیر در محاسبه T_d منظور می‌شود که موجب تاخیر در برنامه زمانی تفصیلی شده است.

استفاده از حقوق تعیین شده در این بند، تنها در بازه زمانی ۲۰ تا ۸۰ درصد مدت اولیه پیمان و تنها یک بار قابل استفاده است، در صورت شمول و عدم استفاده، $T_d = 0$ در محاسبه تاخیرات منظور می‌شود و تاخیری از این بابت قابل محاسبه نیست.

$$T_d = \frac{1}{C_0} \sum_{i=1}^n t_i c_i$$

C_0 = مبلغ اولیه پیمان (ریال)

C_i = مبلغ بخش i ام (ریال)

t_i = مدت تاخیر برای رفع معارض بخش i ام، نسبت به برنامه زمانی تفصیلی (ماه)

n = تعداد بخش‌ها

۲۸-۶-۲- چنانچه کارفرما ظرف ۲ هفته پس از اعلام پیمانکار، نتواند معارض بخش‌های مربوط را رفع کند و پیمانکار نیز از خاتمه پیمان منصرف نشود، با اعلام مجدد پیمانکار ظرف ۲ هفته، پیمان طبق (۲-۴۸) خاتمه می‌یابد و خسارت پیمانکار طبق بند (۵-۵۰) محاسبه می‌شود.

چنانچه به دلیل انصراف پیمانکار و یا رفع معارض، موضوع خاتمه از این بابت منتفی شود و پیمان ادامه یابد، پیمانکار صرفاً محق به دریافت خسارت طبق بند (۵-۵۰) خواهد بود. تاخیرات ناشی از آن نیز باید محاسبه و اعمال گردد.

۲۸-۷- پیمانکار به هزینه خود مسئول تامین تمام یا قسمتی از محل تجهیز کارگاه می‌باشد، که در شرایط خصوصی معین شده است. چنانچه پس از انعقاد پیمان، تمام یا قسمتی از محل تجهیز با ابلاغ کارفرما توسط پیمانکار تامین شود، پرداخت هزینه مربوط بر عهده کارفرما خواهد بود. بطور کلی، محل تجهیز باید به نحوی توسط پیمانکار تامین شود که انتقال آن به کارفرما در موارد لازم با رعایت موازین قانونی مرتبط میسر باشد.

۲۸-۸- چنانچه برای تسریع در کار یا انجام کارهای جدید، محل دیگری نیز برای تجهیز نیاز باشد، ترتیب تامین و تحویل محل جدید با درخواست پیمانکار، تایید مهندس مشاور و ابلاغ کارفرما، طبق مفاد این ماده است.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

۲۸-۹- پیمانکار صرفاً مجاز به انجام کار در محل و زمین‌های تحویلی کارفرما است. چنانچه کارهای موقت در غیر از زمین‌های تحویلی کارفرما انجام شود، مسئولیت کامل و پرداخت خسارت‌های احتمالی با پیمانکار است.

۲۸-۱۰- پاسخگویی به دعاوی ناشی از اجرای کار در ملک غیر، که توسط کارفرما به پیمانکار تحویل شده، با کارفرما است و پیمانکار مسئولیت و تعهدی در این مورد ندارد. مسئولیت تاخیر ایجادشده و جبران خسارت وارده به پیمانکار در این حالت نیز با کارفرما است.

ماده ۲۹- تغییر مقادیر کار، کارهای جدید، تعدیل

۲۹-۱- تغییر مقادیر کار

۲۹-۱-۱- ضمن اجرای کار، ممکن است مقادیر درج شده در فهرست بها و مقادیر منضم به پیمان تغییر کند. تغییر مقادیر توسط مهندس مشاور محاسبه و پس از تصویب کارفرما به پیمانکار ابلاغ می‌شود. پیمانکار با دریافت ابلاغ تغییر مقادیر کار، موظف به انجام کار با نرخ پیمان است، به شرط آن که مبلغ ناشی از تغییر مقادیر کار، از حدود تعیین شده در زیر بیشتر نشود. طرفین پیمان موظف به رعایت حدود تعیین شده در این ماده می‌باشند.

۲۹-۱-۲- افزایش مقادیر کار

۲۹-۱-۲-۱- جمع مبلغ مربوط به افزایش مقادیر و مبلغ کارهای جدید طبق بند (۲-۲۹)، نباید از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان بیشتر شود.

۲۹-۱-۲-۲- میزان مبلغ مربوط به افزایش مقدار هر ردیف از فهرست منضم به پیمان تابع جدول زیر می‌باشد.

میزان مجاز افزایش	برآورد هزینه ردیف
تا ۶ درصد مبلغ اولیه پیمان	تا سه درصد مبلغ اولیه پیمان
تا ۲۰۰ درصد مبلغ ردیف فهرست منضم به پیمان	بیش از سه درصد و تا پنج درصد مبلغ اولیه پیمان
تا ۱۵۰ درصد مبلغ ردیف فهرست منضم به پیمان	بیش از پنج درصد و تا ده درصد مبلغ اولیه پیمان
تا ۱۰۰ درصد مبلغ ردیف فهرست منضم به پیمان	بیش از ده درصد و تا بیست درصد مبلغ اولیه پیمان
تا ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان	بیش از بیست درصد مبلغ اولیه پیمان
مبلغ ردیف، حاصل ضرب بهای واحد ردیف در مقدار ردیف منضم به پیمان است.	

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

در صورت رسیدن افزایش مقادیر ردیف ها به حد نصاب مندرج در جدول فوق، با توافق طرفین و با رعایت حد افزایش مقادیر تا ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان، کار قابل ادامه می باشد.

۲۹-۱-۳- کاهش مقادیر کار

۲۹-۱-۳-۱- جمع مبلغ مربوط به کاهش یا حذف مقادیر کار نباید از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان بیشتر شود. اگر این مبلغ از حد تعیین شده بیشتر شود و پیمانکار با ادامه کار موافق باشد، اجرای کار با نرخ پیمان ادامه می یابد. چنانچه پیمانکار در هر ابلاغ کاهش یا حذف مقادیر کار، بیش از حد فوق، موافق نباشد و مراتب را ظرف ۲ هفته از تاریخ ابلاغ به کارفرما اعلام نماید، پیمانکار می تواند پیمان را براساس بند (۴۸-۲) خاتمه دهد.

۲۹-۱-۳-۲- در صورتی که پس از تکمیل کار و تصویب صورت وضعیت قطعی مشخص شود، مقادیر کار بدون آن که با ابلاغ کارفرما کم شده باشد، نسبت به مقادیر منضم به پیمان، بیش از حد تعیین شده در بند (۲۹-۱-۳-۱) کاهش یافته، در این حالت نیز نرخ پیمان ملاک عمل است.

۲۹-۱-۴- اضافه یا کاهش مقادیر کار، تا ۱۰ درصد مقدار هر ردیف با دستور مهندس مشاور قابل اعمال است و اضافه بر آن تا سقف تعیین شده با تصویب کارفرما قابل اجرا است.

۲۹-۱-۵- افزایش و کاهش مقادیر کار تا سقف تعیین شده در بندهای (۲۹-۱-۲) و (۲۹-۱-۳) به صورت جداگانه قابل اعمال است. به عبارت دیگر افزایش مقادیر و کارهای جدید ابلاغی جایگزین ردیف های کاهش یافته یا حذف شده، نمی شود. به این ترتیب، به محض این که جمع مبالغ مربوط به کارهای جدید و افزایش مقادیر به سقف تعیین شده در بند (۲۹-۱-۲-۱) برسد، نمی توان کارهای جدید و یا افزایش مقادیر به پیمانکار ابلاغ نمود. در چنین حالتی پیمانکار موظف است سایر اقلام باقی مانده کار را حداکثر تا سقف مقادیر پیش بینی شده در فهرست بهای منضم به پیمان انجام دهد.

۲۹-۱-۶- چنانچه قسمتهایی از کار به استناد ماده ۲۸ حذف شود، برای تعیین حد افزایش یا کاهش مقادیر، طبق بندهای (۲۹-۱-۲) و (۲۹-۱-۳)، مبلغ اولیه پیمان پس از کسر مبلغ کارهای حذف شده، ملاک عمل قرار می گیرد.

۲۹-۱-۷- مبالغ مربوط به هزینه های تجدید عملیات (ماده ۲۱)، شب کاری (ماده ۲۵)، تعدیل (ماده ۲۹)، توقف و تعلیق (ماده ۴۹)، و تسریع در کار (ماده ۵۰) و تجدید نظر در نرخ پیمان (براساس ضوابط مربوط) در کنترل حدود بندهای (۲۹-۱-۲) و (۲۹-۱-۳) مورد عمل قرار نمی گیرد.

مقادیر پیش پرداخت و تضمین انجام تعهدات تابع تغییرات ماده ۲۹ نمی باشد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

۲۹-۲- کارهای جدید

۲۹-۲-۱- چنانچه در چارچوب موضوع پیمان انجام کارهایی به پیمانکار ابلاغ شود که برای آن‌ها در فهرست بهای منضم به پیمان، قیمت یا مقدار پیش بینی نشده است، پیمانکار باید ظرف یک هفته پس از دریافت ابلاغ، قیمت پیشنهادی خود را، همراه با تجزیه بها، مستندات قیمت و احتساب تمام هزینه‌ها (اجرای کار در منطقه محل اجرا و بالاسری)، به مهندس مشاور تسلیم کند. قیمتی که با توافق پیمانکار و مهندس مشاور تعیین می‌شود، پس از تصویب کارفرما ملاک عمل است. به قیمت کارهای جدیدی که به این صورت تعیین می‌شود، باید برحسب اجرای کار در محل اجرا محاسبه گردد. از اینرو، تنها ضریب هزینه بالاسری پیمان به قیمت‌های جدید اعمال می‌شود. پیمانکار قبل از ابلاغ قیمت تصویب‌شده توسط کارفرما، مجاز به انجام کارهای جدید نیست.

۲۹-۲-۲- چنانچه در مورد قیمت کار جدید بین دو طرف توافق نشود، کار جدید طبق قیمت پیشنهادی مهندس مشاور و با ابلاغ کارفرما اجرای می‌شود و پیمانکار می‌تواند طبق ماده ۵۳ اقدام نماید.

۲۹-۲-۳- جمع مبلغ مربوط به قیمت کارهای جدید علاوه بر آنکه تابع بند (۲۹-۱-۲) می‌باشد، نباید از ۱۰ درصد مبلغ اولیه پیمان نیز بیشتر شود.

اگر نرخ‌های پیمان مشمول تعدیل واقع می‌شوند، ابتدا قیمت‌های جدید به مبنای نرخ پیمان تبدیل می‌شود و سپس ملاک محاسبه و تعیین حد افزایش قرار می‌گیرند.

۲۹-۲-۴- در صورتی که پیمان با استفاده از فهرست‌های بهای واحد پایه منعقد شده باشد، چگونگی تعیین قیمت کار جدید، علاوه بر مفاد این بند، تابع دستورالعمل پیوست مربوط در فهرست مورد استفاده و با اولویت دستورالعمل یاد شده است.

۲۹-۲-۵- چنانچه پیمانکار کارهای جدید ابلاغی را به صورت مستدل، خارج از چارچوب موضوع پیمان بداند، موضوع باید ابتدا توسط مهندس مشاور و سپس کارفرما بررسی و نسبت به آن اعلام نظر شود. در صورت عدم پذیرش نظر اعلام شده، پیمانکار ملزم به انجام کار مطابق نظر کارفرما است و می‌تواند براساس ماده ۵۳ اقدام نماید.

۲۹-۳- تعدیل

۲۹-۳-۱- تعدیل قیمت پیمان، در صورتی که پرداخت آن در شرایط خصوصی تصریح شده باشد، بر اساس ضوابط و روش پیش بینی شده در شرایط خصوصی (که منطبق با دستورالعمل‌های نافذ در زمان ارجاع کار بوده)، انجام می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

ماده ۳۰- تغییر مدت پیمان

- ۳۰-۱- در صورت تحقق هر یک از بندهای (۱-۳۰)، که موجب تغییر مدت پیمان شود، برنامه زمانی تفصیلی طبق بند (۲-۳۰) بهنگام می‌شود و مدت پیمان طبق بند (۳-۳۰) تغییر می‌یابد.
- ۳۰-۱-۱- تغییر مبلغ پیمان، طبق بندهای (۲-۱-۲۹)، (۳-۱-۲۹) و (۲-۲۹).
- ۳۰-۱-۲- تاخیر کارفرما در ابلاغ نسخه تکمیلی دستور کارها، نقشه‌ها یا مشخصات فنی، مشروط بر آن که پیمانکار با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، آن‌ها را به موقع از مهندس مشاور درخواست کرده باشد.
- ۳۰-۱-۳- تاخیر کارفرما در ابلاغ تغییر نقشه‌ها و مشخصات فنی، با توجه به برنامه زمانی تفصیلی.
- ۳۰-۱-۴- عدم تحویل یا تاخیر در تحویل کارگاه یا جبهه کاری، با توجه به برنامه زمانی تفصیلی.
- ۳۰-۱-۵- تاخیر در تحویل مصالح یا تجهیزات بر عهده کارفرما، با توجه به برنامه زمانی تفصیلی.
- ۳۰-۱-۶- تغییر در توالی انجام کار به دستور کارفرما، مغایر با برنامه زمانی تفصیلی.
- ۳۰-۱-۷- تعلیق و توقف کار طبق ماده ۴۹.
- ۳۰-۱-۸- پیدایش معارض در حین انجام کار، خارج از قصور پیمانکار.
- ۳۰-۱-۹- تاخیر کارفرما در انجام تعهدات مالی نسبت به موعدهای درج شده در اسناد و مدارک پیمان (براساس دستورالعمل نافذ در زمان ارجاع کار)
- ۳۰-۱-۱۰- نیاز به هماهنگی با پیمانکاران دیگر، که در زمان ارجاع کار حضور نداشته‌اند و در شرایط خصوصی پیمان نیز پیش‌بینی نشده است.
- ۳۰-۱-۱۱- بهره برداری در بخش‌هایی از کار، به گونه متفاوتی با آنچه که در شرایط خصوصی پیمان پیش‌بینی شده است.
- ۳۰-۱-۱۲- کشف اشیای عتیقه و آثار تاریخی، موضوع ماده (۲۶).
- ۳۰-۱-۱۳- وضع قوانین و مقررات جدید.
- ۳۰-۱-۱۴- بروز حوادث قهری موضوع ماده ۴۳، یا پدیده‌های جوی خارج از آمار ۲۰ ساله.
- ۳۰-۱-۱۵- موارد دیگری که به تشخیص کارفرما خارج از قصور پیمانکار باشد.
- ۳۰-۱-۱۶- تاخیر ناشی از قصور پیمانکار.
- ۳۰-۲- در هر زمان، هر یک از دو طرف، می‌توانند درخواست مستدل و مستند خود در مورد تحقق هر یک از بندهای (۱-۳۰) را برای اصلاح و بهنگام‌سازی برنامه زمانی تفصیلی طبق بند (۲-۱۸)، به مهندس مشاور تسلیم کنند. در صورت

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

تایید مهندس مشاور و اعلام وی به پیمانکار، پیمانکار موظف به تهیه گزارش توجیهی لازم و بهنگام نمودن برنامه زمانی تفصیلی و ارایه آن به مشاور برای تصویب و ابلاغ توسط کارفرما است. برنامه بهنگام شده به شرح فوق، به عنوان مستند تغییر در مدت پیمان و ملاک محاسبه تاخیرات است.

در صورتی که پیمانکار در مورد فوق اقدام نکند، مهندس مشاور پس از تایید کارفرما، به جای وی اقدام و مراتب را برای اطلاع پیمانکار ارسال می کند. در این حالت، هزینه اصلاح و بهنگام سازی برنامه زمانی تفصیلی، بعلاوه ۱۵ درصد خسارت، به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می شود.

۳-۳۰- در پایان مدت اولیه پیمان یا پایان هر تمدید مدت پیمان، چنانچه کار به اتمام نرسد، برای ادامه کار مهندس مشاور با توجه به مستندات بند (۲-۳۰)، میزان تمدید مدت پیمان را بر اساس آخرین برنامه زمانی تفصیلی با توافق پیمانکار معین و برای ابلاغ به پیمانکار، به کارفرما اعلام می کند.

۴-۳۰- در پایان مدت اولیه پیمان، پایان هر تمدید مدت پیمان، در موارد فسخ یا خاتمه پیمان و یا در مقاطعی که در شرایط خصوصی مشخص شده است (که نباید فواصل زمانی آن بیش از شش ماه باشد)، مهندس مشاور و پیمانکار براساس مدارک و مستندات مربوط، طبق بندهای فوق، نوع و میزان تاخیرات را معین می کنند. مراتب توسط مهندس مشاور برای تصویب به کارفرما اعلام می شود تا ملاک عمل قرار گیرد.

۵-۳۰- در صورتی که تاخیرهای خارج از قصور پیمانکار و نیز تاخیرهای ناشی از قصور او موجب افزایش مدت پیمان شود، پیمانکار حسب مورد محق به دریافت خسارت یا پرداخت جریمه است، که طبق ماده ۵۰ محاسبه می شود.

۶-۳۰- در اجرای این ماده برای تمدید مدت پیمان، تأخیرهای همزمان ناشی از بندهای (۱-۳۰) فقط یک بار محاسبه می شود.

۷-۳۰- تمدید مدت پیمان، ناشی از تاخیر خارج از قصور پیمانکار، تا ۶۵ درصد مدت اولیه پیمان مجاز است و در صورتی که کار به پایان نرسد، در پیمان های مشمول تعدیل و در صورت افزایشی بودن شاخص، با ثابت نگه داشتن شاخص های تعدیل در پایان دوره تعیین شده (مدت اولیه ۶۵ درصد مدت اولیه)، پیمان تمدید می شود و کار ادامه می یابد و در صورت عدم موافقت پیمانکار، وی می تواند طبق بند (۳-۴۶) به پیمان خاتمه دهد.

۸-۳۰- میزان خسارت قابل اعمال، ناشی از تاخیر غیرمجاز، طبق ماده ۵۰ محاسبه می شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

۳۰-۹- در اجرای مفاد این ماده، اگر پیمانکار با مهندس مشاور توافق نداشته باشد یا نسبت به تصمیم کارفرما معترض باشد، طبق نظر کارفرما عمل می‌شود و پیمانکار می‌تواند براساس ماده ۵۳ اقدام نماید.

ماده ۳۱- مدیریت بر انجام تعهدات پیمان

۳۱-۱- کارفرما می‌تواند تمام یا بخشی از اختیارات و وظایف خود در زمینه مدیریت و کنترل بر پیمان را، که در ضوابط مربوط مجاز به واگذاری آن‌ها می‌باشد، طی قراردادی به شخص حقوقی که "واحد خدمات مدیریت طرح" نامیده می‌شود، واگذار کند. در این صورت کارفرما واحد خدمات مدیریت طرح را با تعیین وظایف و اختیاراتی که در اسناد و مدارک پیمان قید می‌شود، به پیمانکار و مهندس مشاور معرفی می‌کند.

۳۱-۲- واحد خدمات مدیریت طرح صرفاً در قالب مقررات مربوط، اسناد و مدارک پیمان مجاز به تصمیم‌گیری است و تصمیم ابلاغی او در حکم تصمیم کارفرما یا نماینده کارفرما می‌باشد.

۳۱-۳- وظایف غیر قابل انتقال به واحد خدمات مدیریت طرح، شامل مواردی به شرح زیر است:

۳۱-۳-۱- تاییدیه‌ها، تصویب و تصمیماتی که باید از سوی بالاترین مقام سازمان کارفرمایی باشد.

۳۱-۳-۲- قبول تضمین‌ها و دستور تمدید، ضبط یا آزادی یا کاهش یا افزایش تضمین‌ها.

۳۱-۳-۳- تصویب تغییر مبلغ یا مدت پیمان و تصویب قیمت کارهای جدید.

۳۱-۳-۴- تصمیم راجع به تعلیق یا فسخ یا خاتمه پیمان.

۳۱-۳-۵- تصویب نوع و مبلغ خسارت وارده به پیمانکار و کارفرما یا اشخاص ثالث.

۳۱-۳-۶- ارجاع درخواست موارد اختلاف به داوری.

۳۱-۳-۷- تصویب میزان جریمه یا خسارت قابل وصول از پیمانکار.

۳۱-۳-۸- تصویب تحویل موقت و تحویل قطعی.

۳۱-۳-۹- تصویب صورت وضعیت قطعی و صورت حساب نهایی.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

ماده ۳۲- نظارت بر انجام پیمان

۳۲-۱- تمام کارها و تعهدات موضوع پیمان، باید زیر نظر و با اطلاع مهندس مشاور که در اسناد و مدارک پیمان معرفی شده است، انجام شود. این نظارت به هیچ روی از میزان مسئولیت پیمانکار نمی کاهد.

۳۲-۲- مهندس مشاور دارای تمام وظایف، مسئولیت‌ها، اختیارات و اطلاعاتی است که براساس اسناد و مدارک پیمان به او محول شده است.

۳۲-۳- مهندس مشاور وظیفه نظارت مستقیم بر عملیات اجرایی، تدارکاتی و نظارت عالییه برای انجام تعهدات پیمان از نظر کمی، کیفی، زمانی، تاییدات، اصلاحات و تغییرات براساس اسناد و مدارک پیمان را دارد.

خدمات نظارتی محدود به محل اجرای کار در کارگاه نمی شود. مهندس مشاور، دارای اختیار انجام خدمات نظارتی در چارچوب اسناد و مدارک پیمان و در تمام محل‌هایی که فعالیت و یا اقدامی برای پروژه صورت می گیرد، مانند کارگاه‌های ساخت قطعات و تجهیزات، منابع تهیه مواد و مصالح یا آزمایشگاه‌ها است.

۳۲-۴- مهندس مشاور موظف است به صورت ماهانه گزارش اقدامات، مشکلات و راه‌حل‌ها را به پیمانکار و کارفرما اعلام دارد، تا دو طرف براساس اسناد و مدارک پیمان اقدام کنند. علاوه بر گزارش های ماهانه، مهندس مشاور گزارش های موردی را نیز تهیه و ارائه می نماید.

۳۲-۵- مهندس مشاور تنها مرجع فنی و نظارت برای انجام کارهای موضوع پیمان از جمله تامین و تدارک مصالح و تجهیزات و آزمایش‌ها می باشد. مهندس مشاور باید طبق بند (۹-۱۷) توان، تجربه، مهارت و رفتار کارکنان پیمانکار را بررسی و نسبت به آن اظهار نظر کند.

۳۲-۶- هرگونه پیشنهاد تغییرات و اعلام نظرهای فنی و اجرایی پیمانکاران فرعی، سازندگان و یا بازرسان فنی اعم از موارد مربوط به نقشه‌ها، مشخصات، روش‌های اجرا، آزمایش‌ها و غیر آن، پس از بررسی و مستندسازی توسط مهندس مشاور به پیمانکار ابلاغ می شود. در مواردی که حسب اسناد و مدارک پیمان مهندس مشاور موظف به کسب مجوز از کارفرما است ابلاغ مراتب به پیمانکار پس از دریافت نظر موافق کارفرما انجام می گردد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

۳۲-۷- علی‌رغم نظارتی که از سوی مهندس مشاور و عوامل او صورت می‌گیرد، پیمانکار مسئول رعایت تمام موازین و روش‌های فنی و اجرایی صحیح و مقررات و استانداردها برای تدارک و به‌کارگیری مصالح و تجهیزات و انجام کامل و صحیح کار، طبق نقشه‌ها، دستور کارها و مشخصات فنی، براساس مقررات و سایر اسناد و مدارک پیمان است.

تایید صورت‌وضعیت‌ها و کارکردها به مفهوم بدون عیب و نقص بودن کار نیست. تهیه، تنظیم و امضای صورت‌مجلس‌ها و تایید آزمایش‌ها و انجام کار نیز رافع مسئولیت پیمانکار نسبت به انجام عملیات از سوی او نمی‌باشد. در صورتی که بروز عیب و نقص در کار به لحاظ ایراد در طراحی و محاسبات باشد، مسئولیتی متوجه پیمانکار نیست.

۳۲-۸- مهندس مشاور برای اطمینان از درستی انجام کار، قبل، در حین اجرا یا پس از آن، نسبت به انجام هر گونه آزمایش و بازرسی لازم از مصالح، تجهیزات و کارها اقدام می‌کند. هزینه انجام آزمایش‌ها بر عهده کارفرما است، مگر آن که در اسناد و مدارک پیمان ترتیب دیگری معین شده باشد. گزارش‌ها و نتایج آزمایش‌ها توسط مهندس مشاور بررسی و در صورت عدم تطابق نتایج با معیارها، پیمانکار موظف به تعویض و اصلاح مصالح، تجهیزات و کارها، به هزینه خود است، مگر آن که عیب و نقص ناشی از مدارک فنی باشد.

پیمانکار موظف است برای نمونه‌برداری از مصالح و انجام آزمایش‌ها تعداد لازم نیروی انسانی را به طور رایگان در اختیار مهندس مشاور قرار دهد. همچنین پیمانکار باید مواردی را که تامین آن در شرایط خصوصی بر عهده او است (مانند آب، برق، لوازم و ابزار و ...) برای آزمایش فراهم سازد. پیمانکار می‌تواند با اطلاع مهندس مشاور، هنگام نمونه‌برداری و یا با توجه به ماهیت آزمایش در هنگام انجام آن، حضور داشته باشد.

۳۲-۹- در صورتی که مهندس مشاور مواردی از عدم رعایت مشخصات فنی، نقشه‌ها و دیگر مدارک فنی پیمان را در اجرای کار مشاهده کند، با ارسال اخطاریه‌ای، اصلاح کارهای معیوب را در مدت مناسبی که با توجه به حجم، مقدار و نوع کار تعیین می‌نماید، از پیمانکار می‌خواهد. چنانچه در مدت تعیین شده، پیمانکار نسبت به اصلاح کارها اقدام نکند، کارفرما می‌تواند کارهای معیوب را اصلاح و هزینه‌های مربوط را به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهکاری پیمانکار منظور دارد. در صورتی که اصلاح کارهای معیوب و یا تکمیل کارهای ناقص پیش‌نیاز سایر کارها باشد، کارهای بعدی تا اصلاح کارهای معیوب متوقف می‌شود.

در صورتی که بروز هر نوع عیب و نقص و مغایرت اجرا با مشخصات فنی و اجرایی، در کار مورد پیمان تکرار شود کارفرما مجاز به فسخ پیمان طبق ماده ۴۶ است. در مورد کارهای معیوبی که هنوز توسط پیمانکار اصلاح نشده‌اند، تا پایان زمان

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

رفع عیب و نقص، مبلغی به او قابل پرداخت نیست.

۱۰-۳۲- مهندس مشاور می‌تواند در حین انجام کار و یا در ابتدای کار دستورالعمل‌ها یا روش‌هایی را در ارتباط با کارها، تنظیم و برای اجرا به پیمانکار ابلاغ نماید. این موارد باید در انطباق با مشخصات، نقشه‌ها و سایر اسناد و مدارک پیمان باشد.

۱۱-۳۲- کارفرما در مدت اجرای پیمان، هر موقع که لازم بداند، توسط نمایندگان خود، با رعایت ضوابط HSE، عملیات موضوع پیمان را بازرسی می‌کند. پیمانکار موظف است هر نوع اطلاعات و مدارکی را که مورد نیاز باشد، در اختیار نمایندگان کارفرما قرار دهد و ایمنی و تسهیلات لازم برای این بازرسی‌ها را فراهم سازد.

۱۲-۳۲- تصمیم کارفرما، نسبت به تغییر مهندس مشاور، در طول مدت پیمان، باید دست‌کم یک ماه زودتر به اطلاع پیمانکار برسد. پیمانکار و مهندس مشاور، موظف هستند که آزمایش‌های ناتمام، صورت‌جلسه‌های در دست اقدام و صورت کارکردهای در حال رسیدگی را، تعیین تکلیف کنند.

در صورتی که مهندس مشاور به شرح پیش‌گفته عمل نکند، کارفرما، به جای مهندس مشاور تکلیف کارهای ناتمام را روشن می‌نماید.

اگر در زمان اعلام کارفرما مبنی بر تغییر مهندس مشاور، بخش‌هایی از کار توسط پیمانکار در حال اجرا باشد که اتمام آن‌ها بخش منجر به صدور تاییدیه‌های مهندس مشاور شده و این امر موکول به زمان پس از تغییر مهندس مشاور شود، این گونه موارد، باید در مدت یک هفته از تاریخ اعلام کارفرما، از سوی پیمانکار به کارفرما اعلام شود، تا کارفرما ترتیب لازم برای عدم انقطاع آن بخش از کار پیمانکار و صدور بموقع تاییدیه را بدهد.

کارفرما مهندس مشاور جدید را به پیمانکار معرفی می‌کند و اختیارات او را طبق آنچه که برای مهندس مشاور قبلی تعیین شده بود، تنفیذ و به پیمانکار ابلاغ می‌نماید. از آن پس، تصمیم‌ها و دستورهای مهندس مشاور جدید در چارچوب پیمان و اختیارات ابلاغی، برای پیمانکار لازم‌الاجرا است.

۱۳-۳۲- وظایف مهندس مشاور در مواردی که تصمیم‌گیری به او واگذار شده است قابل کاهش یا تفویض به غیر نیست و او با نهایت بی‌طرفی و در عین استقلال تصمیمات خود را اعلام می‌دارد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما

ماده ۳۳- نظارت مستقیم بر اجرای کار

۳۳-۱- مهندس مشاور برای نظارت مستقیم بر اجرای کارهای موضوع پیمان، افرادی را تحت عنوان عوامل نظارت مقیم به پیمانکار و کارفرما معرفی می‌نماید. افراد یاد شده با تجربه، تخصص و توان لازم، در محل‌های مربوط بر اجرای کار نظارت مستقیم داشته و مراقبت می‌نمایند که کارها براساس نقشه‌ها، مشخصات فنی و اسناد و مدارک پیمان اجرا شوند. این نظارت اعم از کنترل کمی و کیفی مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزار، تجهیز کارگاه مطابق ماده ۲۰، کارهای در حال اجرا و نیز کارهای اجرا شده است.

۳۳-۲- کنترل مصالح مصرفی بطور مستمر با عوامل نظارت مقیم است، لیکن کارفرما و مهندس مشاور نیز از جمیع جهات و با استفاده از تمام روش‌های مربوط (مانند آزمایش و ...) دارای حق کنترل می‌باشند.

۳۳-۳- چنانچه عوامل نظارت مقیم در تجهیز کارگاه، توان و مهارت کارکنان پیمانکار و یا ماشین‌آلات عیب و نقصی را مشاهده نمایند و یا مصالح و تجهیزات و روش مورد عمل برای انجام کار را دارای عیب و نقص تشخیص دهند، دستور لازم برای رفع آن را به پیمانکار ابلاغ می‌کنند، که در صورت عدم پذیرش دستور، پیمانکار ملزم به اجرای نظر مهندس مشاور است.

۳۳-۴- عوامل نظارت مقیم مجاز نیستند که از تعهدات پیمانکار بکاهند، یا موجب تمدید مدت پیمان، یا پرداخت اضافی به پیمانکار شوند، یا دستور تغییر کار و یا دستور کاری که موجد بار مالی باشد به پیمانکار ابلاغ کنند.

۳۳-۵- نظارت مقیم موظف است نسبت به جمع‌آوری دستور کارها، تاییدیه‌ها، صورت‌جلسات، صورت‌جلسات اقدام و نهایتاً برای رسیدگی به صورت‌وضعیت‌ها به نحوی عمل نماید که صورت‌وضعیت‌های موقت دارای اسناد و مدارک مثبت و معتبر و از صحت و دقت کافی برخوردار باشند. مهلت ابلاغ دستور کار و یا دستور تغییر کار توسط مهندس مشاور، قبل از یک هفته تا زمان اجرای کار طبق برنامه زمانی تفصیلی و مهلت بررسی و امضای صورت‌جلسات و صورت‌جلسات حداکثر ۲ هفته پس از تهیه و تسلیم آن‌ها توسط پیمانکار است. فرصت پیمانکار برای تهیه و تسلیم صورت‌جلسات و صورت‌جلسات‌های یاد شده حداکثر ۲ هفته از زمان انجام هر بخش کار می‌باشد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

فصل چهارم

تضمین، پرداخت، تحویل کار

ماده ۳۴- تضمین انجام تعهدات

۳۴-۱- همزمان با امضای پیمان و به منظور تضمین انجام تعهدات موضوع پیمان، پیمانکار باید تضمین لازم را به میزان و شکلی که در آیین نامه هیات دولت برای تضمین معاملات قید شده است، به کارفرما تسلیم دارد.

تضمین یاد شده باید تا یک ماه پس از تاریخ تحویل موقت موضوع پیمان، معتبر باشد. تا هنگامی که تحویل موقت انجام نشده است، پیمانکار مکلف است تضمین یاد شده را تمدید کند و اگر تا ۲ هفته پیش از انقضای مدت اعتبار آن، پیمانکار نسبت به تمدید آن اقدام نکند و تضمین تمدید نشود، کارفرما حق دارد مبلغ ضمانت نامه را از بانک ضامن دریافت نماید و وجه آن را به جای ضمانت نامه، به رسم وثیقه نزد خود نگه دارد. کارفرما تضمین انجام تعهدات را پس از تصویب صورت مجلس تحویل موقت، با توجه به بند (۳-۳۴) آزاد می کند.

۳۴-۲- در موارد خاتمه پیمان از سوی پیمانکار، چنانچه خاتمه مورد تایید کارفرما نباشد، پیمانکار موظف به تمدید مدت تضمین تا زمان رفع اختلاف می باشد. در صورت عدم تمدید مدت تضمین، وجه تضمین توسط کارفرما ضبط می شود.

۳۴-۳- حداکثر تا یک ماه پس از تحویل موقت، آخرین صورت وضعیت موقت طبق ماده (۳۷)، بدون منظور داشتن مصالح پای کار تنظیم می شود. هرگاه براساس این صورت وضعیت، پیمانکار بدهکار نباشد یا جمع بدهی او از نصف سپرده یا تضمین حسن انجام کار کمتر باشد، سپرده یا ضمانت نامه انجام تعهدات بی درنگ آزاد می شود. چنانچه بدهی پیمانکار، از نصف سپرده یا تضمین حسن انجام کار بیشتر باشد، سپرده یا ضمانت نامه انجام تعهدات، حسب مورد، طبق شرایط تعیین شده در مواد (۴۰) یا (۵۲) آزاد می شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳۴-۴- در صورتی که تمام یا قسمتی از تضمین انجام تعهدات، به صورت نقد نزد کارفرما باشد یا با رعایت مقررات، به جای ضمانتنامه بانکی، از انواع دیگر اوراق بهادار استفاده شود، چگونگی گرفتن تضمین و استرداد آن در هر مورد، طبق شرایطی است که در این پیمان برای ضمانتنامه بانکی تعیین شده است.

ماده ۳۵- تضمین حسن انجام کار

۳۵-۱- از مبلغ هر پرداخت به پیمانکار (به استثنای وجوه پیش پرداخت)، معادل ۱۰ درصد به عنوان تضمین حسن انجام کار کسر و در حساب سپرده‌ای نزد کارفرما نگهداری می‌شود. نصف این مبلغ پس از تصویب صورت وضعیت قطعی طبق ماده ۴۰ و نصف دیگر آن، پس از تحویل قطعی با رعایت مواد ۴۲ و ۵۲ به پیمانکار مسترد می‌شود.

۳۵-۲- پیمانکار می‌تواند وجوه سپرده تضمین حسن انجام کار را طبق آیین نامه مصوب هیات دولت، نافذ در زمان ارجاع کار، دریافت کند.

۳۵-۳- وجوه سپرده تحت عنوان سپرده حسن انجام کار قابل جایگزینی با تضمین‌های دیگر طبق دستورالعمل‌های نافذ در زمان ارجاع کار که در شرایط خصوصی پیش بینی شده است، می‌باشد و در این صورت مدت اعتبار تضمین جایگزین باید تا پایان دوره تعیین شده در ماده ۴۲ باشد.

ماده ۳۶- پیش پرداخت

۳۶-۱- مبلغ پیش پرداخت توسط کارفرما مطابق آخرین مقرر و دستورالعمل نافذ در زمان ارجاع کار، به پیمانکار پرداخت می‌شود. میزان، روش پرداخت و چگونگی واریز پیش پرداخت، بر اساس دستورالعمل پیش گفته می‌باشد، که شماره و تاریخ آن در شرایط خصوصی پیمان درج شده است.

۳۶-۲- از مبلغ پیش پرداخت وجوهی کسر نمی‌شود.

۳۶-۳- پیمانکار در مواعدهای تعیین شده در مقررات پیش گفته، درخواست خود برای دریافت هر یک از اقساط پیش پرداخت را به مهندس مشاور تسلیم می‌کند. کارفرما پس از تایید مهندس مشاور، هر قسط پیش پرداخت را در مقابل تضمین تعیین شده در مقررات یاد شده، به پیمانکار پرداخت می‌کند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳۶-۴- مهلت پرداخت هر قسط پیش پرداخت ۳ هفته از تاریخ درخواست پیمانکار، یا ۲ هفته از تاریخ تضمین توسط پیمانکار، هر کدام که بیشتر است، می باشد.

۳۶-۵- تاخیر در پرداخت قسطهای پیش پرداخت مشمول خسارت در پرداخت ها، موضوع بند (۳۷-۱۰) می شود.

ماده ۳۷. صورت وضعیت موقت

۳۷-۱- در پایان هر ماه، پیمانکار باید وضعیت کارهای انجام شده از تاریخ شروع کار تا آخر آن ماه و نیز میزان مصالح و تجهیزات پای کار و هزینه تجهیز کارگاه را طبق نقشه های اجرایی، برنامه زمانی، مشخصات فنی، دستور کارها و صورت جلسات، اندازه گیری و معین سازد و بر مبنای فهرست بهای منضم به پیمان، مبالغ مربوط به آن را تعیین و در سندی تحت عنوان صورت وضعیت موقت درج نماید. صورت وضعیت موقت باید به نحوی تهیه شود که مبلغ کارهای اضافه شده، کارهای جدید و نسبت آن ها به مبلغ اولیه پیمان، در آن مشخص باشد.

۳۷-۲- پیمانکار باید تا روز هفتم هر ماه، مطابق ماده ۲۲، صورت وضعیت ماه قبل را به همراه اسناد تایید کننده اجرا نظیر صورت جلسات، صورت مجلس ها، دستور کارها، اوراق متره و نقشه های کار انجام شده، به مهندس مشاور تسلیم کند. صورت وضعیت یاد شده باید به لحاظ انطباق با اسناد و مدارک پیمان، ظرف یک هفته توسط مهندس مشاور رسیدگی شود و پس از هر نوع اصلاح احتمالی مستند و مستدل، به کارفرما تسلیم گردد و همزمان نسخه ای از آن را برای پیمانکار ارسال دارد. کارفرما باید صورت وضعیت تسلیمی از سوی مهندس مشاور را ظرف مدت ۲ هفته به لحاظ انطباق با اسناد و مدارک پیمان رسیدگی نماید و نسخه ای از صورت وضعیت مورد تایید را به مهندس مشاور و پیمانکار ارسال دارد و مبلغ صورت وضعیت مورد تایید را پس از کسر وجوهی که بابت صورت وضعیت های قبلی پرداخت شده و همچنین اعمال کسور قانونی و قراردادی، حداکثر ظرف ۳ هفته از تاریخ تسلیم صورت وضعیت از سوی پیمانکار، به وی پرداخت کند.

۳۷-۳- مهندس مشاور باید صورت وضعیت را براساس بند (۳۷-۲) بررسی نموده و در صورت نبود اسناد تایید کننده اجرا، با رعایت بند (۳۷-۶) اصلاح و صورت وضعیت را برای کارفرما ارسال نماید. عودت صورت وضعیت به پیمانکار به هر دلیل مجاز نیست.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳۷-۴- در صورتی که کار معیوب و غیر قابل پذیرش بر اساس مشخصات فنی بوده و یا فاقد مدارک لازم مربوط، در صورت وضعیت درج شده باشد، مقادیر مربوط به این کار در هنگام رسیدگی از صورت وضعیت حذف می شود.

۳۷-۵- با پرداخت مبلغ صورت وضعیت موقت، تمام کارها، مصالح و تجهیزاتی که در صورت وضعیت درج گردیده، متعلق به کارفرما است، لیکن به منظور ادامه عملیات موضوع پیمان، به امانت، تا موقع تحویل موقت یا فسخ یا خاتمه پیمان، در اختیار پیمانکار قرار می گیرد و کارفرما حق بازرسی آن را در هر زمان دارد.

۳۷-۶- مقادیر درج شده در صورت وضعیت های موقت و پرداخت هایی که بابت آن ها به عمل می آید، جنبه موقت و علی الحساب دارد و هر نوع اشتباه اندازه گیری و محاسباتی و جز این ها، در صورت وضعیت های بعدی یا در صورت وضعیت قطعی اصلاح و رفع می شود. به منظور ایجاد امکان برای تهیه، رسیدگی و تصویب صورت وضعیت قطعی در مهلت های تعیین شده در ماده (۴۰)، پیمانکار باید، ضمن اجرای کار و پس از اتمام هر یک از اجزای آن، نسبت به تهیه متره های قطعی و ارایه آن ها به مهندس مشاور برای رسیدگی، همراه با صورت مجلس ها و مدارک مربوط اقدام نماید. این اسناد باید در تهیه صورت وضعیت های موقت نیز مورد استفاده قرار گیرد.

۳۷-۷- هرگاه صورت وضعیت ارسالی از طرف مهندس مشاور مورد تایید کارفرما قرار نگیرد، کارفرما باید حداکثر یک هفته پس از دریافت صورت وضعیت از مهندس مشاور، علت امر را بصورت مستند و مستدل در انطباق با اسناد و مدارک پیمان به مهندس مشاور و پیمانکار اعلام دارد و توضیح لازم را از مهندس مشاور خواستار شود. در هر حال کارفرما ظرف مدت ۳ هفته از تاریخ ارسال صورت وضعیت از طرف پیمانکار، ۷۰ درصد تفاوت مبلغ صورت وضعیت مورد تایید مشاور پس از کسر مبلغ آخرین صورت وضعیت موقت تایید شده قبلی و همچنین اعمال کسور قانونی و قراردادی به عنوان علی الحساب در وجه پیمانکار پرداخت می کند.

پاسخ مشاور به ایرادهای کارفرما همراه با اعمال اصلاحات لازم احتمالی، حداکثر یک هفته پس از تاریخ نامه کارفرما، مجدداً برای وی ارسال می شود و تفاوت مبلغ، حسب نظر کارفرما تعیین و ملاک عمل قرار می گیرد. مهلت پرداخت باقی مانده مبلغ صورت وضعیت حداکثر ۵ هفته پس از تاریخ ارسال صورت وضعیت توسط پیمانکار است.

۳۷-۸- هرگاه پیمانکار نسبت به صورت وضعیت تایید شده معترض باشد، پرداخت، حسب مورد، طبق بندهای قبلی انجام می شود، ولی پیمانکار می تواند اعتراض خود را به کارفرما اعلام دارد. در صورت عدم پذیرش یا عدم ارایه پاسخ کارفرما طی

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار	

مدت یک هفته از تاریخ اعتراض پیمانکار، وی می‌تواند طبق ماده ۵۳ اقدام نماید. برای رسیدگی به تاخیر در پرداخت، تاریخ نامه پیمانکار با موضوع طرح اختلاف در قالب ماده ۵۳، مبنای عمل خواهد بود.

۳۷-۹- اگر پیمانکار در موعد مقرر صورت‌وضعیت موقت را تهیه و تسلیم مهندس مشاور نکند، مهندس مشاور موضوع را به کارفرما اعلام و با تایید کارفرما نسبت به تهیه صورت‌وضعیت اقدام می‌کند و یک نسخه از آن را برای کارفرما و نسخه‌ای دیگر را برای پیمانکار ارسال می‌دارد. هزینه این کار به علاوه ۱۵ درصد، به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌شود. اقدامات بعدی برای رسیدگی و پرداخت صورت‌وضعیت، طبق مفاد این ماده می‌باشد. در این حالت هیچ مسئولیتی از نظر تاخیر در پرداخت صورت‌وضعیت متوجه کارفرما نیست.

۳۷-۱۰- تاخیر در پرداخت

۳۷-۱۰-۱- هرگاه در پرداخت تمام یا بخشی از صورت‌وضعیت تایید شده، در مهلت‌های مقرر در این ماده به پیمانکار تاخیر شود، به منظور جبران خسارت عدم پرداخت صورت‌وضعیت تایید شده در مهلت‌های مربوط، علاوه بر پرداخت اصل مبلغ بدهی بابت صورت‌وضعیت، کارفرما باید مجموع مبالغ حاصل از رابطه مندرج در بند (۳۷-۱۰-۱) را به پیمانکار پرداخت کند:

۳۷-۱۰-۱-۱- مبلغ خسارت ناشی از تاخیر در پرداخت در هر دوره ارزیابی صورت‌وضعیت، از رابطه زیر محاسبه می‌شود و مبلغ خسارت کل حاصل جمع این خسارات است.

$$d = a \times d \text{ = مبلغ خسارت بابت تاخیر در پرداخت مطالبات در هر دوره کارکرد}$$

$$a = 1 - \frac{\text{شاخص در زمان پرداخت واقعی}}{\text{شاخص در پایان مهلت پرداخت}}$$

d: مبلغ ناخالص مطالبات تایید شده که پرداخت آن به تاخیر افتاده است.

الف: منظور از شاخص در رابطه فوق، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور منتشره از سوی مرکز آمار ایران است.

ب: در مواردی که a کوچکتر از صفر باشد، در رابطه بالا a=0 لحاظ خواهد شد.

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار			صفحه از

۳۷-۱۰-۲- در صورت تاخیر در پرداخت مطالبات صورت وضعیت‌های موقت تایید شده، پیمانکار باید کار را طبق برنامه زمانی تفصیلی ادامه دهد، لیکن با تحقق هر یک از موارد زیر، با اعلام پیمانکار، حسب مورد و عدم رفع موانع ظرف ۲ هفته، با اعلام مجدد، پیمانکار خاتمه پیمان را طبق بند (۴۸-۲) اعلام می‌دارد.

۳۷-۱۰-۲-۱- در صورتی که میزان ناخالص مطالبات صورت وضعیت‌های موقت تایید شده، از ۸ درصد مبلغ اولیه پیمان به علاوه نصف مبلغ مستهلک نشده پیش‌پرداخت، یا ۲۰ درصد مبلغ اولیه پیمان (هر کدام کمتر است) بیشتر شود.

۳۷-۱۰-۲-۲- در صورتی که مبلغ خسارت وارده به پیمانکار براساس اعداد حاصل از بند (۳۷-۱۰-۱) بیشتر از ۳ درصد مبلغ اولیه پیمان شود.

۳۷-۱۰-۳- در صورت تحقق هر یک از موارد فوق، در صورتی که پیمانکار طبق بند (۳۷-۱۰-۲) خاتمه پیمان را اعلام نکند، حق او برای خاتمه تا ۲ ماه محفوظ است. در این حالت او ملزم به ادامه کار بوده و به هر حال محق به دریافت اصل مبلغ صورت وضعیت و خسارت تاخیر (تا سقف ۳ درصد مبلغ اولیه پیمان) می‌باشد. پس از سپری شدن ۲ ماه، حق خاتمه از پیمانکار سلب می‌شود.

۳۷-۱۱- برای پرداخت وجوه دیگری مانند پیش‌پرداخت‌ها که به موجب اسناد و مدارک پیمان باید به پیمانکار پرداخت شود، مهلت رسیدگی مهندس مشاور، کارفرما و پرداخت به پیمانکار، ۳ هفته از تاریخ دریافت صورت حساب یا درخواست پیمانکار بر طبق این ماده است. خسارت تاخیر در پرداخت این وجوه و سایر مطالبات نیز طبق بند (۳۷-۱۰) خواهد بود.

۳۷-۱۲- در پیمان‌های مشمول تعدیل، پس از تأیید هر صورت وضعیت موقت از سوی کارفرما، پیمانکار صورت وضعیت تعدیل آن صورت وضعیت را براساس آخرین شاخص‌های تعدیل اعلام شده محاسبه می‌نماید و به منظور بررسی و پرداخت به نحوی که در بند (۳۷-۱) تعیین شده است، برای مهندس مشاور ارسال می‌کند.

چنانچه به هردلیلی، غیر از قصور پیمانکار، مبلغ تعدیل کارکردهای هر نیمه از سال (نیمه اول یا نیمه دوم) پس از سپری شدن ۳ ماه از آن نیمه، با شاخص‌های قطعی، پرداخت نشود، تاخیر در پرداخت این مبالغ مشمول ماده ۳۰ و بند (۳۷-۱۰) است.

۳۷-۱۳- پرداخت‌های انجام شده، دلیل بدون عیب و نقص بودن کار نیست و در صورت بروز هر نوع عیب و نقص ناشی از قصور پیمانکار در طول مدت پیمان و تا پایان دوران تضمین، پیمانکار ملزم به رفع عیب و نقص و در صورت نیاز تخریب و اصلاح کارها به هزینه خود می‌باشد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳۷-۱۴- در صورتی که رسیدگی و تایید صورت وضعیت پیمانکار حسب مورد طبق مهلت‌های تعیین شده در این ماده، انجام نشود، یک ماه پس از اخطار کتبی پیمانکار به مهندس مشاور و کارفرما صورت وضعیت ارسالی پیمانکار تایید شده تلقی می‌شود و ملاک محاسبه و پرداخت‌ها قرار می‌گیرد.

ماده ۳۸- پرداخت‌های ارزی

هرگاه طبق اسناد و مدارک پیمان، پیمانکار برای بعضی از هزینه‌های اجرایی موضوع پیمان، نیاز به ارز داشته باشد، به ترتیب زیر عمل می‌شود.

۳۸-۱- اگر در اجرای ماده ۱۷ برای استخدام متخصصان خارجی در اسناد و مدارک پیمان، پرداخت ارز توسط کارفرما تعهد شده باشد، کارفرما ارز مورد نیاز را در مقابل دریافت معادل ریالی آن از پیمانکار، به نرخ رسمی فروش بانک مرکزی ایران در تاریخ پرداخت، در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد.

۳۸-۲- برای تهیه مصالح و تجهیزاتی که در اسناد و مدارک پیمان، پرداخت ارز توسط کارفرما تعهد شده است و باید از خارج کشور وارد و در عملیات موضوع پیمان مصرف شود و در کار باقی بماند، پیمانکار باید طبق مشخصات تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان و با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، برای تهیه برگ پیشنهاد فروش (پروفرمای خرید) مصالح و تجهیزات یادشده، به طوری که دست کم دارای ۳ ماه اعتبار باشد، اقدام نماید. پیمانکار باید با مسئولیت خود، اسناد فروشنده را از لحاظ انطباق مقادیر و مشخصات آن‌ها با اسناد و مدارک پیمان، کنترل نماید و پس از تأیید، به مهندس مشاور تسلیم کند. مهندس مشاور، اسناد دریافتی را بررسی می‌کند و پس از تأیید، ظرف مدت ۳ هفته از تاریخ وصول آن‌ها، نظر کارفرما را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید. اسناد مربوط به خرید مصالح و تجهیزات پیش گفته باید به نام کارفرما صادر شود.

کارفرما براساس اسناد تأیید شده، به حساب پیمانکار اقدام به گشایش اعتبار می‌کند. پیمانکار با نظارت کارفرما، نسبت به ترخیص مصالح و تجهیزات سفارش شده از گمرک، به هزینه خود، اقدام می‌نماید. پس از آن که مصالح و تجهیزات یاد شده وارد کارگاه شد و بهای آن به صورت کار یا مصالح و تجهیزات پای کار در صورت وضعیت‌ها منظور گردید، پرداخت‌های

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

قبلی که به صورت اعتبار از طرف کارفرما انجام شده است، از طلب پیمانکار کسر می‌شود.

۳۸-۳- اگر در اجرای بندهای (۱-۳۸) و (۲-۳۸)، نرخ تسعیر ارز نسبت به نرخ آن در تاریخ تسلیم پیشنهاد قیمت پیمانکار تغییر کند، در صورت افزایش نرخ ارز، تفاوت نرخ تسعیر ارز به حساب بستانکاری پیمانکار و در صورت کاهش به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌شود.

۳۸-۴- نرخ کارهای موضوع بند (۲-۳۸)، در صورت شمول تعدیل به این پیمان، تابع مقررات تعدیل خاص طبق دستورالعمل نحوه تعدیل آحادها که در مورد این پیمان نافذ است، می‌باشد.

۳۸-۵- اگر برای خرید ماشین‌آلات و ابزار خاصی که برای اجرای کار مورد نیاز است و تهیه آن‌ها در داخل میسر نیست و لازم است از خارج کشور وارد شود و تسهیلات ارزی از سوی کارفرما در اسناد و مدارک پیمان پیش‌بینی شده باشد، در این مورد، به ترتیب پیش‌بینی شده عمل می‌شود. پرداخت هزینه تامین ماشین‌آلات و ابزار موضوع این بند، به عهده پیمانکار و مالکیت آن‌ها، متعلق به پیمانکار است.

ماده ۳۹- تحویل موقت

۳۹-۱- موارد درخواست تحویل موقت

در هر یک از موارد زیر، هر یک از دو طرف می‌تواند حسب مورد برای تمام یا بخشی از موضوع پیمان، درخواست تحویل موقت نماید.

۳۹-۱-۱- چنانچه مطابق اسناد و مدارک پیمان، موضوع پیمان تکمیل شده و پروژه قابل بهره برداری باشد. در صورتی که موضوع پیمان بخشی از یک پروژه باشد، منظور از قابلیت بهره برداری، انجام کامل آن بخش مطابق اسناد و مدارک پیمان است.

۳۹-۱-۲- آمادگی بخش‌هایی از موضوع پیمان، که موعد تحویل موقت آن‌ها در برنامه زمانی پیش‌بینی شده است.

۳۹-۱-۳- بخش‌هایی از موضوع پیمان که قبل از موعد پیش‌بینی شده در برنامه زمانی، آماده تحویل موقت شود.

۳۹-۱-۴- آماده شدن بخش‌هایی از موضوع پیمان که موعد تحویل موقت آن‌ها در برنامه زمانی پیش‌بینی نشده است، که در این حالت با توافق دو طرف عمل خواهد شد.

۳۹-۱-۵- در صورت تصرف تمام یا بخش‌هایی از موضوع پیمان توسط کارفرما، قبل از انجام فرایند تحویل موقت.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳۹-۱-۶- بخش‌های کامل شده در مواردی که به پیمان خاتمه داده شود، در این حالت سایر بخش‌ها تحویل قطعی می‌شود.

۳۹-۱-۷- در صورتی که در شرایط خصوصی، برای تحویل موقت بخش‌های مستقلی از کار، شرایطی مشخص شده باشد، یا دو طرف برای تحویل موقت این بخش‌ها، پیش از تکمیل کل کار، بدون بار مالی، توافق کنند، کارفرما با رعایت این ماده، نسبت به انجام تحویل موقت و فرآیندهای بعدی به تناسب بخش‌های تحویل شده، طبق اسناد و مدارک پیمان، اقدام می‌نماید.

۳۹-۲- پیش‌نیازهای تحویل موقت

پیش‌نیازهای تحویل موقت که حسب مورد باید توسط پیمانکار، کارفرما یا مهندس مشاور تامین شود عبارتند از:

۳۹-۲-۱- ارسال درخواست تحویل موقت توسط کارفرما یا پیمانکار، به مهندس مشاور.

۳۹-۲-۲- تایید و اعلام مهندس مشاور مبنی بر آماده بودن کار برای تحویل موقت، پس از بررسی و کنترل‌های لازم.

۳۹-۲-۳- برنامه زمانی اقدامات مربوط به تحویل موقت از جمله انجام آزمایش‌های لازم بر اساس مشخصات فنی، تعیین زمان و نوع آزمایش‌ها. در این برنامه که توسط مهندس مشاور تهیه می‌شود، لازم است وظایف و اقدامات دو طرف پیمان و مهندس مشاور مشخص شود.

۳۹-۲-۴- تهیه و تدارک لازم نیروی انسانی، آب، برق، گاز، ابزار و وسایل، مواد، مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات، دستگاه‌ها، خودرو و غیر آن، توسط هریک از دو طرف یا مهندس مشاور، حسب اسناد و مدارک پیمان. پس از تقاضای پیمانکار برای تحویل موقت، در صورتی که آماده بودن کار برای تحویل موقت مورد تایید مهندس مشاور باشد ولی تدارکات لازم برای راه‌اندازی و انجام آزمایش‌های مورد نیاز مانند آب و برق که باید از سوی کارفرما تامین شود فراهم نباشد، نحوه تحویل موقت و تحویل قطعی و آزاد کردن تضمین‌های پیمانکار با رعایت حقوق دو طرف طبق نظر هیات متشکل از نماینده وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما، نماینده کارفرما، نماینده مشاور و نماینده پیمانکار است. نظر این هیات قطعی و لازم‌الاجرا است. در طی این مرحله، مدت تضمین‌ها با هزینه کارفرما تمدید می‌شود.

۳۹-۲-۵- نتایج و مدارک آزمایش‌هایی که طبق مشخصات فنی برای کنترل کیفیت، در حین اجرای کار انجام شده است، باید توسط مهندس مشاور جمع‌آوری شده و قابل ارایه باشد.

۳۹-۲-۵-۱- در صورت عدم انجام آزمایش‌های لازم یا عدم ارایه نتایج و مدارک آن‌ها برای تحویل، می‌توان اقدامات مربوط

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

به تشکیل هیات و حضور در جلسه تحویل را دنبال نمود. در این حالت آزمایش‌های لازم در مدت زمان تعیین شده توسط هیات تحویل انجام و در صورت حصول نتایج مطلوب این آزمایش‌ها، تحویل موقت صورت می‌گیرد.

۳۹-۲-۶- دستورالعمل‌های تعمیر، نگهداری، راهبری و بهره‌برداری که باید بر طبق اسناد و مدارک پیمان، توسط پیمانکار تهیه شده و آماده ارایه باشد.

۳۹-۲-۶-۱- دستورالعمل‌های تکمیلی با توجه به نیازهای حاصل از دوره بهره‌برداری آزمایشی، طبق مشخصات فنی و برنامه زمانی کلی پس از طی دوره یادشده ارایه می‌شود.

۳۹-۲-۷- ارایه نسخه‌ای از نقشه‌های چون ساخت که توسط پیمانکار تهیه و با عبارت "تایید شد" توسط مهندس مشاور مهر شده است.

۳۹-۲-۸- نقشه‌های چون ساخت باید طی مدت ۲ ماه توسط مهندس مشاور بررسی و ابلاغ شود، در غیر این صورت پس مدت فوق، تایید شده تلقی می‌گردند.

۳-۳۹- فرآیند تحویل موقت

۳۹-۳-۱- مهندس مشاور پس از وصول درخواست تحویل موقت توسط هریک از دو طرف، با توجه به بندهای (۱-۳۹) و (۲-۳۹)، در مدت یک هفته، آمادگی تمام یا بخش‌های مورد درخواست برای تحویل موقت را بررسی و در صورت تایید، موضوع را به کارفرما اعلام می‌نماید. کارفرما تاریخ حضور هیات تحویل موقت در محل انجام کار را با توجه به مهلت ذکر شده در این بند به مهندس مشاور و پیمانکار اعلام می‌کند. برای تشکیل هیات تحویل موقت و شرکت در جلسه تحویل که باید در محل انجام کار برگزار شود، دو طرف، نمایندگان رسمی خود را به مهندس مشاور معرفی می‌کنند. تاریخ تشکیل جلسه تحویل موقت، حداکثر ۲ هفته پس از تاریخ ارسال درخواست مهندس مشاور برای معرفی نمایندگان دو طرف خواهد بود.

۳۹-۳-۲- هیات تحویل موقت منحصرًا ۳ نفر و متشکل از نمایندگان رسمی کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار است، که برای تحویل موقت تعیین و معرفی می‌شوند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳-۳-۳۹- نتایج آزمایش‌هایی که برای کنترل کیفیت و تأیید تأمین مشخصات فنی کار تحت نظر هیات در محل انجام می‌شوند، در صورت مجلس تحویل موقت درج می‌شود. چنانچه برای انجام این آزمایش‌ها نیاز به زمان بیشتری (به تشخیص هیات) نیاز باشد، لازم است برنامه زمانی انجام آزمایش‌ها و تعیین نتیجه آن توسط مهندس مشاور به نحوی پیگیری شود که جلسه تحویل موقت حداکثر یک هفته پس از آماده شدن نتایج آزمایش‌ها تشکیل شود و هیات پس از بررسی نتایج، نسبت به تحویل موقت اعلام نظر نماید.

۳-۳-۴- در صورتی که مهندس مشاور تمام یا بخش‌های مورد درخواست را آماده تحویل موقت نداند، حداکثر ۲ هفته از تاریخ دریافت درخواست تحویل، نقایصی که لازم است پیش از تحویل موقت رفع شوند (از جمله نتایج آزمایش‌هایی که تأیید کننده اجرای صحیح کار طبق مشخصات فنی باشد) و سایر نیازهای اعلام شده برای انجام تحویل موقت را به اطلاع کارفرما و پیمانکار می‌رساند. پس از رفع نقایص یادشده و آمادگی مدارک و پیش‌نیازها، فرآیند تحویل ادامه می‌یابد.

۳-۳-۵- در مواردی که لازم است تحویل موقت بخش‌هایی از کار در زمان ویژه‌ای صورت گیرد، طبق شرایط خصوصی عمل خواهد شد. در این حالت آماده‌سازی بخش‌های یادشده (از قبیل پیش‌راه‌اندازی، تنظیم و ...) باید به نحوی باشد، که امکان انجام تحویل موقت، در زمان مقرر، برای هیات فراهم شود. موکول شدن تحویل موقت این بخش‌ها به زمان مقرر دیگر، مانع تحویل موقت دیگر بخش‌های آماده تحویل نمی‌باشد و آزادسازی ضمانت‌نامه‌ها به تحویل موقت آخرین بخش موکول می‌شود.

۳-۳-۶- در صورتی که تکمیل و تحویل موقت بخش‌های مستقلی از کار انجام شود، آزاد نمودن تضمین انجام تعهدات، شروع دوره تضمین، تحویل قطعی، آزادسازی تضمین (یا سپرده) حسن انجام کار به تناسب آن بخش از کار که تحویل موقت شده است، طبق سایر موارد این پیمان، به صورت مستقل، انجام می‌شود.

۳-۳-۷- هرگاه هیات تحویل، عیب یا نقصی در کارها مشاهده نکند، مهندس مشاور اقدام به تنظیم صورت‌مجلس تحویل موقت می‌نماید. صورت‌مجلس تحویل موقت همراه نتیجه آزمایش‌های انجام شده توسط مهندس مشاور، طی نامه‌ای برای کارفرما ارسال می‌شود و هم‌زمان نسخه‌ای از صورت‌مجلس در اختیار پیمانکار قرار می‌گیرد. کارفرما حداکثر ۲ هفته پس از تاریخ نامه فوق، انجام تحویل موقت را با ارسال صورت‌مجلس مربوط به پیمانکار ابلاغ می‌نماید و فرآیند

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

تحویل موقت پایان می‌یابد. در صورت عدم ابلاغ صورت مجلس انجام تحویل موقت طی مهلت فوق، پیمانکار با ارسال نامه‌ای به کارفرما، انجام تحویل موقت را براساس صورت‌مجلس یاد شده اعلام می‌کند و نسخه‌ای از آن را به مهندس مشاور ارائه می‌دهد و نسبت به حفاظت و نگهداری کار تحویل شده به هزینه کارفرما و حداکثر تا ۳ ماه اقدام می‌نماید. میزان این هزینه ۵ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه برای هر ماه، به تناسب مبلغ کار تأخیر شده است. پس از این مدت، پیمانکار بابت حفاظت و نگهداری کار مسئولیتی ندارد.

۳۹-۳-۸- هرگاه هیات تحویل موقت، عیب یا نقصی در کارها مشاهده نماید، ضمن اقدام به تنظیم صورت‌مجلس تحویل موقت، مهلتی برای رفع نقص تعیین می‌کند و فهرستی از نقایص، کارهای ناتمام و آزمایش‌هایی را که نتایج آن بعداً مشخص می‌شود، توسط مهندس مشاور تنظیم شده است، همراه صورت‌مجلس تحویل موقت به پیمانکار ارائه می‌دهد تا ظرف مدت یک هفته پس از تاریخ صورت‌مجلس از سوی کارفرما ابلاغ شود. در صورت عدم ابلاغ، صورت مجلس نقایص ابلاغ شده تلقی می‌شود. پس از اعلام رفع نقص توسط پیمانکار، مهندس مشاور به اتفاق نماینده کارفرما عملیات را مجدداً بازدید می‌کنند. چنانچه براساس فهرست نقایص، عیب یا نقصی باقی نمانده باشد، مهندس مشاور، صورت‌مجلس تحویل موقت و گواهی رفع عیب و نقص را که به امضای نمایندگان کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار رسیده است، همراه نتایج آزمایش‌های مربوط، برای کارفرما ارسال می‌کند تا پس از تأیید، طبق بند (۳۹-۳-۷) به پیمانکار ابلاغ شود.

۳۹-۴- عدم درخواست تحویل موقت

چنانچه هر یک از دوطرف از درخواست تحویل موقت و یا همراهی در فرآیند انجام آن خودداری کنند، حسب مورد طبق بندهای زیر عمل خواهد می‌شود.

۳۹-۴-۱- چنانچه کارهای موضوع پیمان طبق این ماده آماده تحویل موقت باشد و پیمانکار درخواست تحویل موقت نکند، مهندس مشاور آماده بودن کار برای تحویل را به کارفرما اعلام می‌دارد، تا کارفرما نسبت به تشکیل هیات تحویل موقت اقدام نماید. اگر تا ۲ هفته پس از ابلاغ کارفرما، پیمانکار نماینده خود را معرفی نکند، یا نماینده او در جلسه تحویل حضور نیابد، کارفرما با تامین دلیل توسط مراجع قضایی برای صورت‌برداری، اقدام به تحویل موقت می‌نماید و معایب و نقایص را با تعیین مهلت رفع آن به پیمانکار اعلام می‌کند. در این حالت تاریخ شروع دوره تضمین، تاریخ رفع نقایص توسط پیمانکار است. در صورت عدم رفع نقایص توسط پیمانکار در مهلت مقرر و یا کوتاهی و تعلل پیمانکار در این مورد، کارفرما نسبت به رفع معایب و نقایص براساس نقشه‌ها و مشخصات فنی منضم به پیمان اقدام و هزینه تمام شده مبتنی بر اسناد مثبتته را به

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌کند. در این حالت تاریخ تحویل موقت و شروع دوره تضمین ۳ ماه پس از تاریخ تشکیل جلسه تامین دلیل و یا رفع کامل معایب و نقایص توسط کارفرما (هر کدام که زودتر محقق شود) می‌باشد.

۳۹-۴-۲- چنانچه پیمانکار طبق اسناد و مدارک پیمان، با اعلام آمادگی کار، درخواست تحویل موقت نماید و کارفرما نماینده خود را معرفی نکند یا نماینده کارفرما در جلسه تحویل موقت حضور نیابد، پیمانکار موظف است تا ۳ ماه کار را حفاظت و نگهداری کند. در صورتی که کارفرما پس از گذشت ۳ ماه، فرآیندهای تحویل موقت را انجام ندهد، پیمانکار با ارایه مستندات و دلایل کافی مبنی بر آماده بودن کار، از بالاترین مقام سازمان کارفرما، درخواست رسیدگی و اعلام نظر، توسط هیات ۳ نفره موضوع ماده ۴۸ را می‌نماید. در صورت تایید نظر پیمانکار توسط هیات ۳ نفره در زمان تعیین شده، بابت هزینه‌های نگهداری و حفاظت کار، به میزان ۵ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه به ازای هر ماه، به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود. در این حالت شروع دوره تضمین، تاریخ تایید مهندس مشاور مبنی بر آماده تحویل بودن کار است. در غیر این حالت، حسب نظر کارفرما تا رفع کامل نقایص و معایب، کارها ادامه می‌یابد و مبلغی بابت هزینه حفاظت و نگهداری کار به پیمانکار تعلق نمی‌گیرد.

۳۹-۴-۳- اگر هیات تحویل موقت، دیرتر از موعد مقرر (۳ هفته از تاریخ اعلام آمادگی کار از سوی پیمانکار که به تایید مهندس مشاور رسیده است) در محل حاضر شود و برای تحویل موقت اقدام نماید، تاریخ تحویل موقت، تاریخ تشکیل هیات در محل و تحویل کار به کارفرما است. در این حالت، اگر هیات نقصی در کار مشاهده نکند یا نقایص در مهلتی که از سوی هیات تعیین شده است رفع شود، تاریخ شروع دوره تضمین، ۳ هفته پس از تاریخ اعلام آمادگی کار از سوی پیمانکار که به تایید مهندس مشاور رسیده است می‌باشد، مگر آن که زمانی که پیمانکار صرف رفع نقص می‌کند، بیش از مهلت تعیین شده باشد که در این صورت، تاریخ شروع دوره تضمین، برابر تاریخ رفع نقص که به تایید مهندس مشاور رسیده است، منتهای مدت تأخیر تشکیل هیات در محل (نسبت به مهلت ۳ هفته) است. کارفرما باید هزینه‌های حفظ و نگهداری از کار را برای مدت تأخیر در تحویل موقت (نسبت به مهلت ۳ هفته) به پیمانکار پرداخت کند.

۳۹-۴-۴- پس از درخواست هر یک از دو طرف برای تحویل موقت، در صورتی که مراتب مورد تایید مهندس مشاور باشد، ولی تدارکات لازم برای راه‌اندازی و انجام آزمایش‌های مورد نیاز مانند آب، برق و گاز (که باید طبق شرایط خصوصی توسط کارفرما تامین شود) فراهم نباشد، به شرح زیر عمل می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۳۹-۴-۴-۱- چنانچه تامین تدارکات بصورت موقت و محدود، در صورت صلاحدید و به هزینه کارفرما توسط پیمانکار ممکن باشد، فرآیند تحویل موقت ادامه می‌یابد.

۳۹-۴-۴-۲- در صورت عدم امکان تامین تدارکات طبق بند (۳۹-۴-۴-۱)، کار حداکثر ۳ ماه در اختیار پیمانکار باقی خواهد ماند و بابت هزینه حفاظت و نگهداری، به میزان ۵ درصد هزینه کارکرد فرضی ماهانه به حساب بستانکاری وی منظور می‌شود و کارفرما به محض آماده شدن شرایط برای تحویل، مراتب را به پیمانکار اعلام می‌دارد، تا ظرف ۲ هفته طبق مفاد این ماده انجام شود. در این حالت، شروع دوره تضمین تاریخ اعلام آمادگی کار برای تحویل توسط مهندس مشاور است.

۳۹-۴-۴-۳- در صورت عدم تامین تدارکات لازم تا پایان مدت ۳ ماهه تعیین شده در بند (۳۹-۴-۴-۲)، نحوه تحویل موقت، تحویل قطعی و آزادسازی تضمین‌های پیمانکار، با رعایت حقوق دو طرف پیمان، طبق نظر هیأتی متشکل از نماینده وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما، کارفرما، مشاور و پیمانکار می‌باشد. نظر این هیأت قطعی و لازم‌الاجرا است.

۳۹-۴-۴-۶- چنانچه کارفرما قبل از انجام فرآیند تحویل موقت، تمام یا بخشی از کار را تصرف کند یا مورد بهره‌برداری قرار دهد و تا یک هفته پس از اخطار پیمانکار کارفرما مبادرت به انجام فرآیند تحویل موقت ننماید، پیمانکار اقدام به تامین دلیل می‌کند و اگر همچنان کارها در اختیار پیمانکار قرار نگیرد، از تاریخ تامین دلیل کارهای یاد شده بدون عیب و نقص، تحویل موقت شده تلقی می‌شوند. تاریخ تحویل موقت و دوره تضمین از زمان یادشده شروع می‌شود و اقدامات ادامه می‌یابد.

۳۹-۴-۴-۷- مبالغ مربوط به تاخیرات ناشی از قصور پیمانکار در تحویل موقت که به حساب بدهکاری وی منظور خواهد شد، طبق ماده ۵۰ محاسبه می‌شود. تاریخ آمادگی کار برای تحویل موقت توسط مهندس مشاور ملاک محاسبه تاخیرهای فوق است.

چنانچه طی مهلت مربوط، پیمانکار رفع نقص نکند، به استثنای موارد مذکور در بند (۳۹-۴-۱)، تاریخ رفع نقص ملاک محاسبه تاخیرها است.

۳۹-۴-۴-۸- پیمانکار موظف است پس از تحویل موقت، تمام وسایل، ماشین‌آلات و ابزار و مصالح اضافی متعلق به خود را ظرف مدت مناسبی که مورد قبول مهندس مشاور باشد، از محل‌های تحویلی کارفرما خارج کند. پیمانکار باید ظرف مدت معینی که توسط مهندس مشاور تعیین می‌شود، ساختمان‌ها و تأسیسات موقتی را که برای اجرای کار در محل‌های تحویلی کارفرما ساخته است تخریب یا پیاده کرده، مصالح و مواد زاید آن را از محل کار خارج و کارگاه را به هزینه خود تمیز کند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

در غیراین صورت، کارفرما یک هفته پس از اخطار کتبی به پیمانکار می تواند برای خارج نمودن آن ها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نماید و هزینه های آن را به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهکاری پیمانکار منظور دارد. در این صورت، پیمانکار حق اعتراض و ادعای ایجاد خسارت توسط کارفرما به اموال و دارایی های خود را ندارد.

۳۹-۴-۹- مالکیت ساختمان های پیش ساخته و مصالح بازیافتی و قطعات پیش ساخته ساختمان ها و تأسیسات تجهیز کارگاه، که به وسیله پیمانکار در محل های تحویلی کارفرما نصب یا احداث شده است، متعلق به پیمانکار است. هرگاه تمام یا قسمتی از این ساختمان ها و تأسیسات موقت پیمانکار مورد نیاز کارفرما باشد، قیمت آن با توافق دو طرف، پس از کسر هزینه برچیدن کارگاه (که در این حالت توسط پیمانکار انجام نمی شود) تعیین می گردد. در صورت عدم توافق، قیمت روز این تأسیسات و ساختمان از سوی کارشناس رسمی دادگستری تعیین می شود.

۳۹-۵- دوره تضمین

۳۹-۵-۱- چنانچه طبق بند (۳۹-۳-۷) هیات تحویل، عیب یا نقصی در کار مشاهده نکند، شروع دوره تضمین، تاریخ حضور هیات یاد شده در جلسه تحویل موقت است.

۳۹-۵-۲- چنانچه طبق بند (۳۹-۳-۸) هیات تحویل، عیب یا نقصی در کار مشاهده کند، شروع دوره تضمین، تاریخ امضای صورت مجلس رفع نقایص توسط هیات تحویل موقت است.

ماده ۴۰- صورت وضعیت قطعی

۴۰-۱- پیمانکار باید حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ تحویل موقت، صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، بدون منظور نمودن مصالح و تجهیزات پای کار تهیه کند و همراه با تمامی صورت جلسات، دستور کارها و مدارک حاوی اندازه گیری ها، مقادیر و مشخصات و نسخه کاملی از نقشه های چون ساخت که مطابق بند (۲۲-۱-۶) تهیه شده است، برای رسیدگی به مهندس مشاور ارایه نماید. مهندس مشاور صورت وضعیت دریافتی و ضمایم آن را رسیدگی و حداکثر تا ۲ ماه از تاریخ دریافت، برای تصویب کارفرما ارسال می کند.

کارفرما صورت وضعیت یاد شده را حداکثر تا ۲ ماه از تاریخ وصول، رسیدگی و نظر نهایی خود را به پیمانکار اعلام می کند تا پیمانکار حداکثر طی مهلت یک ماه نسبت به آن اعلام نظر نماید.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

۴۰-۲- چنانچه پیمانکار، در مهلت تعیین شده، برای تهیه صورت وضعیت قطعی اقدام نکند، مهندس مشاور با تایید کارفرما، آن را تهیه و پس از امضای پیمانکار، برای تصویب کارفرما ارسال می دارد. در صورتی که پیمانکار از امضای صورت وضعیت خودداری کند، مهندس مشاور، صورت وضعیت را بدون امضای پیمانکار، برای کارفرما ارسال می کند.

۴۰-۲-۱- کارفرما هزینه تهیه صورت وضعیت را به مهندس مشاور پرداخت می کند. این هزینه به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهی پیمانکار منظور می شود.

۴۰-۳- چنانچه پیمانکار اعتراضی نسبت به صورت وضعیت قطعی اصلاح یا تهیه شده توسط کارفرما داشته باشد، (اعم از آن که صورت وضعیت را قبلاً امضا کرده یا نکرده باشد) اعتراض خود را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول صورت وضعیت با ارایه دلیل و مدرک، در یک نوبت به اطلاع کارفرما می رساند. کارفرما نیز حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول، به موارد اعتراض پیمانکار رسیدگی، قبول یا رد آن ها را اعلام می نماید و آنچه را مورد قبول است به حساب بستانکار پیمانکار منظور می دارد.

پیمانکار می تواند برای تعیین تکلیف آن قسمت از اعتراض خود که مورد قبول کارفرما واقع نشده است، طبق ماده ۵۳ اقدام کند. عدم اعتراض پیمانکار در مدت تعیین شده، به منزله پذیرش صورت وضعیت قطعی است.

۴۰-۴- مقادیر کارهای درج شده در صورت وضعیت قطعی، به تنهایی مبنای تسویه حساب است، هرچند که بین آن ها و مقادیر درج شده در صورت وضعیت های موقت اختلاف باشد.

۴۰-۴-۱- هرگاه با توجه به صورت وضعیت قطعی تصویب شده و سایر حساب های دوطرف، پیمانکار بدهکار نباشد، نصف مبلغ سپرده یا تضمین حسن انجام کار او، حسب مورد، آزاد می شود. در صورت تاخیر مهندس مشاور یا کارفرما در اعلام یا اقدام به آزادسازی تضمین یادشده، هزینه های مربوط به برقرار ماندن تضمین در مدت تاخیر، براساس صورت حساب ارایه شده توسط بانک، بر عهده کارفرما است.

۴۰-۴-۲- در مواردی که طبق مواد ۴۷ یا ۴۸، لازم است پس از فسخ یا خاتمه پیمان، صورت وضعیت قطعی تهیه شود، مهلت تهیه صورت وضعیت قطعی، به ترتیب از تاریخ صورت برداری یا تاریخ تحویل کارهای انجام شده می باشد.

۴۰-۴-۳- نسبت به مهلت های تعیین شده در این ماده، هر نوع تاخیر که ناشی از قصور پیمانکار نباشد، به عنوان تاخیر در پرداخت تلقی و خسارت ناشی از آن در مدت تاخیر طبق بند (۳۷-۱۰) تعیین می شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

ماده ۴۱- مسئولیت‌های دوره تضمین

۴۱-۱- اگر در دوره تضمین، معایب و یا نقایصی در کار بروز کند که ناشی از کار پیمانکار باشد، پیمانکار متعهد است که آن معایب و نقایص را به هزینه خود رفع کند. برای این منظور، کارفرما موارد و محل آن‌ها را به پیمانکار ابلاغ می‌کند و پیمانکار باید حداکثر دو هفته پس از ابلاغ کارفرما، شروع به رفع معایب و نقایص کند و آن‌ها را طی مدت مناسبی که مورد قبول کارفرما است، رفع نماید. پس از اتمام رفع معایب و نقایص، کارفرما و مشاور از نتیجه کار بازدید می‌کنند و صورت‌مجلس رفع معایب و یا نقایص که یکی از اسناد صورت‌مجلس تحویل قطعی در پایان دوره تضمین است، تهیه و مبادله می‌شود.

۴۱-۲- هرگاه پیمانکار از انجام این تعهد خودداری، یا تاخیر کند، کارفرما حق دارد آن معایب و یا نقایص را به ترتیبی که مقتضی بداند رفع نماید و هزینه آن را به اضافه ۱۵ درصد، به حساب بدهکاری پیمانکار منظور و از محل باقیمانده سپرده یا تضمین حسن انجام کار یا سایر مطالبات وی برداشت کند.

۴۱-۳- مسئولیت و هزینه‌های حفاظت، نگهداری و بهره‌برداری از کارهای تحویل موقت شده در دوره تضمین به عهده کارفرما است. در صورت توافق کارفرما و پیمانکار، پیمانکار نسبت به بازدیدهای دوره‌ای برای تشخیص معایب و نقایص اقدام می‌کند.

۴۱-۴- کارفرما یا مهندس مشاور باید حداکثر دو هفته پس از مشاهده، رفع معایب و یا نقایص را به پیمانکار ابلاغ نمایند، در غیر این صورت، پیمانکار موظف به رفع معایب مازاد ایجاد شده، بر اثر این نقایص نیست.

۴۱-۵- پیمانکار پس از تحویل موقت، براساس شرایط خصوصی نسبت به انجام آموزش‌های لازم به افراد معرفی شده توسط کارفرما اقدام می‌نماید.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار

ماده ۴۲- تحویل قطعی

۴۲-۱- یک ماه قبل از پایان دوره تضمین، کارفرما بنا به تقاضای پیمانکار و تأیید مهندس مشاور، اعضای هیأت تحویل قطعی و تاریخ تشکیل هیأت را، به همان گونه که در ماده (۳۹) برای تحویل موقت پیش‌بینی شده است، معین و به پیمانکار ابلاغ می‌کند. هیأت تحویل قطعی، پس از بازدید کارها، هرگاه عیب و نقصی که ناشی از کار پیمانکار باشد، مشاهده ننماید، موضوع پیمان را تحویل قطعی می‌گیرد و بی‌درنگ صورت‌مجلس آن را تنظیم و برای کارفرما ارسال و نسخه‌ای از آن را تا ابلاغ از سوی کارفرما، به پیمانکار ارایه می‌کند. پس از آن، کارفرما تصویب تحویل قطعی کار را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید. نحوه فراهم‌سازی امکانات تحویل قطعی، در شرایط خصوصی معین شده است.

۴۲-۲- هرگاه هیأت تحویل قطعی، عیب و نقصی ناشی از کار پیمانکار مشاهده کند، برای رفع آنها طبق ماده ۴۱ عمل می‌شود.

۴۲-۳- رفع معایب ناشی از بهره‌برداری نامناسب، بر عهده پیمانکار نیست.

۴۲-۴- اگر پیمانکار، در پایان دوره تضمین، تقاضای تحویل قطعی کار را ننماید یا علی‌رغم اعلام کارفرما، در محل و جلسه تحویل حضور نیابد، مهندس مشاور و کارفرما می‌توانند اقدامات تحویل قطعی را انجام دهند. پیمانکار مکلف به رفع نقایص ناشی از کار خود (که به او اعلام شده است) می‌باشد. در صورت عدم اقدام او، کارفرما نقایص یادشده را رفع و هزینه مربوط به اضافه ۱۵ درصد از محل باقیمانده سپرده یا تضمین حسن انجام کار یا سایر مطالبات وی برداشت می‌نماید.

۴۲-۵- اگر کارفرما با وجود تقاضای پیمانکار، اقدام به تعیین یا اعزام هیأت تحویل نکند یا هیأت علی‌رغم بدون نقص بودن (یا پس از رفع نقص) کار مبادرت به تحویل گیری، ننماید و این تأخیر بیش از دو هفته به طول انجامد و پس از درخواست مجدد پیمانکار و انقضای ۳ هفته از تاریخ تقاضای مجدد نیز، کارفرما در مورد تحویل قطعی اقدامی نکند، عملیات موضوع پیمان تحویل قطعی شده تلقی می‌شود و باید اقدامات پس از تحویل قطعی در مورد آن انجام گردد. در این حالت، چنانچه کارفرما از ابلاغ صورت‌جلسه تحویل قطعی خودداری کند، نیز با گذشت ۴ هفته از تاریخ جلسه تحویل قطعی باید اقدامات پس از تحویل قطعی انجام شود.

شرايط عمومى پيمان	پيوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل پنجم: حوادث قهرى، ممنوعيت قانونى، حقوق انحصارى		صفحه از

فصل پنجم

حوادث قهرى، ممنوعيت قانونى، حقوق انحصارى

ماده ۴۳- حوادث قهرى

۴۳-۱- جنگ اعم از اعلام شده يا نشده، انقلاب، اعتصاب عمومى، شيوع بيمارى واگيردار، زلزله، سيل و طغيان غيرعادى، آتشسوزى دامنه‌دار و مهيار نشدنى، طوفان و حوادث مشابه خارج از كنترل دو طرف پيمان، كه در منطقه اجراى كار اتفاق افتد و ادامه كار را براى پيمانكار ناممكن سازد، حادثه قهرى به شمار مى‌رود. در صورت وقوع حادثه قهرى هيچ يك از دوطرف، مسئول خسارت وارد شده به طرف ديگر نيست.

۴۳-۲- پيمانكار موظف است وقوع حادثه قهرى را فوراً به كارفرما اطلاع دهد و در حد امكان تمام كوشش خود را براى حفاظت از كارهاى اجرا شده و انتقال مصالح و تجهيزات پاى كار به محل‌هاى مطمئن و ايمن كه رها كردن آن‌ها در وضعيت قهرى موجب زيان جدى مى‌شود، به كار برد. كارفرما نيز بايد تمام امكانات موجود خود در محل را، در حد امكان، براى تسريع در اين امر، در اختيار پيمانكار قرار دهد.

۴۳-۳- در مورد خسارت‌هاى وارد شده به كارهاى موضوع پيمان، تاسيسات و ساختمان موقت، ماشين آلات و ابزار و وسايل پيمانكار، به ترتيب زير عمل مى‌شود.

۴۳-۳-۱- هرگاه خسارت‌هاى وارد شده به كارهاى موضوع پيمان، مشمول بيمه موضوع بند (۲۱-۴-۱)، باشد، طبق همان بند اقدام مى‌شود.

۴۳-۳-۲- اگر خسارت‌هاى وارد شده به كارهاى موضوع پيمان، مشمول بيمه موضوع بند (۲۱-۴-۱) نبوده، يا ميزان پرداختى توسط بيمه‌گر براى جبران خسارت‌ها كافي نباشد، جبران خسارت مازاد به عهده كارفرما است.

منظور از جبران خسارت‌هاى ياد شده در بندهاى (۴۳-۳-۱) و (۴۳-۳-۲)، اعاده كارها به صورت پيش از وقوع حادثه است.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل پنجم: حوادث قهری، ممنوعیت قانونی، حقوق انحصاری	

۴۳-۳-۳- جبران خسارت‌های وارد شده به ساختمان‌ها و تأسیسات موقت، ماشین‌آلات و ابزار و وسایل کارگاه، که متعلق به پیمانکار یا در اختیار وی می‌باشد، با توجه به بند (۲۱-۴-۲)، به عهده پیمانکار است.

۴۳-۴- پس از رفع وضعیت قهری، اگر کارفرما اعاده کارها را به حالت پیش از وقوع حادثه لازم و میسر بداند، پیمانکار مکلف است که اجرای کارها را بی‌درنگ آغاز کند. در این صورت، علاوه بر مدت تعطیلی کار به علت حادثه قهری، تمدید مدت مناسبی نیز برای اعاده کارها به وضع اولیه، بر اساس پیشنهاد پیمانکار، پس از تأیید مهندس مشاور و تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می‌شود.

۴۳-۵- چنانچه کارفرما ادامه کار یا اعاده کارها به وضع اولیه را ضروری تشخیص ندهد، یا وضعیت قهری بیش از شش ماه ادامه یابد، پیمان طبق ماده ۴۸، بدون رعایت بند (۴۸-۱-۵-۴) خاتمه می‌یابد.

۴۳-۶- هزینه‌های توقف بخش متوقف شده کار برای مدت مازاد بر یک ماه، بر اساس بند (۴۹-۳) و ۸۰ درصد مبلغ حاصل از اعمال بند (۴۹-۲) محاسبه می‌شود.

ماده ۴۴- ممنوعیت قانونی

۴۴-۱- پیمانکار اعلام کرده است که هنگام عقد پیمان، مشمول قانون منع مداخله کارمندان دولت در معاملات دولتی (مصوب بیست و دوم دی‌ماه یک‌هزار و سیصد و سی و هفت) نیست. در صورتی که خلاف آن برای کارفرما محرز شود، پیمان فسخ و طبق بند (۴۷-۱) رفتار می‌شود.

۴۴-۲- هرگاه ضمن انجام کار تا تحویل موقت، پیمانکار، مشمول قانون پیش‌گفته شود، چنانچه تغییراتی در صاحبان سهام، میزان سهام، مدیران یا بازرسان شرکت پیمانکار پیش‌آید، پیمان طبق بند (۴۷-۱) فسخ می‌شود. در صورتی که تغییراتی در دستگاه‌های دولت یا کارفرما پیش‌آید که پیمانکار مشمول این ممنوعیت شود، پیمانکار مکلف است در اسرع وقت مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که مانع قانونی رفع نشود، کارفرما طبق بند (۴۸-۱) به پیمان خاتمه می‌دهد. اگر پیمانکار مراتب را به موقع به کارفرما اعلام نکند، پیمان طبق بند (۴۷-۱) فسخ می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل پنجم: حوادث قهری، ممنوعیت قانونی، حقوق انحصاری	

ماده ۴۵- حقوق انحصاری ثبت شده

۴۵-۱- مسئولیت پاسخگویی به تمام دعاوی، خسارت‌ها و مطالبات مربوط به نقض احتمالی حقوق ثبت شده از قبیل حق تالیف، حق اختراع، حق امتیاز دانش فنی، علائم یا نام‌های تجاری و دیگر حقوق حمایت شده صنعتی و معنوی که در اجرای عملیات موضوع پیمان ایجاد شود، با پیمانکار است و کارفرما از این بابت مصون می‌باشد.

۴۵-۲- کارفرما تایید می‌نماید که مفاد اسناد و مدارک پیمان موجب نقض حقوق حمایت شده‌ای نمی‌شود. در صورتی که برای پیمانکار معلوم شود که رعایت اسناد و مدارک پیمان در مواردی حقوق حمایت شده را نقض می‌کند، باید پیش از هر اقدام در مورد آن‌ها، مراتب را به مهندس مشاور و کارفرما اعلام کند تا کارفرما نسبت به انجام تغییرات لازم، به گونه‌ای که نقض حقوق حمایت شده برطرف شود، اقدام و نتیجه را به پیمانکار ابلاغ کند.

۴۵-۳- در صورتی که کارفرما علیرغم اعلام پیمانکار مبنی بر احتمال نقض حقوق حمایت شده، بر انجام عملیات اجرایی تاکید نماید، پیمانکار از هرگونه دعاوی، مطالبات و خسارت‌های مربوط به این حقوق مصون است.

کارفرما نیز پیمانکار را از هرگونه دعاوی، مطالبات و خسارت‌های مربوط به این حقوق، چنانچه تخلف غیرقابل اجتناب پیمانکار ناشی از اعمال اسناد و مدارک پیمان باشد، مصون می‌دارد.

۴۵-۴- هر یک از دوطرف باید ظرف ۲ هفته پس از دریافت هر دعوی مربوط به حقوق ثبت یا حمایت شده، دریافت آن را به طرف دیگر اعلام کند. عدم اعلام هر طرف به منزله صرفنظر از حق مصونیت خود است.

۴۵-۵- هر یک از دوطرف برای صیانت از حقوق یاد شده در بندهای فوق (چنانچه این امر جزو تعهدات او باشد) موظف است راساً به هزینه خود و با همکاری طرف دیگر اقدام نماید.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

فصل ششم

موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق

۴۶- فسخ پیمان، موارد فسخ پیمان و خاتمه پیمان

۴۶-۱- فسخ پیمان از سوی کارفرما

کارفرما می‌تواند در صورت تحقق هر یک از موارد بند زیر، پیمان را طبق ترتیبی که در ماده ۴۷ مشخص شده است، فسخ کند. چنانچه کارفرما در مقاطع زمانی پیش‌بینی شده برای تحقق هر بند، اقدام به فسخ پیمان نکند و پیمانکار تعهد مربوط را انجام دهد و مورد تایید قرار گیرد، حق فسخ مربوط به آن بند، در آن نوبت منتفی می‌شود.

۴۶-۱-۱- تاخیر پیمانکار در ارایه برنامه زمانی تفصیلی، بیش از نصف مهلت تعیین شده طبق بند ۱۸-۲-۲

۴۶-۱-۲- تاخیر پیمانکار در تحویل گرفتن کارگاه، بیش از مهلت تعیین شده در بند (۲۸-۳).

۴۶-۱-۳- تاخیر پیمانکار در تجهیز کارگاه برای شروع عملیات موضوع پیمان، بیش از نصف مدت تعیین شده در بند (ج) ماده ۴ موافقت‌نامه، در صورتی که کارفرما آن قسمت از پیش پرداخت را که باید بعد از تحویل کارگاه پرداخت کند، پرداخت کرده باشد.

۴۶-۱-۴- تاخیر پیمانکار در شروع عملیات موضوع پیمان، بیش از یک دهم مدت اولیه پیمان یا ۲ ماه، هر کدام کمتر است.

۴۶-۱-۵- تاخیر پیمانکار در اتمام بخش مستقلی از کار (که در شرایط خصوصی مشخص شده است)، بیش از ۵۰ درصد مدت مربوط به آن طبق آخرین برنامه زمانی تفصیلی پس از اعمال ماده ۳۰، یا ۲ ماه، هر کدام بیشتر است.

۴۶-۱-۶- تاخیر پیمانکار طبق بند (۳۰-۱-۱۶) بیش از $\frac{1}{4}$ مدت اولیه پیمان.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

- ۴۶-۱-۷- عدم شروع کار توسط پیمانکار پس از رفع وضعیت قهری (موضوع ماده ۴۳)، یا اتمام مدت تعلیق (موضوع ماده ۴۹) و سپری شدن بیش از یک ماه از تاریخ ابلاغ کارفرما برای شروع کار.
- ۴۶-۱-۸- تعطیل کردن کار توسط پیمانکار، بدون اجازه کارفرما بیش از ۴ هفته براساس گزارش های مستند کارگاهی.
- ۴۶-۱-۹- بدون سرپرست گذاشتن کارگاه (رییس کارگاه یا جانشین او) بیش از ۲ هفته متوالی.
- ۴۶-۱-۱۰- عدم احراز بند (۳۲-۹) توسط پیمانکار، علی رغم دستور مهندس مشاور.
- ۴۶-۱-۱۱- تاخیر پیمانکار در پرداخت دستمزد کارکنان خود، با توجه به ماده (۱۷).
- ۴۶-۱-۱۲- واگذاری کارهای موضوع پیمان به شخص ثالث توسط پیمانکار، به استثنای موارد مشخص شده در ماده (۲۴).
- ۴۶-۱-۱۳- انحلال شرکت پیمانکار.
- ۴۶-۱-۱۴- اعلام ورشکستگی پیمانکار از سوی مراجع قضایی.
- ۴۶-۱-۱۵- عدم رعایت موازین ایمنی، بهداشت یا حفظ محیط زیست (HSE) طبق بند (۲۱-۲) توسط پیمانکار.

۴۶-۲- الزام به فسخ پیمان

- در صورت تحقق هر یک از موارد زیر پیمان فسخ و بر اساس بند (۴۷-۲) عمل می شود.
- ۴۶-۲-۱- پیمانکار در هنگام ارجاع کار و عقد پیمان مشمول ممنوعیت قانونی موضوع ماده ۴۴ بوده یا بعدا مشمول شود و ظرف یک ماه اقدامی برای رفع ممنوعیت و یا اعلام به کارفرما برای خاتمه دادن پیمان بر طبق بند (۴۸-۲) را ننماید.
- ۴۶-۲-۲- هر گاه با تشخیص هیات رسیدگی به شکایات قانون مناقصات یا مرجع قضایی، در ارجاع یا انعقاد پیمان تبانی یا ارتشا صورت گرفته باشد.

۴۶-۳- خاتمه پیمان

- ۴۶-۳-۱- خاتمه پیمان از سوی کارفرما
- کارفرما می تواند بدون آن که قصوری متوجه پیمانکار باشد، پس از تأیید بالاترین مقام سازمان کارفرمایی یا هیأت سه نفره منتخب ایشان (یا هیات چهار نفره استانی)، طبق بند ۴۸-۱ به پیمان خاتمه دهد.
- ۴۶-۳-۲- موارد خاتمه پیمان از سوی پیمانکار
- پیمانکار می تواند در صورت تحقق هر یک از موارد زیر و در مهلت های تعیین شده در این شرایط عمومی، خاتمه پیمان را طبق بند (۴۸-۲) به کارفرما اعلام دارد. در این حالت دو طرف باید وظایف خود را طبق (۴۸-۲) انجام دهند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

۴۶-۳-۲-۱- عدم موافقت پیمانکار با کاهش مقادیر کار بیش از میزان مشخص شده در ماده ۲۹.

۴۶-۳-۲-۲- عدم تحویل کارگاه، محل کار یا بخش‌هایی از کار موضوع پیمان توسط کارفرما، یا پیدایش معارض طبق بندهای (۲۸-۵-۱)، (۲۸-۵-۳) و (۲۸-۶-۶).

۴۶-۳-۲-۳- تاخیر کارفرما در پرداخت‌های پیمانکار، طبق مواد ۳۶ و ۳۷.

۴۶-۳-۲-۴- ادامه وضعیت ناشی از حوادث قهری (موضوع ماده ۴۳) بیش از سه ماه. در صورتیکه این حالت بیش از ۳ ماه ادامه یابد، در صورت موافقت پیمانکار، این مدت حداکثر تا ۳ ماه دیگر قابل تمدید است.

۴۶-۳-۲-۵- افزایش مدت توقف یا تعلیق بیش از میزان مشخص شده در ماده ۴۹، یا عدم موافقت پیمانکار با ادامه کار پس از پایان مهلت‌های مذکور در ماده ۴۹.

ماده ۴۷- اقدامات مربوط به فسخ پیمان

۴۷-۱- اقدامات مربوط به فسخ پیمان از طرف کارفرما

۴۷-۱-۱- اقدامات قبل از فسخ

۴۷-۱-۱-۱- چنانچه کارفرما به استناد هر یک از موارد درج‌شده در بند (۴۶-۱)، پیمان را مشمول فسخ بداند، به پیمانکار اخطار می‌کند که ظرف حداقل ۲ هفته (یا هر مدت بیشتری با تشخیص کارفرما) نسبت به رفع موارد فسخ، اقدام نماید.

پیمانکار مکلف است ظرف مهلت مقرر، دلایل حاکی از عدم انطباق موارد اعلام شده را، با وضعیت پیمان به اطلاع کارفرما برساند. اگر ظرف مهلت تعیین شده، پاسخی توسط پیمانکار ارائه نشود، یا کارفرما دلایل او را نپذیرد و بر انطباق وضعیت با موارد فسخ تاکید داشته باشد، فسخ پیمان را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید.

در صورتی که تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان به استناد موارد درج شده در بند ۴۶-۱ باشد، موضوع فسخ پیمان باید بدو "به وسیله هیاتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما (درمورد سازمان‌هایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند) بررسی و تایید شود و مورد موافقت وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما قرار گیرد و سپس به پیمانکار ابلاغ شود.

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق		صفحه	از

در مورد طرح‌های تملک‌داری سرمایه‌ای استانی که بخشی یا تمام اعتبار آن از محل اعتبارات بودجه عمومی استانی تامین اعتبار و طرح‌های ملی که اختیارات آن به دستگاه‌های اجرایی استانی واگذار و اجرا می‌شوند، هیات موضوع این بند متشکل از هیات سه نفره استانی با صلاحدید وزیر خواهد بود. مصوبات هیات فوق‌الذکر، پس از موافقت استاندار (و در صورت تفویض رییس سازمان برنامه و بودجه استان) نهایی شده و سپس به پیمانکار ابلاغ می‌شود.

۴۷-۱-۱-۲- تا زمان ابلاغ فسخ پیمان براساس بند (۴۷-۱-۱-۱)، هر یک از دو طرف باید به مسئولیت‌ها، وظایف و تعهدات خود عمل کنند و هر نوع تخلف از این وظایف قابل پی‌گیری برای جبران خسارات احتمالی وارده می‌باشد.

۴۷-۱-۲- اقدامات پس از فسخ

۴۷-۱-۲-۱- پس از ابلاغ فسخ به نحو فوق، کارفرما تضمین‌های انجام تعهدات و حسن انجام کار (کسرشده) را ضبط و به حساب خزانه واریز می‌کند و اقدامات مربوط به فسخ بر اساس این ماده ادامه می‌یابد.

۴۷-۲-۱-۲- کارفرما با ابلاغ فسخ پیمان طبق بند (۴۷-۱-۱-۱)، کارهای انجام شده، تاسیسات و ساختمان‌های موقت، ماشین‌آلات، مصالح، تجهیزات، ابزار، تدارکات و وسایل موجود در کارگاه را در اختیار می‌گیرد و برای حفاظت آن اقدام لازم به عمل می‌آورد. کارکنان مورد نیاز پیمانکار، به ویژه نگهبانان، نیز می‌توانند تا زمان تهیه صورت‌جلسه تحویل قطعی در کارگاه حضور داشته باشند. در این مقطع مهندس مشاور نیز با حضور در کارگاه، گزارش نظارتی روزانه را تهیه می‌کند. دو طرف تا قبل از تکمیل صورت‌برداری، حق هر نوع دخل و تصرف (به جز در موارد تامین ایمنی با تشخیص مهندس مشاور) در کارگاه را ندارند.

۴۷-۲-۱-۳- چنانچه با تشخیص مهندس مشاور، رهاکردن برخی از کارهای نیمه تمام، خارج از قصور پیمانکار بتواند موجب بروز خطر جانی و یا خسارت مالی عمده شود، کارفرما می‌تواند انجام اقدامات لازم را طی دستور کاری به پیمانکار ابلاغ نماید، که در این حالت موضوع، مقدار و مدت کار مربوط باید حداکثر ظرف یک هفته پس از تاریخ ابلاغ فسخ، با پیمانکار توافق شود. مبلغ این کارها پس از انجام، در صورت وضعیت قطعی پیمانکار منظور می‌شود.

۴۷-۲-۱-۴- کارفرما در ابلاغ فسخ پیمان، به پیمانکار اعلام می‌کند که نماینده خود را ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ برای حضور در جلسه صورت‌برداری و اندازه‌گیری کارهای انجام شده و فهرست‌برداری از نوع، تعداد و مقدار لوازم، تجهیزات، ماشین‌آلات، مصالح و مواد باقیمانده به کارفرما معرفی کند. تاریخ تشکیل جلسه صورت‌برداری نسبت به تاریخ ابلاغ فسخ، نمی‌تواند زودتر از ۲ هفته و دیرتر از ۳ هفته باشد.

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق		صفحه	از

۴۷-۲-۱-۵- پیمانکار و مهندس مشاور باید ظرف یک هفته از ابلاغ فسخ، نماینده خود را برای انجام اقدامات بند (۴۷-۲-۱-۴) به کارفرما معرفی نمایند. با این اقدام، نمایندگان دو طرف و مهندس مشاور در تاریخ مقرر برای صورت‌برداری در کارگاه حضور می‌یابند، تا صورت‌برداری‌ها و اندازه‌گیری‌ها انجام و صورت مجلس شود. این صورت مجلس به عنوان صورت‌جلسه تحویل قطعی تلقی می‌شود.

چنانچه در امر صورت‌برداری و اندازه‌گیری بین دو طرف اختلاف نظر بروز کند، موضوع از طریق تامین دلیل مورد اقدام قرار می‌گیرد و هزینه آن به‌طور مساوی برعهده دو طرف است.

در صورت عدم شروع تنظیم صورت‌جلسه در مهلت مقرر (از جمله به دلیل عدم معرفی یا عدم حضور نماینده، یا ...) هر یک از دو طرف می‌توانند با تامین دلیل از طریق مراجع قضایی، مبادرت به صورت‌برداری و اندازه‌گیری نمایند، در این صورت هزینه‌های تامین دلیل بر عهده طرفی است که برای صورت‌برداری و اندازه‌گیری نماینده‌ای معرفی نکرده و یا نماینده او برای این امر حضور نیافته است. صورت‌جلسه تامین دلیل نیز، صورت‌جلسه تحویل قطعی تلقی می‌شود.

۴۷-۲-۱-۶- با اتمام صورت‌برداری و اندازه‌گیری‌ها و امضای صورت‌مجلس، کارگاه به‌طور کامل در اختیار کارفرما قرار می‌گیرد و عوامل پیمانکار کارگاه را ترک می‌کنند.

۴۷-۲-۱-۷- پس از انجام موارد فوق، پیمانکار باید طبق ضوابط پیمان نسبت به تهیه صورت‌وضعیت قطعی اقدام نماید.

۴۷-۲-۱-۸- نظر به این که کارگاه، شامل کارهای انجام شده، تاسیسات و ساختمان‌های موقت، ماشین‌آلات، مصالح، تجهیزات، ابزار، تدارکات و وسایل موجود، در اختیار کارفرماست، برای تعیین تکلیف آنها به شرح زیر عمل می‌شود:

الف) استفاده از ماشین‌آلات و ابزار عمومی و وسایل پیمانکار، به جز در صورت توافق دو طرف مجاز نیست و بلافاصله پس از صورت‌برداری باید مجوز خروج آنها به پیمانکار داده شود. پیمانکار باید ظرف ۲ هفته آنها از کارگاه خارج کند.

به منظور لزوم رعایت موارد ایمنی و در صورت احتمال بروز خطر جانی یا خسارات عمده مالی، که استفاده از ماشین‌آلات عمومی پیمانکار توسط کارفرما را ناگزیر سازد، نرخ اجاره این ماشین‌آلات توسط کارشناس رسمی دادگستری ارزیابی و تعیین

می‌شود. بعد از رفع این موارد کارفرما حداکثر ظرف مدت ۲ هفته مجوز خروج ماشین‌آلات عمومی پیمانکار از کارگاه را صادر می‌کند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

ب) اگر پیمانکار به کارفرما بدهکار باشد، کارفرما به میزان طلب خود، اقلامی از ماشین آلات و ابزار و وسایل پیمانکار را که توسط کارشناس یا کارشناسان منتخب دوطرف ارزیابی می شود، در اختیار می گیرد و با رعایت قوانین جاری کشور، به تملک قطعی خود درمی آورد.

پ) در مورد ماشین آلات و ابزار ویژه متعلق به پیمانکار (اعم از ثابت و متحرک) که در کارگاه موجود و فهرست آن ها در شرایط خصوصی پیش بینی شده است، با تشخیص کارفرما زمان لازم برای جایگزینی تعیین می شود و اجاره بهای آن ها در صورت عدم توافق، با نظر کارشناس رسمی دادگستری معین و به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می شود. حداکثر مدتی که ماشین آلات و ابزار یاد شده می تواند در اختیار و اجاره کارفرما باشد ۶ ماه است.

ماشین آلات و ابزاری که در شرایط خصوصی به عنوان ویژه ذکر نشده اند، ماشین آلات و ابزار عمومی تلقی می شوند. ت) در صورت نیاز کارفرما به تاسیسات و تجهیزات و ساختمان های موقت، که در قالب تجهیز در کارگاه موجود یا توسط پیمانکار در کارگاه احداث شده است، برابر ارزش مصالح و تجهیزات بازیافتی بر مبنای قیمت روز بین دو طرف توافق و به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می شود و به تملک کارفرما در می آید. در صورت عدم توافق، نظر کارشناس رسمی دادگستری ملاک عمل است. در این موارد نباید وجهی بابت برچیدن کارگاه به پیمانکار پرداخت شود. چنانچه کارفرما بخواهد از ساختمان ها و تاسیسات خارج از کارگاه که متعلق به پیمانکار است، استفاده کند، اجاره بهای آن بر اساس نظر کارشناس رسمی دادگستری به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می شود.

۴۷-۱-۲-۹- پیمانکار پس از دریافت ابلاغ فسخ پیمان، حداکثر ظرف یک هفته، فهرست مصالح و تجهیزات سفارش شده برای اجرای کار را، همراه با شرایط خرید آن ها، برای کارفرما ارسال می کند. کارفرما تا ۲ هفته پس از دریافت فهرست پیش گفته، اقلامی از مصالح و تجهیزات سفارش شده را که مورد نیاز تشخیص دهد به پیمانکار اعلام می کند تا پیمانکار قرارداد خرید آن ها را به کارفرما منتقل نماید. مبالغی که بابت خرید این مصالح و تجهیزات توسط پیمانکار پرداخت شده است، در مقابل تسلیم اسناد و مدارک آن، به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می شود. تادیه بقیه مبلغ خرید و هر نوع تعهد مربوط به آن ها به عهده کارفرما خواهد بود.

۴۷-۱-۲-۱۰- کارفرما قیمت آن بخش از مصالح و تجهیزات پای کار را که طبق مشخصات باشد و برای اجرای پیمان لازم تشخیص دهد، بر اساس نرخ متعارف روز، در تاریخ ورود به کارگاه، که مورد توافق دوطرف باشد، با اعمال (اضافه نمودن) کسور قانونی به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می نماید. در صورت عدم توافق، نظر کارشناس رسمی دادگستری ملاک عمل است.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

۴۷-۱-۲-۱۱- پیمانکار موظف است مازاد مصالح، تجهیزات، ماشین آلات و دیگر تدارکات خود را که در محل های تحویلی کارفرما باقی مانده است، طی مهلت مورد توافق دو طرف و حداکثر ۳ ماه از تاریخ ابلاغ فسخ پیمان، از محل های یاد شده خارج کند. در غیر این صورت، کارفرما می تواند برای خارج کردن آن ها به هر نحو مقتضی عمل نماید و هزینه آن را به حساب بدهکاری پیمانکار منظور دارد. در این حالت، پیمانکار نمی تواند نسبت به ضرر و زیان وارد شده به اموال و دارایی های خود، ادعایی را مطرح سازد.

۴۷-۱-۲-۱۲- از تاریخ ابلاغ فسخ پیمان تا تاریخی که صورت برداری ها و ارزیابی طبق این ماده پایان می یابد، نیمی از هزینه های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه به عهده کارفرما و نیمه دیگر به عهده پیمانکار است. این مدت نباید از ۳ ماه بیشتر شود، در غیر این صورت، هزینه های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه برای ایام بیش از ۳ ماه، به عهده کارفرما است. هزینه های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه توسط کارشناس رسمی دادگستری تعیین می شود.

۴۷-۱-۲-۱۳- مهلت پیمانکار برای خارج کردن ماشین آلات و ابزار ویژه ای که در اجاره کارفرما قرار می گیرد، یک ماه پس از اتمام دوره اجاره است.

۴۷-۱-۲-۱۴- پیمانکار موظف است نقشه های چون ساخت و دیگر اسناد و مدارک فنی مورد نیاز برای بهره برداری یا ادامه کار را، مطابق دیگر اسناد و مدارک پیمان، همراه با تاییدیه مهندس مشاور همزمان با تحویل کارگاه و یا هر زمان دیگر با توافق طرفین، به کارفرما تحویل دهد.

۴۷-۲- فرآیند الزام به فسخ پیمان

۴۷-۱-۲-۱- چنانچه پیمان مشمول بند (۴۶-۲) شود، کارفرما نسبت به ابلاغ فسخ اقدام می کند. در این حالت سایر اقدامات طبق بند (۴۷-۱-۲) صورت می گیرد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

ماده ۴۸- اقدامات مربوط به خاتمه پیمان

۴۸-۱- اقدامات مربوط به خاتمه پیمان از سوی کارفرما

۴۸-۱-۱- کارفرما براساس بند (۳۶-۳-۱) می تواند خاتمه پیمان را به پیمانکار ابلاغ نماید، در این صورت پیمانکار موظف است با توجه به بند (۴۸-۱-۲)، ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ، کارگاه و کارهای انجام شده را آماده تحویل نماید و مراتب را با تعیین تاریخ آمادگی کار برای تحویل که نباید دیرتر از مهلت یاد شده باشد، به کارفرما اعلام دارد.

چنانچه هر یک از اقدامهای فوق از سوی پیمانکار انجام نشود، موضوع از طریق تامین دلیل قابل پیگیری است.

۴۸-۱-۲- در صورتی که به تشخیص مهندس مشاور در وضعیت برخی از کارهای نیمه تمام، احتمال بروز خطرات جانی یا زیان عمده مالی باشد و از نظر ضوابط ایمنی مورد پذیرش نباشد، کارفرما همزمان با ابلاغ خاتمه پیمان، انجام اقدامات لازم را طی دستور کار با تعیین موضوع و برنامه زمانی به پیمانکار ابلاغ می نماید و پیمانکار باید طبق دستور کار، این موارد را تکمیل، کارگاه و کار را تحویل نماید.

۴۸-۱-۳- با ابلاغ خاتمه پیمان، کارفرما آن قسمت از کارها را که ناتمام است، طبق ماده ۴۲ تحویل قطعی و آن قسمت را که پایان یافته طبق مراتب تعیین شده در ماده ۳۹ تحویل موقت می گیرد. اگر معایب و نقایص ناشی از عملکرد پیمانکار مشاهده شود، پیمانکار مکلف است، به هزینه خود، آن ها را رفع عیب نماید تا طبق ماده ۴۲ با طی دوره تضمین آن را تحویل قطعی دهد.

در مورد تحویل موقت بخش هایی پایان یافته، پیمانکار باید مدارک موضوع ماده ۳۹ را به کارفرما تحویل دهد و در مورد بخش هایی که تحویل قطعی می شود، نقشه ها و دیگر مدارک لازم و نیز کاتالوگ ها و قراردادهای پیمانکاران فرعی و جزء، سازندگان و فروشندگان و اسناد مربوط به آن باید به کارفرما تحویل شود.

۴۸-۱-۴- صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده با ملحوظ داشتن مصالح و تجهیزات پای کار، طبق ماده ۴۰ تهیه می شود.

۴۸-۱-۵- در مورد مصالح و تجهیزات موجود در کارگاه و سفارش شده و پیمانکاران فرعی و جزء به شرح زیر عمل می شود.

۴۸-۱-۵-۱- کارفرما آن بخش از مصالح و تجهیزات را که طبق مشخصات فنی مربوط بوده و برای اجرای موضوع پیمان طبق برنامه زمانی یا مجوزهای صادره، تهیه شده و در کارگاه موجود است، ظرف یک هفته از ابلاغ خاتمه پیمان در معیت نماینده پیمانکار اندازه گیری و تملک می نماید. مبلغ مربوط به تجهیزات و مصالح فوق بر اساس نرخ متعارف روز در تاریخ ورود به کارگاه با اعمال ضریب بالاسری مربوط در پیمان (حسب مورد) در صورت وضعیت قطعی پیمانکار منظور می شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

۴۸-۱-۵-۲- فهرست مصالح و تجهیزات سفارش شده که دارای همان شرایط موضوع بند (۴۸-۱-۵-۱) بوده، لیکن هنوز به کارگاه وارد نشده است نیز ظرف یک هفته از سوی پیمانکار به کارفرما اعلام می‌شود، تا پیمانکار قرارداد خرید آن‌ها را به کارفرما منتقل کند.

مبالغی که بابت خرید این مصالح و تجهیزات از سوی پیمانکار تادیه شده است با احتساب ضریب بالاسری آن در مقابل تسلیم اسناد و مدارک مثبت، در صورت وضعیت قطعی پیمانکار منظور می‌شود، لیکن تادیه بقیه بهای خرید و هر نوع تعهد دیگر مربوط به آن، بر عهده کارفرما است.

۴۸-۱-۵-۳- پیمانکار ظرف یک هفته پس از ابلاغ خاتمه پیمان تمام قراردادهای خود با پیمانکاران فرعی و جزء، در ارتباط با این پیمان را خاتمه و مدارک مربوط را به کارفرما ارایه می‌دهد، مگر آن که کارفرما ادامه کار تمام و برخی از پیمانکاران جزء و فرعی را مورد نیاز خود بداند، که لازم است این امر را در ابلاغیه خاتمه پیمان معین کند. در این صورت قرارداد این پیمانکاران به کارفرما منتقل می‌شود و تسویه حساب فی‌مابین سه طرف بر مبنای قراردادهای مربوط صورت می‌گیرد.

۴۸-۱-۵-۴- در صورتی که در موارد بندهای (۴۸-۱-۵-۱)، (۴۸-۱-۵-۲) تجهیزات و مصالح مربوط مورد نیاز کارفرما نباشد و خاتمه دادن به پیمان موجب ضرر و زیان از ناحیه تهیه مصالح و تجهیزات فوق به پیمانکار بشود، این هزینه‌ها و خسارت‌ها پس از رسیدگی و تایید کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.

۴۸-۱-۵-۵- پیمانکار مکلف است که مازاد مصالح و تجهیزات و دیگر تدارکات خود را که در محل‌های تحویلی کارفرما باقی‌مانده است، ظرف مدت ۲ ماه (یا هر مدت بیشتر با توافق دو طرف) از تاریخ ابلاغ کارفرما، از محل‌های یاد شده خارج کند. در غیر این صورت، کارفرما می‌تواند برای خارج کردن آن‌ها به هر نحوه مقتضی بداند عمل نماید و هزینه‌های آن را به حساب بدهی پیمانکار منظور دارد.

۴۸-۱-۶- کارفرما تاسیسات و ساختمان‌های موقت غیرقابل انتقال را که برای تجهیز کارگاه ایجاد شده است، در اختیار می‌گیرد. بهای این تاسیسات و ساختمان‌ها معادل قیمت روز ساخت با کسر پرداخت‌هایی که از این بابت در قالب تجهیز کارگاه انجام شده است، در صورت حساب نهایی به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود و بابت آن‌ها وجهی به عنوان برچیدن کارگاه پرداخت نمی‌شود. اگر تاسیسات و ساختمان‌های پیش‌گفته در خارج از محل‌های تحویلی کارفرما ایجاد شده باشد، کارفرما اجاره بهای آن‌ها را که با توافق دو طرف تعیین می‌شود، برای مدتی که به منظور تکمیل کار در اختیار خواهد داشت به پیمانکار پرداخت می‌کند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

۴۸-۱-۷- در مورد تاسیسات و ساختمان‌های قابل انتقال مانند کانکس‌ها و نظایر آن پیمانکار می‌تواند آنها را از کارگاه خارج کند، در این صورت مبلغ برچیدن آن به حساب بستنکاری پیمانکار در صورت وضعیت قطعی منظور می‌شود.

۴۸-۱-۸- در مورد تضمین‌های پیمانکار به شرح زیر عمل می‌شود:

۴۸-۱-۸-۱- تضمین انجام تعهدات پیمان، طبق ماده ۳۴ آزاد می‌شود.

۴۸-۱-۸-۲- تضمین یا سپرده حسن انجام کار بخش تحویل موقت شده و بخش تحویل قطعی شده، هر یک جداگانه، طبق ماده ۳۵ آزاد می‌شود.

۴۸-۲- اقدامات مربوط به خاتمه پیمان از سوی پیمانکار

۴۸-۲-۱- در صورتی که با تشخیص و اعلام پیمانکار هر یک از موارد بند (۲-۳-۴۶) محقق شود، او می‌تواند ظرف مهلت‌های پیش‌بینی شده در موارد یاد شده، تصمیم خود مبنی بر خاتمه دادن به پیمان را با تعیین مورد تحقق یافته، همراه با توضیح و استدلال لازم، به کارفرما اعلام دارد.

۴۸-۲-۲- کارفرما پس از دریافت نامه پیمانکار دال بر اعلام تصمیم او بر خاتمه پیمان و پس از بررسی مستندات و استدلال‌های او، حداکثر ظرف سه هفته از تاریخ اعلام فوق، نظر خود مبنی بر پذیرش یا رد نظر پیمانکار را با دلیل به وی اعلام می‌دارد.

۴۸-۲-۳- چنانچه کارفرما ظرف مهلت مقرر در بند فوق، پاسخی ارسال نکند یا پیمانکار با دریافت نظر کارفرما مبنی بر رد خاتمه پیمان کماکان بر تشخیص خود در استحقاق برای خاتمه پیمان باقی بماند، پیمانکار ظرف یک هفته، خاتمه پیمان را به کارفرما اعلام می‌دارد. در صورت پذیرش نظر پیمانکار، کارفرما ظرف مدت ۲ ماه نسبت به ابلاغ خاتمه پیمان با رعایت بندهای (۱-۳-۴۶) و (۱-۴۸) اقدام می‌کند. در صورت عدم ابلاغ خاتمه پیمان توسط کارفرما در این مدت، پیمانکار ظرف مدت یک هفته خاتمه پیمان را به کارفرما اعلام می‌نماید.

۴۸-۲-۴- پیمانکار ظرف ۲ هفته از تاریخ اعلام خاتمه پیمان به کارفرما، باید کار و کارگاه را آماده تحویل و طی نامه‌ای حضور نماینده کارفرما برای تحویل‌گیری را درخواست نماید. در صورتی که کارفرما در این مورد اقدامی نکند پیمانکار مراتب را از طریق تامین دلیل پی‌گیری خواهد کرد.

۴۸-۲-۵- اقدامات مربوط به خاتمه پیمان طبق بندهای (۲-۱-۴۸) تا (۷-۱-۴۸) صورت می‌گیرد.

۴۸-۲-۶- در مورد سپرده و تضمین‌های پیمانکار، در صورتی که خاتمه پیمان مورد پذیرش و ابلاغ کارفرما باشد، طبق بند

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

(۴۸-۱-۸) عمل می‌شود.

۴۸-۲-۷- در صورتی که دلایل خاتمه پیمان مورد پذیرش کارفرما نباشد، کارفرما با دریافت ابلاغ خاتمه پیمان، تضامین پیمانکار را نگهداری و ارجاع به دآوری را حداکثر ظرف مدت یک ماه درخواست می‌کند، در این صورت:

۴۸-۲-۷-۱- چنانچه طبق رای داور خاتمه دادن به پیمان از سوی پیمانکار تایید نشود، خسارت وارد شده به کار موضوع پیمان، طبق رای داور تعیین می‌شود. کارفرما خسارت تعیین شده توسط داور را از محل سپرده‌ها، تضامین و سایر دارایی‌های پیمانکار وصول می‌کند.

۴۸-۲-۷-۲- چنانچه داور خاتمه دادن به پیمان از سوی پیمانکار را تایید کند، علاوه بر آزادسازی سپرده‌ها و تضامین، هزینه تمدید آن‌ها نیز به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.

ماده ۴۹- توقف، تعلیق

۴۹-۱- توقف

۴۹-۱-۱- چنانچه انجام تمام کار، در بخش تحویل شده کارگاه، با تایید مهندس مشاور و خارج از قصور پیمانکار دچار توقف شود، مدت توقف، جزو تأخیر خارج از قصور پیمانکار است. در این حالت تمدید مدت پیمان، در صورت لزوم طبق ماده ۳۰ و هزینه‌ها و خسارت‌های دوران توقف طبق بند (۴-۵۰) تعیین می‌شود.

۴۹-۱-۲- جمع مدت‌های توقف که صرفاً براساس گزارش‌های روزانه کارگاهی و دیگر مدارک و مستندات، تعیین می‌شود حداکثر تا ۳ ماه است.

۴۹-۱-۳- هزینه‌های دوران توقف به صورت زیر تعیین و به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود:

۴۹-۱-۳-۱- هزینه‌های مستقیم، شامل هزینه‌های نیروی انسانی و ماشین‌آلات که مطابق با برنامه زمانی آماده کار هستند طبق بند (۴-۵۰).

۴۹-۱-۳-۲- هزینه‌های غیر مستقیم (بالاسری) طبق بند (۴-۵۰).

۴۹-۲- تعلیق

۴۹-۲-۱- کارفرما می‌تواند، تمام یا بخشی از کار را برای یک بار و حداکثر برای مدت ۳ ماه به حالت تعلیق درآورد. در این صورت باید مراتب را با تعیین تاریخ شروع تعلیق، به پیمانکار ابلاغ کند. در مدت تعلیق، پیمانکار مکلف است که تمام

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق			صفحه از

کارهای انجام شده، مصالح و تجهیزات پای کار، تأسیسات و ساختمان‌های موقت، و ماشین‌آلات اجرای کار را براساس اسناد و مدارک پیمان و با ایجاد وضعیت ایمن و مطلوب، حفاظت کند.

۴۹-۲-۲-۲- هزینه‌های دوران تعلیق به صورت زیر تعیین و به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود:

۴۹-۲-۲-۱- هزینه‌های مستقیم، شامل هزینه‌های ماشین‌آلات که طبق برنامه زمانی آماده کار هستند طبق بند (۴-۵۰).

۴۹-۲-۲-۲- هزینه‌های غیر مستقیم (بالاسری)، طبق بند (۴-۵۰).

۴۹-۲-۳- خروج ماشین‌آلات از کارگاه، صرفاً بر اساس درخواست پیمانکار و موافقت کارفرما و بدون پرداخت هیچ نوع هزینه‌ای، میسر خواهد بود.

۴۹-۲-۴- هزینه‌های مترتب بر ماشین‌آلاتی که طبق برنامه زمانی برای انجام کار مورد لزوم هستند و در کارگاه باقی می‌مانند، بر مبنای نرخ‌های کرایه ساعتی ماشین‌آلات مندرج در اسناد و مدارک پیمان در حالت توقف و در صورت عدم وجود براساس توافق طرفین، طبق بند (۴-۵۰) به پیمانکار پرداخت می‌شود.

۴۹-۲-۵- در صورتی که به تشخیص کارفرما، تعلیق بیش از یک نوبت ضروری باشد، کارفرما می‌تواند با موافقت پیمانکار، تعلیق را برای یک بار دیگر و حداکثر ۳ ماه، با شرایط این ماده، به پیمانکار ابلاغ کند. در صورت عدم موافقت پیمانکار با تعلیق برای بار دوم، پیمانکار باید ظرف یک هفته عدم موافقت خود را اعلام دارد. چنانچه مبلغ بخش مورد تعلیق بیش از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، پیمان با اعلام مخالفت پیمانکار با تعلیق نوبت دوم طبق بند (۲-۴۸) خاتمه می‌یابد. و در صورتی که بخش‌های تعلیق یافته (با احتساب مبالغ ناشی از کاهش مقادیر کار) کمتر از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد پیمانکار می‌تواند این بخش از کار را حذف کند و اجرای کارهای موضوع پیمان در سایر بخش‌ها ادامه می‌یابد. عدم اعلام مخالفت پیمانکار، به معنی موافقت با تعلیق نوبت دوم است.

۴۹-۲-۶- چنانچه تعلیق برای نوبت دوم تحقق یابد پس از پایان مدت این تعلیق، در صورتی که شروع مجدد کار ابلاغ نشود و مبلغ بخش‌های تعلیق یافته بیش از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، پیمان با اعلام پیمانکار طبق بند ۲-۴۸ خاتمه می‌یابد و در صورتی که بخش‌های تعلیق یافته (با احتساب مبالغ ناشی از کاهش مقادیر کار) کمتر از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، پیمانکار می‌تواند این بخش از کار را حذف کند و اجرای کارهای موضوع پیمان در سایر بخش‌ها ادامه می‌یابد.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل ششم: موارد فسخ پیمان، اقدامات پس از فسخ، خاتمه پیمان، توقف و تعلیق	

۴۹-۲-۷- هرگاه عوامل موجب تعلیق کار برطرف شود و کارفرما بخواهد پیش از پایان دوره، تعلیق را پایان دهد، باید با تعیین مهلت حداقل ۲ هفته، پایان تعلیق و شروع مجدد کار را به پیمانکار ابلاغ کند.

۴۹-۲-۸- با پایان دوره تعلیق، برنامه زمانی تفصیلی کار طبق ماده ۱۸ به روز می‌شود. در این صورت برنامه زمانی تفصیلی جدید، حسب تغییر زمان فعالیت‌ها به فصل‌های مساعد یا نامساعد و زمان جدید مورد نیاز برای انجام کار، تابع وضعیت جدید است، که در محاسبه زمان‌ها و مدت تمدید پیمان ملاک عمل قرار می‌گیرد.

۴۹-۳- سایر موارد مربوط به توقف و تعلیق

۴۹-۳-۱- در حالی که بخشی از کار تعلیق شود، پیمانکار محق به دریافت هزینه‌های مربوط نسبت به مبلغ و مدت بخش تعلیق شده، طبق ماده ۵۰ است.

۴۹-۳-۲- هزینه‌های تعلیق و توقف، با عنوان خسارت و در قالب صورت‌حساب ماهانه به پیمانکار قابل پرداخت است. جمع مبالغ این صورت‌حساب‌ها در صورت حساب نهایی منظور می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل هفتم: تسریع و تاخیر در کار، صورت حساب نهایی، تسویه حساب	

فصل هفتم

تسریع و تاخیر در کار، صورت حساب نهایی، تسویه حساب

ماده ۵۰- پاداش و هزینه تسریع و خسارت مربوط به تاخیر، توقف و تعلیق کار

۵۰-۱- تسریع در کار

۵۰-۱-۱- اگر در مقابل اتمام پیش از موعد کار، در شرایط خصوصی پیمان، پرداخت پاداش و هزینه تسریع کار به پیمانکار پیش بینی شده باشد و پیمانکار پیش از سپری شدن مدت اولیه پیمان عملیات موضوع پیمان را تکمیل کند و آماده تحویل نماید، پیمانکار محق به دریافت پاداش و هزینه تسریع در چارچوب این ماده خواهد بود.

۵۰-۱-۲- تسریع در کار، بنا به پیشنهاد هر یک از دو طرف و موافقت طرف دیگر موضوعیت می یابد.

۵۰-۱-۳- مبلغ پاداش و هزینه تسریع و مدت آن، حداکثر تا سقف ۳ درصد مبلغ اولیه پیمان و ۱۵ درصد مدت اولیه پیمان مطابق با شرایط تعیین شده در شرایط خصوصی پیمان محاسبه می شود.

۵۰-۲- تاخیر در کار

۵۰-۲-۱- تاخیر در کار ممکن است ناشی از قصور، یا خارج از قصور پیمانکار حادث شود.

۵۰-۲-۲- نوع و مدت تاخیر در دوره های سه ماهه، براساس اسناد و مدارک پیمان از قبیل برنامه زمانی تفصیلی، گزارش ها، مستندات، مدارک کارگاهی، صورت جلسات و مکاتبات قراردادی و همچنین دلایل پیمانکار، توسط مهندس مشاور رسیدگی و مراتب طی گزارشی به کارفرما ارایه می شود تا پس از تصویب کارفرما ملاک عمل قرار گیرد.

۵۰-۲-۳- مدت تاخیر تعیین شده در دوره های سه ماهه قطعی و غیر قابل تغییر است، در صورت عدم پذیرش پیمانکار، طبق ماده ۵۳ عمل می شود.

شرایط عمومی پیمان		پیوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل هفتم: تسریع و تاخیر در کار، صورت حساب نهایی، تسویه حساب			صفحه از

۵۰-۳- خسارت تاخیر ناشی از قصور پیمانکار

۵۰-۳-۱- در مدت تاخیر ناشی از قصور پیمانکار، برای هر روز تاخیر، به میزان ۱۰ درصد متوسط کارکرد فرضی روزانه، خسارت تاخیر به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می‌شود.

۵۰-۳-۲- هرگاه جمع مدت تاخیر ناشی از قصور پیمانکار از یک چهارم مدت پیمان بیشتر شود، کارفرما می‌تواند طبق بند (۴۶-۱) عمل نماید. چنانچه پیمان ادامه یابد، مدت اضافه بر یک چهارم مدت پیمان برای ادامه و اتمام کار، بدون دریافت خسارت منظور می‌شود.

۵۰-۳-۳- چنانچه تحویل موقت کار در مدت اولیه پیمان بعلاوه مدت تاخیرات مجاز انجام نشود، خسارت‌های تاخیر کسر شده، قطعی است.

۵۰-۳-۴- چنانچه تحویل بخش‌های مستقلی از کار در شرایط خصوصی پیمان پیش‌بینی شده باشد، خسارت‌های تاخیر ناشی از قصور پیمانکار، در هر بخش متناسباً محاسبه می‌شود.

۵۰-۳-۵- در صورتی که پیمان طبق ماده ۴۶ فسخ گردد یا طبق ماده ۴۸ به پیمان خاتمه داده شود، میزان تاخیر در کار نسبت به برنامه زمانی تفصیلی محاسبه می‌شود.

۵۰-۳-۶- چنانچه خسارت تاخیر بیش از ارقام درج شده در این ماده ضروری باشد، لازم است موضوع و نحوه محاسبه آن در شرایط خصوصی پیمان، درج شده باشد.

۵۰-۴- خسارت توقف و تعلیق

۵۰-۴-۱- خسارت توقف

پیمانکار در مورد هزینه‌های توقف تمام یا بخشی از کار، موضوع بند (۴۹-۱) که بر پیمان تحمیل می‌شود محق به دریافت هزینه است.

هزینه تاخیرها و توقف‌های خارج از قصور پیمانکار اعم از اینکه در مواد مختلف این شرایط عمومی یا شرایط خصوصی و دیگر اسناد پیمان لحاظ شده است، یا نتوان به طور منطقی آن را به قصور پیمانکار منتسب نمود، در دو بخش زیر قابل محاسبه است که باید به پیمانکار پرداخت شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل هفتم: تسریع و تاخیر در کار، صورت حساب نهایی، تسویه حساب	

۵۰-۴-۱-۱- هزینه‌های غیر مستقیم (بالاسری)

خسارت هزینه‌های غیرمستقیم (بالاسری) به میزان ۱۰ درصد مبلغ متوسط کارکرد فرضی ماهانه، برای هر ماه.

۵۰-۴-۱-۲- نیروی انسانی

خسارت ناشی از بیکاری نیروی انسانی شاغل در کارگاه براساس گزارش مهندس مشاور و تایید کارفرما

۵۰-۴-۱-۳- ماشین‌آلات

خسارت توقف ماشین‌آلاتی که طبق برنامه زمانی در کارگاه موجود است، براساس پیشنهاد پیمانکار، رسیدگی مهندس مشاور

و تایید کارفرما

۵۰-۴-۲- خسارت تعلیق

پیمانکار از تاریخ شروع تعلیق تمام یا بخشی از کار، تا تاریخ شروع مجدد کار محق به دریافت خسارت تعلیق به شرح زیر

است:

۵۰-۴-۲-۱- هزینه‌های غیرمستقیم (بالاسری)

خسارت هزینه بالاسری (غیر مستقیم) به میزان ۱۰ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه، برای هر ماه

۵۰-۴-۲-۲- نیروی انسانی

خسارت ناشی از بیکاری نیروی انسانی ماهر مورد نیاز در دوره تعلیق، براساس گزارش مهندس مشاور و تایید کارفرما تا ۳/۵

درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه، برای هر ماه.

۵۰-۴-۲-۳- ماشین‌آلات

خسارت ناشی از توقف ماشین‌آلاتی که در دوره تعلیق، کارفرما اجازه خروج آن‌ها از کارگاه را نداده است، براساس پیشنهاد

پیمانکار، پس از رسیدگی مهندس مشاور و تایید کارفرما.

۵۰-۵- خسارت عدم تحویل کارگاه

در مورد عدم تحویل کارگاه، محل کار و تاخیر در تحویل آن صرفاً خسارات زیر به پیمانکار پرداخت می‌شود:

۵۰-۵-۱- چنانچه پس از گذشت دو هفته از تاریخ ابلاغ پیمان، هیچ بخشی از کارگاه محل کار تحویل نشود، ۲ درصد مبلغ

متوسط کارکرد فرضی ماهانه، برای هر ماه و حداکثر به مدت سه ماه یا ۲۵ درصد مدت اولیه پیمان (هر کدام کمتر است)

می‌باشد.

۵۰-۵-۲- در صورتی که در بخش تحویل نشده، تمام ماشین‌آلات لازم برای انجام کار آماده باشند، خسارت تاخیر متناسب

با بخش‌های تحویل نشده طبق بند (۵۰-۴-۱-۳) محاسبه می‌شود.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل هفتم: تسریع و تاخیر در کار، صورت حساب نهایی، تسویه حساب	

ماده ۵۱ - صورت حساب نهایی

۵۱-۱- صورت حساب نهایی که لازم است ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ تصویب صورت وضعیت قطعی، توسط پیمانکار تهیه و به کارفرما تسلیم شود، عبارت است از مبلغ صورت وضعیت قطعی که طبق ماده ۴۰ تهیه و تصویب می شود و مبالغی که براساس اسناد و مدارک پیمان به مبلغ بالا اضافه یا از آن کسر می شود و یا هر نوع وجهی که دو طرف محق به پرداخت یا دریافت آن باشند. در صورت عدم تسلیم صورت حساب نهایی توسط پیمانکار در مهلت مقرر، کارفرما نسبت به تهیه آن اقدام می کند.

۵۱-۲- صورت حساب نهایی تهیه شده توسط پیمانکار، در صورتی که مورد قبول کارفرما باشد، توسط کارفرما و پیمانکار امضاء می شود. اگر صورت حساب مورد تایید کارفرما نباشد آن را ظرف مدت یک ماه اصلاح می کند و با مدارک و مستندات لازم برای پیمانکار ارسال می دارد، چنانچه پیمانکار به صورت حساب نهایی اصلاح شده توسط کارفرما معترض باشد و آن را امضاء نکند، باید ظرف یک ماه، نظر خود را با مدارک کافی به کارفرما اعلام دارد، در این صورت کارفرما مجدداً به موضوع رسیدگی و ظرف یک ماه صورت حساب نهایی مورد تایید خود را به پیمانکار اعلام می دارد و براساس نظر کارفرما عمل می شود. پیمانکار می تواند اعتراض خود را از طریق ماده ۵۳ پی گیری نماید.

۵۱-۳- در مواردی که هر یک از دو طرف نظر خود نسبت به صورت حساب را با مدارک مربوط طی مهلت مقرر به طرف مقابل تسلیم ننماید، صورت حساب، تایید شده و قطعی تلقی می شود.

۵۱-۴- در صورتی که به علت تاخیر در رسیدگی آخرین صورت وضعیت موقت یا صورت وضعیت قطعی یا صورت حساب نهایی، هزینه های اضافی بابت تمدید ضمانت نامه های پیمانکار ایجاد شود، کارفرما باید این هزینه ها را که توسط پیمانکار تامین شده است، به او پرداخت کند. اگر مدت تاخیر در آزاد کردن هریک از تضمین ها از ۳ ماه بیشتر شود، کارفرما باید تضمین مربوط را آزاد نماید.

۵۱-۵- هرگاه براساس صورت وضعیت قطعی، مشخص شود که طبق آخرین صورت وضعیت موقت، پیمانکار بدهکار نبوده یا بدهی او کمتر از نصف مبلغ سپرده یا تضمین حسن انجام کار بوده است، یا طبق صورت حساب نهایی نیز مشخص شود که در زمان تصویب صورت وضعیت قطعی پیمانکار بدهکار نبوده است، کارفرما باید حداکثر ظرف مدت یک هفته تضمین یاد شده را آزاد کند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از	فصل هفتم: تسریع و تاخیر در کار، صورت حساب نهایی، تسویه حساب	

۵۱-۶- تاخیر کارفرما در بررسی صورت حساب نهایی، بیش از مهلت تعیین شده برای وی و نیز تاخیراتی که براساس اعتراض به حق پیمانکار، در محاسبه تاخیر در پرداخت مبلغ صورت حساب نهایی حادث شود، از تاریخ استحقاق، مورد عمل خواهد بود. مبلغ خسارت تاخیر در پرداخت صورت حساب نهایی مشمول محدودیت سقف ۳ درصد مبلغ اولیه پیمان موضوع بند (۳۷-۱۰-۲-۲) نیست.

۵۱-۷- چنانچه در هنگام تایید صورت حساب نهایی ادعاهایی در مرجع حل اختلاف مطرح باشد، صورت حساب نهایی نسبت به آنچه مورد اختلاف نیست تهیه و تسویه حساب می شود. صورت حساب نهایی مربوط به موارد اختلاف، پس از رای مرجع حل اختلاف تهیه می شود.

ماده ۵۲- تسویه حساب

۵۲-۱- هرگاه براساس صورت حساب نهایی موضوع ماده ۵۱، پیمانکار بستانکار شود، طلب او حداکثر در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورت حساب نهایی پرداخت می شود و به غیر از نصف مبلغ سپرده یا تضمین حسن انجام کار، که تا تحویل قطعی باید نزد کارفرما باقی بماند، دیگر تضمین های پیمانکار، از هر نوع که باشد، توسط کارفرما ظرف مدت یک هفته آزاد می شود.

۵۲-۲- هرگاه براساس صورت حساب نهایی، پیمانکار بدهکار شود، مکلف است در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورت حساب نهایی یا اعلام کارفرما، به شرح بالا، طلب کارفرما را بپردازد. در صورتی که پیمانکار از پرداخت استتکاف یا تاخیر نماید، کارفرما حق دارد، بدون انجام تشریفات قضایی، طلب خود را از محل سپرده ها و تضمین های پیمانکار وصول نماید و اگر مبالغ این تضمین ها تکافو ننماید، با رعایت قوانین جاری کشور از دیگر دارایی های او وصول کند.

۵۲-۳- هرگاه پیمانکار در مهلت مقرر در بالا، طلب کارفرما را پرداخت کند، به غیر از نصف مبلغ سپرده یا تضمین حسن انجام کار، که تا تحویل قطعی نزد کارفرما باقی می ماند، بقیه ضمانت نامه ها و سپرده های او، به هر عنوان که باشد، توسط کارفرما ظرف مدت یک هفته آزاد می شود.

۵۲-۴- تاخیر هر طرف در انجام تسویه حساب و یا پرداخت مطالبات، طرف دیگر را محق به دریافت خسارت تاخیر در پرداخت می نماید. تاریخ استحقاق، اولین تاریخی است که بستانکاری هر یک از دو طرف محقق شده است.

شرايط عمومى پيمان	پيوست بخشنامه شماره	مورخ
فصل هشتم: حل اختلاف، قوانين و مقررات		صفحه از

فصل هشتم

حل اختلاف، قوانين و مقررات

ماده ۵۳- حل اختلاف

هرگاه در اجرا يا تفسير مفاد اسناد و مدارک پيمان بين دو طرف اختلاف نظر پيش آيد، لازم است با توجه به مفاد اين ماده مراحل زير حسب مورد اجرا شود و اسناد و مدارک مربوط به نتايج اجراى هر مرحله، از جمله عدم همکارى هريك از دو طرف، مستندسازى شده و قابل ارايه باشد.

رسيدگى و اعلام نظر در هر مرحله در چارچوب پيمان، مقررات و قوانين مربوط انجام مى شود و دو طرف طبق نظر اعلام شده عمل مى کنند.

نظر اعلام شده بر اساس بند (۱-۵۳)، در مرحله مذاکره و کارشناسى (۲-۵۳) قابل تغيير نيست.

۱-۵۳- تفسير و رفع ابهام

چنانچه موضوع مورد اختلاف مربوط به تفسير متفاوت از ضوابط، مقررات، بخشنامه ها و دستورالعمل هاى ابلاغى در چارچوب نظام فنى و اجرايى کشور باشد، هر يك از دو طرف مى تواند موضوع را از سازمان برنامه و بودجه کشور استفسار کند. پاسخ سازمان برآى دو طرف ملاک عمل است.

ماده ۵۳-۲- مذاکره و کارشناسى

در اختلاف نظر هاى که خارج از شمول بند (۱-۵۳) باشد، برآى حل موضوع قبل از درخواست ارجاع به داورى دو طرف مى توانند به شرح زير اقدام کنند:

۱-۲-۵۳- موضوع توسط هر يك از دو طرف به صورت کتبى به طرف ديگر اعلام مى شود، سپس در جلسه اى که با هماهنگى و حضور مهندس مشاور ظرف دو هفته يا مدت مورد توافق (از تاريخ اولين اعلام کتبى اختلاف نظر) تشكيل خواهد شد،

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل هشتم: حل اختلاف، قوانین و مقررات

دو طرف موارد اختلاف را بررسی می کنند. صورت جلسه حاوی توافق پس از امضا در اختیار دو طرف قرار می گیرد و طبق آن عمل می شود.

۵۳-۲-۲- اختلاف نظرهایی که پس از اجرای بند (۵۳-۲-۱) نیز رفع نشود، پس از توافق دو طرف به کارشناس یا هیات کارشناسی ارجاع می شود. در صورت پذیرش نظر کارشناسی توسط دو طرف، موضوع صورتجلسه شده و صورت جلسه حاوی توافق پس از امضا در اختیار دو طرف قرار می گیرد و طبق آن عمل می شود. در صورت عدم توافق، نظر کارشناسی صورتجلسه شده و در اختیار دو طرف قرار می گیرد.

۵۳-۲-۳- کارشناس یا هیات کارشناسی ممکن است قبل یا پس از بروز اختلاف، با توافق دو طرف انتخاب شود. در هر صورت انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی پس از انعقاد پیمان انجام می شود.

۵۳-۲-۴- در پروژه های عمرانی استانی در صورت توافق دو طرف، شورای فنی استان می تواند جایگزین هیات کارشناسی شود.

۵۳-۳- داوری

چنانچه دو طرف در انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی موضوع بند (۵۳-۲) به توافق نرسند یا نظر اعلام شده در مرحله قبل (۵۳-۲)، مورد قبول هر یک از دو طرف نباشد به شرح زیر اقدام می شود.

۵۳-۳-۱- هر یک از دو طرف، ارجاع موارد اختلاف به داوری را، از نماینده ویژه رییس جمهور (رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور) درخواست می کند.

۵۳-۳-۲- در صورت موافقت نماینده ویژه رییس جمهور، موضوع اختلاف برای داوری به شورای عالی فنی ارجاع می شود.

۵۳-۳-۳- نحوه درخواست ارجاع اختلاف به مرجع داوری توسط خواهان، پاسخ خوانده، خواسته (مبلغ مورد ادعا از طرف خواهان)، امضای قرارنامه، مدت داوری، نحوه ابلاغ رای و سایر ترتیبات مربوط، بر اساس شیوه نامه داوری شورای عالی فنی انجام می شود.

۵۳-۴- ارجاع موضوع مورد اختلاف به هر یک از مراجع فوق تغییری در مسئولیتها، وظایف و تعهدات دو طرف ایجاد نمی کند و دو طرف ملزم به انجام تعهدات خود وفق اسناد و مدارک پیمان هستند.

مورخ	پیوست بخشنامه شماره	شرایط عمومی پیمان
صفحه از		فصل هشتم: حل اختلاف، قوانین و مقررات

ماده ۵۴- قوانین و مقررات

قوانین و مقررات حاکم بر این پیمان، قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران است.

نماینده پیمانکار

نام و نام خانوادگی:

امضا

نماینده کارفرما

نام و نام خانوادگی:

امضا